

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:
«ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟ: ΤΥΠΙΚΗ, ΑΤΥΠΗ ΚΑΙ ΑΠΟ
ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ Ε-ΜΟΡΦΕΣ)»**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

της
Σαμαντά Μαρίας
με
Α.Μ.: 3032201701121

ΤΙΤΛΟΣ:

«Οι παράγοντες που επηρεάζουν τους εκπαιδευόμενους να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ (τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης)»

Επιβλέπων Καθηγητής: κος Αθανάσιος Κατσής, Καθηγητής

Συνεπιβλέποντες Καθηγητές: κος Δημόπουλος Κωνσταντίνος Καθηγητής.

κα Δέσποινα Τσακίρη, Καθηγήτρια

Κόρινθος, Ιούνιος 2020

Αφιερωμένο...

*σε όλους εκείνους που στέκουν καθημερινά πλάι μου
και με μαθαίνουν πως όλα είναι εφικτά...*

Στους διευθυντές μου ...που είναι οι μέντορές μου,

Στο σύζυγό μου... που είναι η δύναμη μου,

Στην αδερφή μου... που είναι το στήριγμα μου,

Και στη νεογέννητη κόρη μας... που είναι η έμπνευσή μου !!!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Σε αυτό το σημείο κρίνω απαραίτητο να ευχαριστήσω όλους όσους βρέθηκαν στο πλευρό μου και στήριξαν τις επιλογές μου, καθώς και εκείνους που με τη πολύτιμη βοήθεια τους συνέβαλλαν ώστε να ολοκληρωθεί αυτή η διπλωματική εργασία. Μεταξύ αυτών, τους συναδέλφους του ΟΑΕΔ, διοικητικούς υπαλλήλους και εκπαιδευτικούς, αλλά και την οικογένεια μου για την συναισθηματική, ηθική αλλά και ουσιαστική βοήθεια.

Επιπροσθέτως, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Κατσή Αθανάσιο που η συνεισφορά του και η καθοδήγηση του υπήρξε πολύτιμος οδηγός για την ολοκλήρωση της παρούσας έρευνας. Τέλος, ευχαριστώ τους συνεπιβλέποντες καθηγητές, κ. Δημόπουλο Κωνσταντίνο και κα Τσακίρη Δέσποινα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εκπαιδευτική και η επαγγελματική επιλογή είναι αποτέλεσμα ενός συνόλου παραγόντων και κινήτρων που επηρεάζουν και παράλληλα ενθαρρύνουν τα άτομα προς συγκεκριμένες επιλογές. Οι επιλογές αυτές συνήθως, επηρεάζονται τόσο από ενδογενείς όσο και από εξωγενείς παράγοντες και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη μετέπειτα πορεία των ατόμων.

Η παρούσα εργασία αποσκοπεί στην διερεύνηση και στην καταγραφή αυτών ακριβώς των παραγόντων που επηρεάζουν τους εκπαιδευόμενους να επιλέγουν για τη συνέχιση της εκπαιδευτικής πορείας τους τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ, τυπικής ή μη τυπικής εκπαίδευσης (ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ Μαθητείας και ΙΕΚ ΟΑΕΔ). Η επιλογή αυτή οδηγεί κατ' επέκταση και σε ταυτόχρονη επιλογή επαγγέλματος.

Για το λόγο αυτό, η έρευνα μας χωρίζεται σε δύο μέρη: α) τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, τη μελέτη ουσιαστικά της επιστημονικής βιβλιογραφίας που θα μας βοηθήσει στον εντοπισμό των παραγόντων και των κινήτρων που ωθούν τους εκπαιδευόμενους στη συγκεκριμένη εκπαιδευτική επιλογή και β) στο ερευνητικό κομμάτι που αναλύεται μέσω της εμπειρικής έρευνας. Συγκεκριμένα, η μελέτη πραγματοποιήθηκε με βάση την ποσοτική μεθοδολογία μέσω ερωτηματολογίου και με ανάλυση που προέκυψε από τη χρήση του στατιστικού προγράμματος SPSS.

Η χρήση ερωτηματολογίου ως εργαλείο έρευνας, διευκόλυνε την διερεύνηση των ερευνητικών ερωτημάτων, αφού έδωσε τη δυνατότητα μελέτης ενός μεγάλου δείγματος πληθυσμού, το οποίο μπορούσε να κρατά την ανωνυμία του, δίνοντας πιο «ελικρινείς» απαντήσεις σε λιγότερο χρόνο, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την σαφήνεια και τον υψηλό βαθμό αξιοπιστίας των προς διερεύνηση ερωτημάτων.

Τα συμπεράσματα της έρευνας σε πολλά σημεία επιβεβαιώνουν μελέτες προγενέστερων ερευνών. Διαπιστώνουμε, ο,τι παράγοντες όπως: το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειας, οι εκπαιδευτικές επιδόσεις των ατόμων καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής τους ζωής, η σύνδεση των εκπαιδευτικών και των επαγγελματικών επιλογών με την αγορά εργασίας σε συνδυασμό με μια σειρά ατομικών επαγγελματικών κινήτρων όπως, το ενδιαφέρον για το αντικείμενο, η δυνατότητα γρήγορης επαγγελματικής αποκατάστασης, η ασφάλεια και η μονιμότητα, φαίνεται να συμβάλλουν περισσότερο,

ώστε τα άτομα να οδηγούνται στην εκπαιδευτική αυτή επιλογή των σχολικών μονάδων του ΟΑΕΔ.

Λέξεις Κλειδιά: Σχολές Ο.Α.Ε.Δ., επαγγελματική αποκατάσταση, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, επαγγελματικά κίνητρα, παράγοντες εκπαιδευτικής επιλογής.

ABSTRACT

The educational and professional choice is the result of a set of factors and motivations that affect and at the same time encourage individuals to make specific choices. These choices are usually influenced by both endogenous and exogenous factors and play a significant role in the subsequent course of individuals.

The present dissertation aims to investigate and record the factors that affect the trainees into choosing the school units of OAED for the continuation of their educational course, formal or non-formal education (EPAS OAED Apprenticeship and IEK OAED). This choice therefore leads to a simultaneous choice of profession.

For this reason, our research is divided into two parts: **a)** the bibliographic retrospect, the study of the scientific bibliography that will help us identify the factors and motivations that drive learners to this educational option and **b)** the research part that is analyzed through empirical research. The study was conducted based on the quantitative methodology through a questionnaire and an analysis that resulted from the use of the SPSS statistical program.

The use of a questionnaire as a research tool facilitated the exploratory of the research questions, as it enabled the study of a large sample of the population, which could keep its anonymity by giving more "honest" answers in a short period of time, while ensuring clarity and a high level of reliability regarding the questions to be investigated.

The findings of the research confirm in many parts previous research studies. We find that factors such as: the socio-economic level of the family, the educational performance of individuals throughout their school life, the connection of teachers and career choices with the labor market combined with a number of individual professional motivations such as, the interest in the subject, the capability of quick professional reintegration, insurance and permanence, seem to contribute more in leading individuals to the educational choice of the school units of OAED.

***Keywords:** OAED Schools, vocational reintegration, vocational education and training, vocational incentives, educational selection factors.*

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ABSTRACT	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	10
1. ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	11
1.1. Τυπική εκπαίδευση	11
1.1.1. Προσχολική εκπαίδευση	11
1.2. Μη τυπική εκπαίδευση	12
1.3. Άτυπη εκπαίδευση	13
2. Η ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ Η ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΟΑΕΔ.....	14
2.1. ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ μαθητείας	14
2.1.1. Σύστημα Μαθητείας	15
2.1.2. Προϋποθέσεις Εγγραφής	15
2.1.3. Θεωρητική και εργαστηριακή εκπαίδευση.....	15
2.1.5. Μαθητεία-Πρακτική άσκηση	17
2.1.6. Σύμβαση Μαθητείας.....	17
2.1.7. Ποσοστά αμοιβής μαθητών	17
2.1.8. Επιδότηση μαθητών από ΕΠΑ.Σ.....	18
2.1.9. Άδειες	18
2.1.10. Ποσοστό μαθητευόμενων ανά επιχείρηση	18
2.2. ΙΕΚ ΟΑΕΔ	18
2.2.1. Ειδικότητες ΙΕΚ ΟΑΕΔ	19
2.2.2. Προϋποθέσεις εγγραφής στα ΙΕΚ ΟΑΕΔ	21
2.2.3. Θεωρητική και εργαστηριακή κατάρτιση	21
2.2.4. Πρακτική άσκηση	21
2.2.5. Β.Ε.Κ. και εξετάσεις πιστοποίησης του ΕΟΠΠΕΠ	22
2.3. Ινστιτούτο Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.)	23
3. Η ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΟΑΕΔ	24
3.1. Σύνολο σχολικών μονάδων ΟΑΕΔ στην Ελλάδα.	24
3.1.1. Πληθυσμός εκπαιδευόμενων στις ΕΠΑΣ Μαθητείας σε όλη την Ελλάδα	25
3.1.2. Πληθυσμός εκπαιδευομένων στα ΙΕΚ ΟΑΕΔ σε όλη την Ελλάδα	26

3.2.	Σύνολο σχολικών μονάδων ΟΑΕΔ Νομού Αιτωλοακαρνανίας.	27
3.2.1.	Πληθυσμός εκπαιδευομένων στα ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου	28
3.2.2.	Πληθυσμός εκπαιδευομένων στην ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Αγρινίου	31
3.2.3.	Πληθυσμός εκπαιδευομένων στην ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Μεσολογγίου	37
3.2.4.	Συμπεράσματα	40
4.	ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	41
4.1.	Η έννοια του πολιτισμικού κεφαλαίου και του « <i>habitus</i> »	41
4.2.	Πολιτισμικό κεφάλαιο και σχολική επίδοση	42
4.3.	Βιογραφικά χαρακτηριστικά μαθητών και σχολική επίδοση	43
4.4.	Το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας, ως παράγοντας διαμόρφωσης της σχολικής επίδοσης των μαθητών.....	44
4.5.	Το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας, ως παράγοντας διαμόρφωσης της εκπαιδευτικής πορείας των μαθητών.....	48
4.6.	Οι παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή	50
4.7.	Ο ρόλος της επαγγελματικής-τεχνικής εκπαίδευσης και η σύνδεση της με την αγορά εργασίας σήμερα	59
	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	72
5.	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	73
5.1.	Σχεδιασμός της έρευνας	73
5.2.	Ερευνητικά ερωτήματα.....	74
5.3.	Δομή ερωτηματολογίου	75
6.	ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	76
6.1.	Το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ ;	78
6.2.	Το εκπαιδευτικό κεφάλαιο που διαθέτουν οι εκπαιδευόμενοι αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ;. 84	
6.3.	Η σύνδεση της εκπαίδευσης στις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ με την αγορά εργασίας, αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ;	88
6.4.	Τα επαγγελματικά κίνητρα των εκπαιδευόμενων επηρεάζουν τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ;.....	104
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	118
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	120

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια, ο ρυθμός των οικονομικών και κοινωνικών μεταβολών που προκαλεί η τεχνολογική πρόοδος γίνεται συνεχώς πιο ταχύς. Ο τρόπος ζωής μας, η δομή και τα μοντέλα εργασίας η διαμόρφωση των συνθηκών εργασίας, όλα αλλάζουν. (Τζεκίνας, 2003). Πλέον, το κλειδί για την επιτυχή είσοδο στην αγορά εργασίας είναι σύγχρονες επαγγελματικές ειδικότητες οι οποίες εξασφαλίζουν επαγγελματικές δεξιότητες και ικανότητες στους υποψήφιους που τις επιλέγουν.

Αυτό οδηγεί σε μια αυξητική τάση, ως προς την επιλογή της τεχνικής/ επαγγελματικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τους μαθητές, (Μπαλώτη, 1996) η οποία οφείλεται και στην αλλαγή της νοοτροπίας στην ελληνική κοινωνία, σε σχέση με παλαιότερα. Τα άτομα αποκτούν τις κατάλληλες δεξιότητες και ικανότητες, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν κάθε φορά στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και να μην κινδυνεύουν να αποκλειστούν από αυτή. Σε αυτές τις επαγγελματικές και εκπαιδευτικές δεξιότητες εστιάζουν και οι σχολικές δομές του ΟΑΕΔ (ΕΠΑΣ & ΙΕΚ).

Ωστόσο, η επιλογή της επαγγελματικής ταυτότητας, του κάθε ατόμου είναι μια διαδικασία που τις περισσότερες φορές επηρεάζεται από περισσότερους από ένα ενδογενείς/ατομικούς ή εξωγενείς παράγοντες.

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να αναδείξει τους παράγοντες και τα κίνητρα που επηρεάζουν τους εκπαιδευόμενους να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ για τη φοίτησή τους. Η εργασία διαρθρώνεται σε δύο μέρη, το θεωρητικό και το εμπειρικό μέρος.

Συγκεκριμένα ανά κεφάλαιο μελετώνται:

Κεφάλαιο Πρώτο: Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται λόγος για το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδος και τις μορφές εκπαίδευσης που αυτό ακολουθεί. Γίνεται διαχωρισμός σε τυπική, μη τυπική και άτυπη εκπαίδευση αναλύοντας τις επιμέρους δομές της κάθε μιας.

Κεφάλαιο Δεύτερο: Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται συγκεκριμένα στις σχολικές δομές του ΟΑΕΔ (ΕΠΑΣ και ΙΕΚ) από την ίδρυση τους έως και σήμερα. Περιγράφεται, τόσο ο τρόπος σύστασης των δομών όσο και το περιεχόμενό τους σε μαθήματα, ειδικότητες, προϋποθέσεις εισαγωγής στις σχολές, πρακτικής άσκησης κ.α.

Κεφάλαιο Τρίτο: Συνεχίζοντας στο τρίτο κεφάλαιο κάνουμε μια προσπάθεια χαρτογράφησης των σχολικών μονάδων του ΟΑΕΔ σε εθνικό και σε τοπικό επίπεδο.

Σύμφωνα με τα δεδομένα μας, στο νόμο Αιτ/νίας οι επιλογές των εκπαιδευόμενων διαφέρουν καθώς στις σχολικές μονάδες του Αγρίνιου δημοφιλέστερες ειδικότητες είναι αυτή της κομμωτικής τέχνης για τις γυναίκες και των τεχνιτών μηχανών και αυτοκινήτων για τους άντρες. Αντίστοιχα, στη σχολική μονάδα του Μεσολογγίου οι προτιμήσεις αντικαθιστούνται με εκείνη της μαγειρικής τέχνης και των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων.

Κεφάλαιο Τέταρτο: Προχωρώντας στο τέταρτο κεφάλαιο αναφερόμαστε στο θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας. Βασική θεωρία για την ανάπτυξη της δομής της έρευνας είναι η έννοια του πολιτισμικού κεφαλαίου και του «habitus» του Bourdieu. Γίνεται μια προσπάθεια καταγραφής των παραγόντων που επηρεάζουν τη σχολική επίδοση, την εκπαιδευτική πορεία καθώς και την επαγγελματική επιλογή των ατόμων. Τέλος, αναφερόμαστε στη σύνδεση της τεχνικής/επαγγελματική εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και το ρόλο που διαδραματίζουν οι σχολές του ΟΑΕΔ.

Κεφάλαιο Πέμπτο: Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μια σύντομη αναφορά της μεθοδολογίας που θα ακολουθηθεί, των ερωτημάτων που θέτουμε προς διερεύνηση καθώς και της δομής του ερωτηματολογίου.

Κεφάλαιο Έκτο: Τέλος, στο κεφάλαιο αυτό, γίνεται η εξαγωγή και η ανάλυση των στατιστικών δεδομένων που προέκυψαν από το ερωτηματολόγιο μας.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα σήμερα, περιλαμβάνει τρεις μορφές οργάνωσης: τη τυπική εκπαίδευση, τη μη τυπική εκπαίδευση και την άτυπη εκπαίδευση. Σύμφωνα με τον Jarvis (1987), «η τυπική εκπαίδευση (*formal education*), έχει γραφειοκρατικό χαρακτήρα, η μη τυπική εκπαίδευση (*non formal education*) είναι μια οργανωμένη και συγκροτημένη διαδικασία η οποία εξελίσσεται σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον που δεν είναι απαραίτητα γραφειοκρατικό και τέλος η άτυπη εκπαίδευση (*informal education*) η οποία είναι μια προκαθορισμένη και προγραμματισμένη διαδικασία με βασικό χαρακτηριστικό της την αλληλεπίδραση».

1.1. Τυπική εκπαίδευση

Η τυπική εκπαίδευση (*formal education*), είναι η εκπαίδευση όπως την ξέρουμε έως σήμερα, η οποία παρέχεται στο πλαίσιο του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και περιλαμβάνει τρεις επάλληλες βαθμίδες: την πρωτοβάθμια, τη δευτεροβάθμια και τη τριτοβάθμια. Οι βαθμίδες αυτές είναι ιεραρχικά δομημένες, χρονικά διαβαθμισμένες και προσφέρουν τόσο γενικές ακαδημαϊκές γνώσεις όσο και επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση (Jeffs & Smith, 1990).

1.1.1. Προσχολική εκπαίδευση

Η προσχολική εκπαίδευση σήμερα παρέχεται από τους παιδικούς σταθμούς και τα νηπιαγωγεία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και ανήκουν διοικητικά στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η φοίτηση στους παιδικούς σταθμούς δεν είναι υποχρεωτική, ενώ στο νηπιαγωγείο η φοίτηση είναι υποχρεωτική και διάρκειας ενός έτους.

1.1.2. Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση εκτός από το Νηπιαγωγείο ανήκει και το δημοτικό, του οποίου η διάρκεια είναι εξαετή. Οι μαθητές φοιτούν υποχρεωτικά από την ηλικία των επτά ετών έως και την ηλικία των δώδεκα ετών. Τα τελευταία χρόνια μερικά από τα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης λειτουργούν υπό το καθεστώς «ολοήμερων σχολείων».

1.1.3. Κατώτατη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση διακρίνεται στη κατώτατη και στην ανώτατη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η κατώτατη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελείται από το γυμνάσιο, η διάρκεια της είναι τριετής και υποχρεωτική, όπως και η φοίτηση στη πρωτοβάθμια

εκπαίδευση. Η ηλικία φοίτησης είναι από δώδεκα έως δεκαπέντε ετών. Η ολοκλήρωση της υποχρεωτικής κατώτατης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οδηγεί ή στην ανώτατη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή στην αγορά εργασίας, για όσους μαθητές δεν επιθυμούν τη συνέχιση των σπουδών τους.

1.1.4. Ανώτατη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Η ανώτατη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελείται από το Λύκειο ή την επαγγελματική/τεχνική εκπαίδευση και η διάρκεια της είναι επίσης τριετή, αλλά η φοίτηση της μη υποχρεωτική. Η ηλικία φοίτησης είναι από δεκαπέντε έως δέκα οχτώ ετών. Η δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα εκτός από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων παρέχεται και από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μέσω των Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑ.Σ) Μαθητείας του ΟΑΕΔ. Η διαφορά της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης που προσφέρεται στις ΕΠΑ.Σ του ΟΑΕΔ είναι η διάρκεια της φοίτησης, η οποία είναι διετή. Επιπλέον, οι μαθητευόμενοι αποκτούν πτυχίο ειδικότητας επιπέδου 4, σύμφωνα με το «*Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων*» (ισότιμο του ΓΕΛ και του ΕΠΑ.Λ) και όχι απολυτήριο και έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν τη φοίτησή τους στα Ι.Ε.Κ.

1.1.5. Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Τέλος, η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα παρέχεται από τα ανώτατα (ΑΕΙ) και ανώτερα εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) και η διάρκειά της ποικίλη ανάλογα το Εκπαιδευτικό Ίδρυμα από 4 έως 6 έτη. Προϋπόθεση για την είσοδο σε αυτή αποτελεί η ολοκλήρωση της ανώτατης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και η επιτυχία στις πανελλαδικές εξετάσεις.

1.2. Μη τυπική εκπαίδευση

Εκτός από τη Τυπική Εκπαίδευση στην Ελλάδα υπάρχει και η μη Τυπική εκπαίδευση (non formal education), η οποία παρέχεται εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά σε οργανωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο επίσης, με συγκεκριμένους εκπαιδευόμενους και συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους (Jeffs & Smith, 1990). Προκειμένου το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων να προσφέρει στους απόφοιτους της δευτεροβάθμιας τεχνικής/επαγγελματικής εκπαίδευσης όλα εκείνα τα απαραίτητα εφόδια για μια ομαλή μετάβαση από τη σχολική ζωή στην αγορά εργασίας καθιέρωσε το Ν.2009/1992, με τον οποίο το άρθρο 4 προέβλεπε τη σύσταση των μετα-δευτεροβάθμιων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και την ίδρυσή τους σε όλες τις περιφέρειες της

χώρας. Τα Ι.Ε.Κ. βοηθούν τους απόφοιτους της δευτεροβάθμιας τεχνικής εκπαίδευσης όχι μόνο να ενισχύσουν, αλλά και να αναπτύξουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που ήδη έχουν αποκτήσει, μέσω μιας πληθώρας ειδικοτήτων. Σημαντικό είναι ότι τα προγράμματα των Ι.Ε.Κ. βασίζονται στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση (Α.Ε.Κ.), που είναι και ο πρώτος κύκλος κατάρτισης ενός επαγγέλματος, όπως αναφέρει και το όνομα της. Η Α.Ε.Κ αποτελεί τη βάση της επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς εξυπηρετεί τις γενικές ανάγκες των καταρτιζομένων και χαρακτηρίζεται από την ευρύτητα ως προς τη κάλυψη τόσο επαγγελματικών γνώσεων όσο και δεξιοτήτων. (Μπαλώτη, 1996). Η επιτυχής ολοκλήρωση της φοίτησης στη μη τυπική εκπαίδευση, μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση πιστοποιημένης γνώσης, αναγνωρισμένης σε εθνικό επίπεδο, που στοχεύει στην απόκτηση και ανάπτυξη στάσεων, γνώσεων, δεξιοτήτων αλλά και ικανοτήτων των εκπαιδευόμενων.

Η μη τυπική εκπαίδευση διακρίνεται στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, όπως για παράδειγμα τα Ι.Ε.Κ, που διαθέτουν τόσο δημόσιοι όσο και ιδιωτικοί φορείς στην Ελλάδα και στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση. Δημόσια ΙΕΚ διαθέτουν τόσο το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων όσο και το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ως δημόσιος φορέας παρέχει αρχική επαγγελματική κατάρτιση μέσω των Ι.Ε.Κ ΟΑΕΔ. Η διαφορά έγκειται στο γεγονός, ότι η τόσο η διαχείριση όσο και η λειτουργία των Δημόσιων Ι.Ε.Κ. και των Ι.Ε.Κ. ΟΑΕΔ, τελούν κάτω από την εποπτεία του Ινστιτούτου Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.), της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, ενώ ο,τι αφορά τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό και το εργατικό δυναμικό (διοικητικό προσωπικό, εκπαιδευτικοί, προσλήψεις, αμοιβές) των Ι.Ε.Κ. Ο.Α.Ε.Δ., την ευθύνη έχει ο ΟΑΕΔ, που ανήκει στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

1.3. Άτυπη εκπαίδευση

Η Τρίτη μορφή εκπαίδευσης στην Ελλάδα, είναι η Άτυπη εκπαίδευση (informal education). Σύμφωνα με τους Jeffs & Smith, (1990), η άτυπη εκπαίδευση περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού πλαισίου, κατά τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, οι οποίες λαμβάνουν χώρα στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου του ή των διαφόρων δραστηριοτήτων πάσης φύσεως που αναπτύσσει με αυτό-μόρφωση, όπως το έντυπο υλικό, η χρήση Η/Υ, καθώς επίσης γνώσεις και δεξιότητες που αποκτά από την επαγγελματική του εμπειρία.

2. Η ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ Η ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΟΑΕΔ

2.1. ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ μαθητείας

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, εκτός από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μέσω του ΟΑΕΔ, διαθέτει σχολικές μονάδες που ανήκουν στη τυπική Επαγγελματική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, τις ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μαθητείας. Όπως αναφέρει και η Μπαλώτη (1996), οι ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ, εποπτεύονται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και σκοπό έχουν να παρέχουν στους μαθητευόμενους τυπική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Οι σχολικές μονάδες της μαθητείας ιδρύθηκαν το 1952 με το Ν. 3/6-6-52 και (ΦΕΚ 157/Α΄) Β.δ. «περί εκπαίδευσως μαθητών-τεχνικών» και εντάχθηκε στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση το 1985, με το Ν.1566/1985 του (ΦΕΚ 167).

Μια δεκαετία σχεδόν αργότερα, οι ΕΠΑ.Σ μαθητείας εντάχθηκαν πλήρως στο θεσμικό πλαίσιο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα (ΤΕΕ Α΄ και Β΄ κύκλου), με το Ν.2649/1998 «Δευτεροβάθμια τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις» με το (ΦΕΚ Α΄146). Η λειτουργία τους σήμερα γίνεται ως Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.), βάσει του Ν.3475/2006 «Οργάνωση και Λειτουργία της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Κατάρτισης και άλλες διατάξεις» με το (ΦΕΚ Α΄ 146).

Στις 15 Σεπτεμβρίου του 2014 οι ΕΠΑ.Σ. του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων καταργούνται με το Ν. 4186/2013 «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» με το (ΦΕΚ (193/2013 Α΄)). Ένα χρόνο αργότερα στις 15 Σεπτεμβρίου 2015, ακολουθεί η κατάργηση των ΕΠΑ.Σ. όλων των υπολοίπων Υπουργείων, όπως και αυτή των ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μαθητείας, του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Οι σχολές του ΟΑΕΔ τελικά, αποφεύγουν την κατάργηση και η λειτουργία τους συνεχίζεται κανονικά έως και σήμερα, μετά από ετήσιες παρατάσεις λειτουργίας και καταργήσεις. Το 2016 με το Ν.4386/2016 του άρθρου 66 παρ. 17 που αναφέρεται στις «ρυθμίσεις για τα ζητήματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης», ψηφίζεται η παράταση λειτουργίας των ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Μαθητείας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, έως το σχολικό έτος 2020-2021.

Οι σχολικές μονάδες των ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Μαθητείας, ανήκουν στη Δευτεροβάθμια τυπική Επαγγελματική Εκπαίδευση, με τη διαφορά σε σχέση με την αντίστοιχη Δευτεροβάθμια τυπική Επαγγελματική Εκπαίδευση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, ότι εφαρμόζουν το εκπαιδευτικό σύστημα της Μαθητείας, το οποίο είναι ένα σύστημα τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης διάρκειας 2 ετών μόνο, στο οποίο διδάσκονται αποκλειστικά μαθήματα ειδικότητας.

2.1.1. Σύστημα Μαθητείας

Μαθητεία ονομάζεται το σύστημα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, το οποίο περιλαμβάνει θεωρητική και εργαστηριακή εκπαίδευση και παράλληλα πρακτική άσκηση. Στον ΟΑΕΔ σήμερα λειτουργούν 50 ΕΠΑ.Σ Μαθητείας σε όλη την Ελλάδα, οι οποίες ακολουθούν το δυϊκό σύστημα εκπαίδευσης, σύμφωνα με το οποίο η διάρκεια της φοίτησης είναι διετής. Οι μαθητές κατά τη διάρκεια της φοίτησης, είναι υπόχρεοι στη παρακολούθηση τόσο θεωρητικών όσο και εργαστηριακών μαθημάτων, στις σχολικές μονάδες των ΕΠΑ.Σ., εκ των οποίων η παρακολούθηση γίνεται τις 4 ημέρες σε απογευματινά τμήματα και τη 1 σε πρωινά. Τα εργαστηριακά μαθήματα πραγματοποιούνται σε κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια εντός των σχολικών μονάδων. Παράλληλα με τη παρακολούθηση των μαθημάτων, οι μαθητές ασκούνται πρακτικά σε εργασίες, οι οποίες είναι συναφείς ως προς τις ειδικότητες που παρακολουθούν στις ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας.

2.1.2. Προϋποθέσεις Εγγραφής

Οι μαθητευόμενοι προκειμένου να έχουν δικαίωμα εγγραφής και φοίτησης στις ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας, πρέπει να είναι τουλάχιστον κάτοχοι ενδεικτικού Α τάξης Λυκείου και ηλικίας έως 23 ετών. Η εισαγωγή τους στις ΕΠΑ.Σ. επιτυγχάνεται έπειτα από τη μοριοδότησή τους, με συγκεκριμένα κριτήρια που οφείλουν να πληρούν οι υποψήφιοι, όπως ο βαθμός του τίτλου σπουδών τους, κοινωνικά και αλλά και οικονομικά κριτήρια.

2.1.3. Θεωρητική και εργαστηριακή εκπαίδευση

Οι μαθητευόμενοι κατά τη διάρκεια της διετής φοίτησης τους, παρακολουθούν όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα στις σχολικές μονάδες των ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ. Η διάρκεια τους είναι συνολικά 21 ώρες την εβδομάδα, σύμφωνα με τα ωρολόγια αναλυτικά προγράμματα των 30 ειδικοτήτων που λειτουργούν στις ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Μαθητείας και οι οποίες παρατίθενται παρακάτω.

2.1.4. Ειδικότητες ΕΠΑ.Σ μαθητείας

Οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να επιλέξουν να φοιτήσουν σε μία από τις 30 ειδικότητες που λειτουργούν στις σχολικές δομές των ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ και οι οποίες είναι οι εξής:

- Αισθητικής Τέχνης
- Αργυροχρυσοχοΐας
- Αρτοποιίας-Ζαχαροπλαστικής
- Βοηθών Γενικής Βρεφονηπιοκομίας
- Βοηθών Γενικής Νοσηλείας
- Βοηθών Φαρμακείου
- Γραφικών Τεχνών - Ηλεκτρονικής Σχεδίασης Εντύπου
- Γραφικών Τεχνών-Εκτυπώσεων
- Εγκαταστατών Ψυκτικών και Κλιματιστικών Έργων
- Επεξεργασίας Γούνας
- Καλλιτεχνικής Επεξεργασίας Μαρμάρου
- Κεραμικής-Αγγειοπλαστικής
- Κομμωτικής Τέχνης
- Κτιριακών Έργων
- Μαγειρικής Τέχνης
- Μαρμαροτεχνίας
- Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων
- Ξυλουργών-Επιπλοποιών
- Συντήρησης Έργων Τέχνης– Αποκατάστασης
- Σχεδιαστών Τεχνικών Εφαρμογών με Η/Υ
- Τεχνίτες Υποστήριξης Συστημάτων Υπολογιστών
- Τεχνιτών Αερίων Καυσίμων (Φυσικού Αερίου)
- Τεχνιτών Αμαξωμάτων
- Τεχνιτών Εργαλειομηχανών
- Τεχνιτών Ηλεκτρολογικών Εργασιών
- Τεχνιτών Ηλεκτρολογικών Συστημάτων Αυτοκινήτου
- Τεχνιτών Ηλεκτρονικών Συσκευών, Εγκαταστάσεων & Υπολογιστικών Μονάδων
- Τεχνιτών Θερμικών και Υδραυλικών Εγκαταστάσεων
- Τεχνιτών Μεταλλικών Κατασκευών
- Τεχνιτών Μηχανών και Συστημάτων Αυτοκινήτου
- Τεχνιτών Ναυπηγικής Βιομηχανίας

- Υπαλλήλων Διοικητικών Καθηκόντων
- Υπαλλήλων Οικονομικών Καθηκόντων
- Υφάσματος-Ένδυσης
- Φυτοτεχνικών Επιχειρήσεων-Αρχιτεκτονικής Τοπίου
- Ωρολογοποιίας

2.1.5. Μαθητεία-Πρακτική άσκηση

Παράλληλα με τη θεωρητική εκπαίδευση, οι μαθητευόμενοι εντάσσονται σε πρόγραμμα Μαθητείας/ Πρακτικής Άσκησης, το οποίο ενεργείται στη βάση υπογραφής Σύμβασης Μαθητείας. Κατά τη διάρκεια της Μαθητείας, οι μαθητευόμενοι λαμβάνουν τις προβλεπόμενες οικονομικές και ασφαλιστικές εισφορές από τον εργοδότη τους, καθώς και άλλων παροχών που τυγχάνουν, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2.1.6. Σύμβαση Μαθητείας

Κατά την έναρξη της Μαθητείας-Πρακτικής Άσκησης, υπογράφεται Σύμβαση Μαθητείας, μεταξύ των εργοδοτών, των μαθητών (ή των γονιών τους, στη περίπτωση που αυτοί είναι ανήλικοι) και του σχολείου, στην οποία αναφέρεται τόσο ο χρόνος έναρξης και λήξης της Μαθητείας, όσο και των υποχρεώσεων που φέρουν αμφότεροι, οι εργοδότες και οι μαθητευόμενοι. Ο μαθητής που πραγματοποιεί τη πρακτική του άσκηση ως μαθητευόμενος, εργάζεται στην εκάστοτε επιχείρηση ακολουθώντας το ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας της επιχείρησης. Προϋπόθεση αποτελεί, ότι η απασχόληση όλων των μαθητευόμενων είναι 6 ώρες αντί για 8 και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 36 ώρες απασχόλησης/εβδομάδα, στη περίπτωση που η μαθητεία είναι εξαήμερη, ενώ στη περίπτωση που η απασχόληση είναι τετραήμερη ή πενήμερη εβδομαδιαίως, οι ώρες εργασίας ανέρχονται σε 24 ή 30 αντίστοιχα.

2.1.7. Ποσοστά αμοιβής μαθητών

Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Ν. 3475/2006 οι μαθητευόμενοι των σχολικών δομών των ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ, από 1/4/13 κατά τη διάρκεια της μαθητείας τους, θα αμείβονται με ημερομίσθιο ίσο προς το 75% επί του κατώτατου ημερομίσθιου ενός ανειδίκευτου εργάτη (29,04 €), δηλαδή με 21,78 €. Επιπλέον, από 1/2/19 η αμοιβή των μαθητευόμενων ορίζεται στα 21,78 € ανά ημέρα μαθητείας. Το ως άνω ποσοστό αμοιβής ισχύει για όλα τα εξάμηνα σπουδών.

2.1.8. Επιδότηση μαθητών από ΕΠΑ.Σ.

Πέρα του ημερομισθίου που λαμβάνουν οι μαθητευόμενοι από τις επιχειρήσεις, επιδοτούνται για τη συμμετοχή τους στη μαθητεία και από τις ΕΠΑ.Σ. φοίτησής τους. Πιο συγκεκριμένα, από το 1995 μέχρι σήμερα, με κοινές Υπουργικές αποφάσεις που εκδίδονται κάθε χρόνο, οι μαθητευόμενοι επιδοτούνται για κάθε μέρα της τετραήμερης, πενταήμερης ή εξαήμερης μαθητείας τους, με επιδότηση που καταβάλλεται αποκλειστικά στους μαθητευόμενους από την ΕΠΑ.Σ μαθητείας στην οποία φοιτούν. Το ποσό της επιδότησης για το τρέχον έτος ορίστηκε στα 16, 54 € για κάθε ημέρα μαθητείας.

2.1.9. Άδειες

Οι μαθητευόμενοι δικαιούνται ακόμη και άδειες: σπουδαστική και κανονική. Στις περιπτώσεις της σπουδαστικής και κανονικής άδειας αντίστοιχα, στους μαθητές καταβάλλεται ολόκληρο το συμφωνημένο ημερομίσθιο. Ενώ η επιδότηση τους από τις ΕΠΑ.Σ κατά τη διάρκεια χρήσης, των ως άνω αδειών δεν καταβάλλεται.

2.1.10. Ποσοστό μαθητευόμενων ανά επιχείρηση

Το ποσοστό των μαθητευόμενων σε σχέση με το συνολικό αριθμό των εργαζομένων της κάθε επιχείρησης, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 17%. Συγχρόνως οι μαθητευόμενοι που απασχολούνται ανά παράρτημα επιχείρησης ή φορέα δεν μπορεί να υπερβαίνουν τους 40. Τα Ν.Π.Δ.Δ. που δεν έχουν υποκαταστήματα μπορούν να απασχολούν μαθητευόμενους στο 17% των υπαλλήλων τους.

2.2. ΙΕΚ ΟΑΕΔ

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, εκτός από τις σχολικές δομές των ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Μαθητείας, οι οποίες όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω ανήκουν στη Δευτεροβάθμια τυπική επαγγελματική εκπαίδευση, διαθέτει παράλληλα και σχολές της μη τυπικής εκπαίδευσης, που υποστηρίζουν την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση. Τα μετα-δευτεροβάθμια εκπαιδευτικής κλίμακας Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ. ΟΑΕΔ), λειτουργούν σήμερα σε 30 Ι.Ε.Κ. σε όλη τη χώρα, στα οποία πραγματοποιούν τη φοίτηση τους πάνω από 2000 εκπαιδευόμενοι κάθε χρόνο, σε 29 σύγχρονες ειδικότητες.

2.2.1. Ειδικότητες ΙΕΚ ΟΑΕΔ

Οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να επιλέξουν να φοιτήσουν σε μία από τις 29 ειδικότητες που λειτουργούν στις σχολικές δομές των ΙΕΚ ΟΑΕΔ και οι οποίες είναι οι εξής:

- Αγιογράφος Βυζαντινών Εικόνων και Τοιχογραφιών
- Αισθητικός Ποδολογίας - Καλλωπισμού Νυχιών & Ονυχοπλαστικής
- Αισθητικός Ποδολογίας και Καλλωπισμού Νυχιών
- Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων
- Βοηθός Νοσηλευτικής Τραυματολογίας
- Βοηθός Φυσικοθεραπευτή – Υπάλληλος Εργαστηρίου Φυσικοθεραπείας
- Γραμματέας Διεύθυνσης
- Γραφίστας Εντύπου & Ηλεκτρονικών Μέσων
- Διοικητικό και Οικονομικό Στέλεχος Επιχειρήσεων
- Ειδικός Δασικής Προστασίας
- Ειδικός Εφαρμογών Αισθητικής
- Ειδικός Εφαρμογών Διαιτητικής
- Ειδικός Μηχανογραφημένου Λογιστηρίου
- Ειδικός Φοροτεχνικού Γραφείου
- Ηχολήπτης-Ηχοληψία
- Κομμωτής-Τεχνικός Περιποίησης Κόμης
- Νοσηλευτικής Χειρουργείου
- Προσχολικής Αγωγής Δραστηριοτήτων Δημιουργίας & Έκφρασης
- Στέλεχος Διατροφής και Διαιτολογίας
- Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας
- Στέλεχος Μηχανογραφημένου Λογιστηρίου - Φοροτεχνικού Γραφείου
- Στέλεχος Υπηρεσιών Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics)
- Σχεδιαστής μέσω Συστημάτων Η/Υ
- Τεχνικός Αερίων Καυσίμων
- Τεχνικός Αισθητικής Τέχνης & Μακιγιάζ
- Τεχνικός Αρτοποιίας-Ζαχαροπλαστικής
- Τεχνικός Αυτοκινήτων Οχημάτων
- Τεχνικός Βιολογικής και Οικολογικής Γεωργίας
- Τεχνικός Διαχείρισης και ανακύκλωσης αποβλήτων

- Τεχνικός διαχείρισης συστημάτων και παροχής υπηρεσιών Intranet-Internet
- Τεχνικός εγκαταστάσεων ψήξης αερισμού & κλιματισμού
- Τεχνικός Εσωτερικών Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων
- Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής
- Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής (Πολυμέσα - Web designer - Developer/Video Games)
- Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής με Πολυμέσα (Multimedia)
- Τεχνικός κινητής τηλεφωνίας και τηλεπικοινωνιών
- Τεχνικός Κομμωτικής Τέχνης
- Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης
- Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης - Αρχιμάγειρας (chef)
- Τεχνικός Μηχανικός Θερμικών Εγκαταστάσεων & Μηχανικός Τεχνολογίας Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου
- Τεχνικός Τεχνολογίας Internet
- Τεχνικός Φαρμάκων Καλλυντικών & Παρεμφερών Προϊόντων
- Τεχνικός Χειροποίητου Κοσμήματος
- Υπεύθυνος Υποδοχής και Φιλοξενίας

Παρόλο αυτά όμως, όπως αναφέρθηκε και στη προηγούμενη ενότητα ([βλ.1.2](#)), τα Ι.Ε.Κ. ΟΑΕΔ ως προς τις ειδικότητες, τα προγράμματα σπουδών, το περιεχόμενο αυτών, τα προσφερόμενα διδασκόμενα μαθήματα ανά ειδικότητα, τον ορισμό των επιστημονικών κλάδων στον οποίο οφείλουν να ανήκουν οι εκπαιδευτές, την ύλη ανά μάθημα και ανά ειδικότητα, τις ερωτήσεις πιστοποίησης καθώς και τη διαδικασία συμμετοχής στις εξετάσεις πιστοποίησης των εκπαιδευόμενων, ο καθορισμός γίνεται από το Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. και όχι από τον ΟΑΕΔ.

2.2.2. Προϋποθέσεις εγγραφής στα ΙΕΚ ΟΑΕΔ

Οι εκπαιδευόμενοι προκειμένου να έχουν δικαίωμα εγγραφής και φοίτησης στα Ι.Ε.Κ. του ΟΑΕΔ πρέπει να κατέχουν απολυτήριο Λυκείου κάθε τύπου: Γενικού, Τεχνικού, Επαγγελματικού, Πολυκλαδικού, Ενιαίου ή ΤΕΕ Β΄ κύκλου σπουδών, ΕΠΑ.Λ., ΕΠΑ.Σ., σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3475/2006. Οι εγγραφές, οι ανανεώσεις και οι κατατάξεις των εκπαιδευόμενων στα Ι.Ε.Κ. ΟΑΕΔ πραγματοποιούνται όλο το μήνα Σεπτέμβριο κάθε έτους. Η εισαγωγή των εκπαιδευομένων επιτυγχάνεται έπειτα από τη μοριοδότησή τους, με συγκεκριμένα κριτήρια που οφείλουν να έχουν οι υποψήφιοι, όπως ο βαθμός του τίτλου σπουδών, η σχετική επαγγελματική εμπειρία με την ειδικότητα που επιθυμεί να καταρτιστεί, καθώς οικονομικά αλλά και κοινωνικά κριτήρια.

2.2.3. Θεωρητική και εργαστηριακή κατάρτιση

Η φοίτηση στα ΙΕΚ είναι συνολικά 5 εξάμηνα, εκ των οποίων τα 4 είναι θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης και 1 εξάμηνο πρακτικής άσκησης. Οι εκπαιδευόμενοι κατά τη διάρκεια των 4 εξαμήνων παρακολουθούν υποχρεωτικά μαθήματα θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης σχετικά ως προς την ειδικότητα στην οποία φοιτούν, συνολικής διάρκειας έως 1200 διδακτικές ώρες, σύμφωνα με τα προγράμματα σπουδών και 1 εξάμηνο πρακτικής άσκησης συνολικής διάρκειας 960 ωρών. Ο εκπαιδευόμενος οφείλει να συμμετάσχει τόσο στις εξετάσεις προόδου, όσο και στις τελικές εξετάσεις του εξαμήνου και να λάβει μέσο όρο πάνω από το 5 στη βαθμολογία του ανά μάθημα.

2.2.4. Πρακτική άσκηση

Οι εκπαιδευόμενοι των ΙΕΚ ΟΑΕΔ προκειμένου να ολοκληρώσουν τη φοίτησή τους, είναι υπόχρεοι στη πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης σε 1 εξάμηνο, είτε κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο Γ΄ και Δ΄ εξάμηνο είτε μετά το πέρας των μαθημάτων του Δ΄ εξαμήνου των σπουδών τους. Η πρακτική άσκηση γίνεται σε χώρους εργασίας οι οποίοι έχουν σχέση με την ειδικότητα φοίτησης του εκπαιδευόμενου. Η πρακτική άσκηση είναι πενθήμερη και οκτάωρη, για διάστημα 120 ημερών και η συνολικής της διάρκεια είναι 960 ώρες, είτε σε πρωινό είτε σε απογευματινό ωράριο και ποτέ νύχτα. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι δεν εργάζονται Κυριακές καθώς και επίσημες αργίες.

Η πρακτική άσκηση αρχίζει είτε κάθε 1^η είτε κάθε 15^η ημέρα του μήνα. Οι εκπαιδευόμενοι από τη στιγμή που θα αρχίσουν την πρακτική τους άσκηση δεν έχουν δικαίωμα να απουσιάσουν συνολικά από τη εργασία, περισσότερο από 15 ημέρες καθ΄

όλη τη διάρκεια του εξαμήνου, ώστε να συμπληρωθούν οι προβλεπόμενες ώρες πρακτικής άσκησης.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, ο εργοδότης δεν έχει καμία οικονομική υποχρέωση έναντι των εκπαιδευομένων, σύμφωνα με τη νομοθεσία. Ο ΟΑΕΔ όμως οφείλει να καλύπτει ασφαλιστικά τους εκπαιδευόμενους με ασφάλεια ΙΚΑ, με τη καταβολή 1% επί του τεκμαρτού ημερομίσθιου της δωδέκατης ασφαλιστικής κλάσης για ατυχήματα στο χώρο εργασίας των εκπαιδευομένων.

Τέλος, ο Ν. 4186, οι Υπουργικές αποφάσεις 5954/2014 και 139931/Κ1/2015 και η υπ' αριθμ./Κ1/14693/18-09-2015 εγκύκλιο της Γ.Γ.Δ.Β.Μ., προσδιορίζουν την πρακτική άσκηση των εκπαιδευόμενων ΙΕΚ.

2.2.5. Β.Ε.Κ. και εξετάσεις πιστοποίησης του ΕΟΠΠΕΠ

Στο τέλος της κατάρτισης και της πρακτικής άσκησης, ο εκπαιδευόμενος λαμβάνει τη Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΒΕΚ), εφόσον έχει ολοκληρώσει με επιτυχία τόσο τη θεωρητική και εργαστηριακή κατάρτιση, όσο και τη πρακτική άσκηση. Η Β.Ε.Κ. παρέχει στους απόφοιτους εκπαιδευόμενους το δικαίωμα να συμμετάσχουν στις εξετάσεις πιστοποίησης του ΕΟΠΠΕΠ, σύμφωνα με το (Άρθρο 11, Παράγραφος γ της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ που τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2013/55/ΕΕ

Οι εκπαιδευόμενοι εξετάζονται πάνω σε γνώσεις και δεξιότητες, που έχουν αποκτήσει, κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στα Ι.Ε.Κ. Οι εξετάσεις λαμβάνουν χώρα σε δύο μέρη, τόσο στο θεωρητικό όσο και στο πρακτικό και στους επιτυχόντες χορηγείτε «Πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης», το οποίο σύμφωνα με το «Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων» κατατάσσει τους κατόχους του, στο 5^ο επίπεδο από τα 8 επίπεδα που υπάρχουν στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

2.3. Ινστιτούτο Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.)

Το Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. είναι ένα Ν.Π.Ι.Δ. που όμως ανήκει στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, διαθέτει αυτοτέλεια τόσο οικονομική όσο και λειτουργική, είναι κοινωφελές και μη κερδοσκοπικός φορέας, προωθεί το δημόσιο συμφέρον και τελεί κάτω από την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Σκοπό έχει την υλοποίηση δράσεων, προγραμμάτων αλλά και έργων για:

- 1. Τη Δια Βίου Μάθηση*
- 2. Τη Νέα Γενιά*
- 3. Τη μέριμνα μαθητών και φοιτητών*

Το Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. ιδρύθηκε το 2011 και εποπτεύεται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η σύσταση του είναι αποτέλεσμα της συγχώνευσης του Ν.Π. του «Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης» και του « Ινστιτούτο Νεολαίας», μετά τη κοινή υπουργική απόφαση, στην οποία κατέληξαν αμφότεροι οι υπουργοί Οικονομικών και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Βάσει της απόφασης αυτής, ο ενιαίος φορέας που συστάθηκε, έφερε πλέον την επωνυμία «Εθνικό Ίδρυμα Νεολαίας», πριν μετονομαστεί τελικά σε Ινστιτούτο Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.).

3. Η ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΟΑΕΔ

3.1. Σύνολο σχολικών μονάδων ΟΑΕΔ στην Ελλάδα.

Στη παρούσα ενότητα, παρουσιάζονται αρχικά στους πίνακες που ακολουθούν, τα αναλυτικά ποσοτικά δεδομένα για το σύνολο των φοιτούντων, πρακτικά ασκούμενων και αποφοίτων από τις ΕΠΑ.Σ Μαθητείας καθώς και από τα Ι.Ε.Κ. του ΟΑΕΔ αντίστοιχα όλης της χώρας, κατά τα σχολικά έτη 2014-2019.

Εν συνεχεία παρουσιάζονται αναλυτικά, τα δεδομένα για τις προσφερόμενες ειδικότητες, τον αριθμό των τμημάτων, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανά ειδικότητα καθώς και το σύνολο των καταρτιζόμενων ανά φύλο, για τις σχολικές δομές του νομού Αιτωλοακαρνανίας, όπου αποτελούν και το δείγμα της παρούσας μελέτης, κατά τα σχολικά έτη κατάρτισης 2014-2019.

Τα ποσοτικά δεδομένα για τις προσφερόμενες ειδικότητες, τον αριθμό των ειδικοτήτων και των τμημάτων, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανά τμήμα και ανά φύλο, καθώς και το σύνολο των σχολικών μονάδων της τυπικής αλλά και της μη τυπικής εκπαίδευσης του ΟΑΕΔ, τόσο σε όλη τη χώρα, όσο και στο νομό Αιτωλοακαρνανίας, έθεσαν στη διάθεση μας η υπεύθυνη των ΕΠΑ.Σ. όλης της χώρας στη κεντρική διοίκηση του ΟΑΕΔ Κυρία Λεκαράκου, η Διευθύντρια εκπαίδευσης στη κεντρική διοίκηση του ΟΑΕΔ κυρία Σακκά, ο Διευθυντής της ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μαθητείας Αγρινίου κύριος Καλιακμάνης, ο Διευθυντής της ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μαθητείας Μεσολογγίου κύριος Κουτρομπούσης καθώς και ο Διευθυντής του ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου κύριος Μουτόπουλος. Ορισμένα από τα δεδομένα μας αποτελούν και επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία στην ιστοσελίδα του ΟΑΕΔ <http://www.oaed.gr/documents/10195/1214556/%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3+%CE%9F%CE%91%CE%95%CE%94+2015-2019.pdf/4c4d8186-16ad-4ea0-88dc-fed0c37d3306>

3.1.1. Πληθυσμός εκπαιδευόμενων στις ΕΠΑΣ Μαθητείας σε όλη την Ελλάδα

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ
2014-2015	10.287	5.140
2015-2016	8.670	3.374
2016-2017	9.061	4.079
2017-2018	7.378	3591
2018-2019	6.906	-

Πίνακας 1: Πληθυσμός εκπαιδευόμενων στις ΕΠΑΣ Μαθητείας σε όλη την Ελλάδα

Σύμφωνα με τα επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία στην ιστοσελίδα του ΟΑΕΔ, προκύπτουν τα εξής δεδομένα για το σύνολο των φοιτούντων στις ΕΠΑΣ Μαθητείας όλης της χώρας:

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2014-2015, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 10.287, εκ των οποίων οι 7.763 ήταν πρακτικά ασκούμενοι ενώ μόνο οι 5.140 από αυτούς, κατάφεραν τελικά να αποφοιτήσουν από τη Β΄ τάξη.

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2015-2016, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 8.670, εκ των οποίων οι 6.928 ήταν πρακτικά ασκούμενοι ενώ μόνο οι 3.374 από αυτούς, κατάφεραν τελικά να αποφοιτήσουν από τη Β΄ τάξη.

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2016-2017, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 9.061, εκ των οποίων οι 6.879 ήταν πρακτικά ασκούμενοι και μόνο οι 4.079 από αυτούς, κατάφεραν τελικά να αποφοιτήσουν από τη Β΄ τάξη.

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2017-2018, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 7.378, εκ των οποίων οι 5.911 ήταν πρακτικά ασκούμενοι και μόνο οι 3591 από αυτούς, κατάφεραν τελικά να αποφοιτήσουν από τη Β΄ τάξη.

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2018-2019, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 6.906, εκ των οποίων οι 5.510 ήταν πρακτικά ασκούμενοι, ενώ δεν γνωρίζουμε τον ακριβή αριθμό, εκείνων που τελικά κατάφεραν να αποφοιτήσουν από τη Β΄ τάξη.

Εδώ είναι σημαντικό να παρατηρήσουμε ότι:

1. Ο υψηλός αριθμός φοιτούντων στις ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας, κατά το σχολικό έτος 2014-2015, οφείλεται στις αυξημένες εγγραφές, οι οποίες όμως επηρεάστηκαν αρνητικά και μειώθηκαν αισθητά το επόμενο σχολικό έτος, λόγω της επικείμενης κατάργησης των ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας, σύμφωνα με το ν.4186/2013.

2. Η παράταση λειτουργίας των ΕΠΑ.Σ μετά από σχετική νομοθετική ρύθμιση το 2016, επηρέασε κα πάλι θετικά τις εγγραφές των φοιτούντων στις ΕΠΑ.Σ., αυξάνοντας και πάλι τον αριθμό τους κατά το σχολικό έτος 2016-2017.

3. Η υλοποίηση του μεταλυκειακού έτους Μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. του Υπουργείου Παιδείας, αποτελεί το κύριο λόγω της μείωσης των εγγραφών των φοιτούντων στις ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Μαθητείας κατά τα σχολικά έτη 2017-2018 και 2018-2019.

3.1.2. Πληθυσμός εκπαιδευομένων στα ΙΕΚ ΟΑΕΔ σε όλη την Ελλάδα

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ
2014-2015	2.920	790
2015-2016	2.592	711
2016-2017	2.331	579
2017-2018	2.617	655
2018-2019	2.802	-

Πίνακας 2: Πληθυσμός εκπαιδευομένων στα ΙΕΚ ΟΑΕΔ σε όλη την Ελλάδα

Σύμφωνα με τα επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία στην ιστοσελίδα του ΟΑΕΔ, προκύπτουν και τα εξής δεδομένα όσον αφορά και το σύνολο των φοιτούντων στα ΙΕΚ ΟΑΕΔ όλης της χώρας.

 Κατά το έτος κατάρτισης 2014-2015, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανέρχονταν στους 2.920, εκ των οποίων οι 790 ήταν αυτοί που αποφοιτήσανε, και τελικά έλαβαν βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης, μετά και την ολοκλήρωση του εξαμήνου πρακτικής άσκησης.

 Κατά το έτος κατάρτισης 2015-2016, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανέρχονταν στους 2.592, εκ των οποίων οι 711 ήταν αυτοί που αποφοιτήσανε, και τελικά έλαβαν

βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης, μετά και την ολοκλήρωση του εξαμήνου πρακτικής άσκησης.

✚ Κατά έτος κατάρτισης 2016-2017, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανέρχονταν στους 2.331, εκ των οποίων οι 579 ήταν αυτοί που αποφοιτήσανε, και τελικά έλαβαν βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης, μετά και την ολοκλήρωση του εξαμήνου πρακτικής άσκησης.

✚ Κατά το έτος κατάρτισης 2017-2018, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανέρχονταν στους 2.617, εκ των οποίων οι 655 ήταν αυτοί που αποφοιτήσανε, και τελικά έλαβαν βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης, μετά και την ολοκλήρωση του εξαμήνου πρακτικής άσκησης.

✚ Κατά το έτος κατάρτισης 2018-2019, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανέρχονταν στους 2.802, ενώ ούτε και για τα Ι.Ε.Κ. δεν γνωρίζουμε τον ακριβή αριθμό εκείνων που αποφοίτησαν και τελικά έλαβαν βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης, μετά και την ολοκλήρωση του εξαμήνου πρακτικής άσκησης.

Εδώ αξίζει να παρατηρήσουμε ότι:

Η μείωση του αριθμού των καταρτιζόμενων και των αποφοίτων από τα ΙΕΚ ΟΑΕΔ της χώρας, κατά τα έτη κατάρτισης 2015-2016 και 2016-2017, οφείλεται στο πολυετές «πάγωμα» της διεξαγωγής εξετάσεων από τον αρμόδιο φορέα Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. που οδηγούσε στην απόκτηση της πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων των αποφοίτων Ι.Ε.Κ. Αυτό φαίνεται και από το σύνολο των καταρτιζόμενων που πραγματοποίησαν τη φοίτησή τους, κατά τα δύο επόμενα καταρτιζόμενα έτη, στα οποία παρατηρείται αύξηση του αριθμού των καταρτιζόμενων, λόγω του «ξεπαγώματος» της διαδικασίας των εξετάσεων από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

3.2. Σύνολο σχολικών μονάδων ΟΑΕΔ Νομού Αιτωλοακαρνανίας.

Στη παρούσα ενότητα, παρουσιάζονται αναλυτικά το σύνολο των ειδικοτήτων, των τμημάτων και των καταρτιζόμενων ανά σχολική μονάδα, καθώς και το σύνολο των καταρτιζόμενων κατά φύλο και κατά ειδικότητα, στις σχολικές μονάδες τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης του ΟΑΕΔ του νομού Αιτωλοακαρνανίας, για τα έτη κατάρτισης 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, στις οποίες πραγματοποιείτε και η παρούσα έρευνα.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που έθεσαν στη διάθεσή μας οι διευθυντές των σχολικών δομών του νομού Αιτωλοακαρνανίας, οι αριθμοί αποτυπώνονται στους παρακάτω πίνακες που ακολουθούν ως εξής:

3.2.1. Πληθυσμός εκπαιδευομένων στα ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου

ΕΤΟΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
2014-2015	3	53
2015-2016	3	37
2016-2017	2	34
2017-2018	4	63
2018-2019	5	65

Πίνακας 3: ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου: Αποτύπωση συνολικού αριθμού τμημάτων και καταρτιζόμενων ανά σχολική χρονιά

Εδώ αξίζει να παρατηρήσουμε ότι:

Η μείωση του αριθμού των καταρτιζόμενων και των αποφοίτων από τα ΙΕΚ ΟΑΕΔ της χώρας, κατά τα έτη κατάρτισης 2015-2016 και 2016-2017, οφείλεται όπως διαπιστώσαμε και παραπάνω στη μη διεξαγωγή των εξετάσεων από τον αρμόδιο φορέα Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., οι οποίες οδηγούσαν στην απόκτηση της πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων των αποφοίτων Ι.Ε.Κ. Τα επόμενα δύο έτη, 2017-2019 παρατηρείται αύξηση του αριθμού των καταρτιζόμενων, λόγω της διεξαγωγής της διαδικασίας των εξετάσεων από τον αρμόδιο φορέα Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2014-2015

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Στέλεχος Μηχανογραφημένου Λογιστηρίου	1	3	9	12
Τεχνικός Κομμωτικής Τέχνης	2	8	33	41

Πίνακας 4: ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου: Έτος Κατάρτισης 2014-2015

✚ Κατά το έτος κατάρτισης 2014-2015, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανέρχονταν στους 53, εκ των οποίων οι 27 ήταν αυτοί που αποφοιτήσανε, και τελικά έλαβαν βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης, μετά και την ολοκλήρωση του εξαμήνου πρακτικής άσκησης.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2015-2016

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Στέλεχος Μηχανογραφημένου Λογιστηρίου	1	4	5	9
Τεχνικός Κομμωτικής Τέχνης	1	4	10	14
Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας	1	7	7	14

Πίνακας 5: ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου, Έτος Κατάρτισης 2015-2016

✚ Κατά το έτος κατάρτισης 2015-2016, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανέρχονταν στους 37, εκ των οποίων οι 23 ήταν αυτοί που αποφοιτήσανε, και τελικά έλαβαν βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης, μετά και την ολοκλήρωση του εξαμήνου πρακτικής άσκησης.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2016-2017

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας	1	5	7	12
Τεχνικός Κομμωτικής Τέχνης	1	4	18	22

Πίνακας 6: ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου, Έτος Κατάρτισης 2016-2017

✚ Κατά έτος κατάρτισης 2016-2017, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανέρχονταν στους 34, εκ των οποίων οι 12 ήταν αυτοί που αποφοιτήσανε, και τελικά έλαβαν βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης, μετά και την ολοκλήρωση του εξαμήνου πρακτικής άσκησης.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2017-2018

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας	1	4	5	9
Αισθητικός Ποδολογίας και Καλλωπισμού Νυχιών	1	0	9	9
Τεχνικός Κομμωτικής Τέχνης	2	14	31	45

Πίνακας 7: ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου, Έτος Κατάρτισης 2017-2018

✚ Κατά το έτος κατάρτισης 2017-2018, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανέρχονταν στους 63, εκ των οποίων οι 22 ήταν αυτοί που αποφοιτήσανε, και τελικά έλαβαν βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης, μετά και την ολοκλήρωση του εξαμήνου πρακτικής άσκησης.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2018-2019

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας	1	1	6	7
Στέλεχος Μηχανογραφημένου Λογιστηρίου	1	2	6	8
Αισθητικός Ποδολογίας και Καλλωπισμού Νυχιών	1	0	7	7
Τεχνικός Κομμωτικής Τέχνης	2	14	29	43

Πίνακας 8: ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου, Έτος Κατάρτισης 2018-2019

✚ Κατά το έτος κατάρτισης 2018-2019, το σύνολο των καταρτιζόμενων ανέρχονταν στους 65, εκ των οποίων οι 39 ήταν αυτοί που αποφοιτήσανε, και τελικά έλαβαν

βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης, μετά και την ολοκλήρωση του εξαμήνου πρακτικής άσκησης

3.2.2. Πληθυσμός εκπαιδευομένων στην ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Αργινίου

ΕΤΟΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
2014-2015	7	111
2015-2016	4	72
2016-2017	6	84
2017-2018	6	77
2018-2019	6	86

Πίνακας 9: ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Αργινίου, Αποτύπωση συνολικού αριθμού τμημάτων και καταρτιζόμενων ανά σχολική χρονιά

Εδώ είναι σημαντικό να παρατηρήσουμε ότι:

- 1.** Ο υψηλός αριθμός φοιτούντων στην ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας Αργινίου, κατά το σχολικό έτος 2014-2015, οφείλεται όπως και στο σύνολο των ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας όλης της χώρας, στις αυξημένες εγγραφές, οι οποίες όμως επηρεάστηκαν αρνητικά και μειώθηκαν αισθητά το επόμενο σχολικό έτος, λόγω της επικείμενης κατάργησης των ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας, σύμφωνα με το Ν.4186/2013.
- 2.** Η παράταση λειτουργίας των ΕΠΑ.Σ μετά από σχετική νομοθετική ρύθμιση το 2016, επηρέασε και πάλι θετικά τις εγγραφές των φοιτούντων στην ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας Αργινίου, αυξάνοντας και πάλι τον αριθμό τους κατά το σχολικό έτος 2016-2017.
- 3.** Η υλοποίηση του μεταλυκειακού έτους Μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. του Υπουργείου Παιδείας, αποτελεί το κύριο λόγω της μείωσης των εγγραφών των φοιτούντων στις ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας κατά τα σχολικά έτη 2017-2018.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2014-2015

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Τεχνιτών Ηλεκτρολογικών Εγκαταστάσεων	1	9	0	9
Τεχνιτών Θερμικών και Υδραυλικών Εγκαταστάσεων	1	6	0	6
Κομμωτικής Τέχνης	1	4	17	21
Τεχνιτών Μηχανών και συστημάτων Αυτοκινήτων	1	44	0	44
Υπαλλήλων Διοικητικών Καθηκόντων	1	1	9	10
Τεχνιτών Υποστήριξης Συστημάτων Υπολογιστών	1	9	6	15
Εγκαταστάσεων Ψυκτικών και Κλιματιστικών έργων	1	6	0	6

Πίνακας 10: ΕΠΛ.Σ ΟΑΕΔ Αργινίου, Έτος Κατάρτισης 2014-2015

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2014-2015, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 111, εκ των οποίων οι 39 φοιτούσαν στην Α τάξη και οι 72 αποφοίτησαν στη Β' τάξη.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2015-2016

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Κομμωτικής Τέχνης	1	4	18	22
Τεχνιτών Μηχανών και Συστημάτων Αυτοκινήτων	1	33	0	33
Τεχνιτών Υποστήριξης Συστημάτων Υπολογιστών	1	3	8	11
Εγκαταστάσεων Ψυκτικών και Κλιματιστικών Έργων	1	6	0	6

Πίνακας 11: ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Αργινίου, Έτος Κατάρτισης 2015-2016

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2015-2016, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 72, εκ των οποίων οι 47 φοιτούσαν στην Α τάξη και οι 25 αποφοίτησαν στη Β' τάξη.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2016-2017

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Κομμωτικής Τέχνης	1	4	15	19
Τεχνιτών Μηχανών και Συστημάτων Αυτοκινήτων	1	33	0	33
Υπαλλήλων Διοικητικών Καθηκόντων	1	4	5	9
Τεχνιτών Υποστήριξης Υπολογιστών	1	3	5	8
Βοηθών Γενικής Βρεφονηπιοκομίας	1	0	8	8
Τεχνικών Ηλεκτρολογικών Εγκαταστάσεων	1	7	0	7

Πίνακας 12: ΕΠΛ.Σ ΟΑΕΔ Αργινίου, Έτος Κατάρτισης 2016-2017

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2016-2017, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 84 και οι οποίοι φοιτούσαν στη Α΄ τάξη.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2017-2018

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Βοηθός Γενικής Βρεφονηπιοκομίας	1	0	8	8
Τεχνιτών Ηλεκτρολογικών Εγκαταστάσεων	1	5	0	5
Κομμωτικής Τέχνης	1	8	11	19
Τεχνιτών Μηχανών και Συστημάτων Αυτοκινήτου	1	29	0	29
Υπαλλήλων Διοικητικών Καθηκόντων	1	4	4	8
Τεχνιτών Υποστήριξης Συστημάτων Υπολογιστών	1	4	4	8

Πίνακας 13: ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Αργινίου, Έτος Κατάρτισης 2017-2018

 Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2017-2018, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 77 και οι 77 αποφοίτησαν στη Β΄ τάξη.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2018-2019

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Βοηθών Γενικής Βρεφονηπιοκομίας	1	0	16	16
Κομμωτικής Τέχνης	1	7	10	17
Τεχνιτών Μηχανών και Συστημάτων Αυτοκινήτων	1	26	0	26
Υπαλλήλων Διοικητικών Καθηκόντων	1	3	10	13
Τεχνικός Υποστήριξης Συστημάτων Υπολογιστών	1	4	4	8
Εγκαταστάσεων Ψυκτικών και Κλιματιστικών Έργων	1	6	0	6

Πίνακας 14: ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Αργινίου, Έτος Κατάρτισης 2018-2019

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2018-2019, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 86 και οι 86 φοιτούσαν στην Α' τάξη.

3.2.3. Πληθυσμός εκπαιδευομένων στην ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Μεσολογγίου

ΕΤΟΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
2014-2015	6	100
2015-2016	4	95
2016-2017	4	124
2-017-2018	4	130
2018-2019	5	131

Πίνακας 15: *ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μεσολογγίου, Αποτύπωση συνολικού αριθμού τμημάτων και καταρτιζόμενων ανά σχολική χρονιά*

Εδώ είναι σημαντικό να παρατηρήσουμε ότι:

- 1.** Ο υψηλός αριθμός φοιτούντων στις ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας Μεσολογγίου, κατά το σχολικό έτος 2014-2015, οφείλεται στις αυξημένες εγγραφές, οι οποίες όμως επηρεάστηκαν αρνητικά και μειώθηκαν το επόμενο σχολικό έτος, λόγω της επικείμενης κατάργησης των ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας, σύμφωνα με το Ν.4186/2013.
- 2.** Η παράταση λειτουργίας των ΕΠΑ.Σ μετά από σχετική νομοθετική ρύθμιση το 2016, επηρέασε κα πάλι θετικά τις εγγραφές των φοιτούντων στις ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας Μεσολογγίου, αυξάνοντας και πάλι τον αριθμό τους κατά το σχολικό έτος 2016-2017.
- 3.** Η υλοποίηση του μεταλυκειακού έτους Μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. του Υπουργείου Παιδείας, δεν επηρεάζει τις εγγραφές των φοιτούντων στις ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας Μεσολογγίου οι οποίες παρουσιάζουν αύξηση σε αντίθεση με τις ΕΠΑ.Σ Μαθητείας Αγρινίου, στις οποίες παρατηρούμε όντως μείωση των εγγραφών των φοιτούντων κατά τα σχολικά έτη 2017-2018.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2014-2015

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Μαγειρικής Τέχνης	2	23	32	55
Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων	1	3	9	12
Υπαλλήλων Διοικητικών Καθηκόντων	1	1	9	10
Υπαλλήλων Οικονομικών Καθηκόντων	1	5	10	15
Τεχνικός Υποστήριξης Συστημάτων Υπολογιστών	1	5	3	8

Πίνακας 16: ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μεσολογγίου, Έτος Κατάρτισης 2014-2015

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2014-2015, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 100, εκ των οποίων οι 30 φοιτούσαν στην Α τάξη και οι 70 από αυτούς αποφοιτήσαν από τη Β' τάξη.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2015-2016

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Μαγειρικής Τέχνης	2	31	45	76
Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων	1	3	16	19

Πίνακας 17: ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μεσολογγίου, Έτος Κατάρτισης 2015-2016

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2015-2016, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 95, εκ των οποίων οι 65 φοιτούσαν στην Α τάξη και οι 30 αποφοιτήσαν από τη Β΄ τάξη.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2016-2017

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Μαγειρικής Τέχνης	2	37	45	82
Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων	2	7	26	33
Υπαλλήλων Οικονομικών Καθηκόντων	1	4	5	9

Πίνακας 18: ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μεσολογγίου, Έτος Κατάρτισης 2016-2017

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2016-2017, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 124, εκ των οποίων οι 59 φοιτούσαν στην Α τάξη και οι 65 αποφοιτήσαν από τη Β΄ τάξη.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2017-2018

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Μαγειρικής Τέχνης	2	42	45	87
Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων	2	12	22	34
Υπαλλήλων Οικονομικών Καθηκόντων	1	4	5	9

Πίνακας 19: ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μεσολογγίου, Έτος Κατάρτισης 2017-2018

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2017-2018, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 130, εκ των οποίων οι 71 φοιτούσαν στην Α τάξη και οι 59 αποφοιτήσαν από τη Β΄ τάξη.

ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2018-2019

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Μαγειρικής Τέχνης	2	44	46	90
Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων	2	13	19	32
Υπαλλήλων Διοικητικών Καθηκόντων	1	2	7	9

Πίνακας 20: ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μεσολογγίου, Έτος Κατάρτισης 2018-2019

✚ Κατά το σχολικό έτος κατάρτισης 2018-2019, το σύνολο των φοιτούντων ανέρχονταν στους 131, εκ των οποίων οι 60 φοιτούσαν στην Α τάξη και οι 71 αποφοιτήσαν από τη Β΄ τάξη.

3.2.4. Συμπεράσματα

✚ Στα **ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αργινίου**, το ποσοστό των κοριτσιών είναι μεγαλύτερο σε σχέση με το ποσοστό των αγοριών που φοίτησαν κατά τα έτη 2014-2109, με την ειδικότητα της κομμωτικής τέχνης να είναι δημοφιλέστερη στην επιλογή των καταρτιζόμενων.

✚ Στην **ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Μαθητείας**, το ποσοστό των αγοριών είναι μεγαλύτερο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό των κοριτσιών που φοιτούσαν κατά τα έτη 2014-2109, με τις ειδικότητες των τεχνιτών μηχανών και συστημάτων αυτοκινήτου να είναι η δημοφιλέστερη και τη κομμωτική τέχνη να έρχεται δεύτερη στην επιλογή των μαθητευόμενων.

✚ Στην **ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Μαθητείας Μεσολογγίου**, σε αντίθεση με την **ΕΠΑ.Σ. ΟΑΕΔ Μαθητείας Αργινίου**, το ποσοστό των κοριτσιών είναι μεγαλύτερο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό των αγοριών που φοιτούσαν κατά τα έτη 2014-2109, με τις ειδικότητες της μαγειρικής τέχνης να είναι η δημοφιλέστερη και των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων να έρχεται δεύτερη στην επιλογή των μαθητευόμενων.

4. ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

4.1. Η έννοια του πολιτισμικού κεφαλαίου και του «*habitus*»

Ως προς τον ρόλο που διαδραματίζει το εκπαιδευτικό σύστημα στην αναπαραγωγή των κοινωνικών δομών, ο Bourdieu ήταν ο κύριος εκφραστής της θεωρίας του πολιτισμικού κεφαλαίου. Το πολιτισμικό κεφάλαιο είναι όλα τα πνευματικά στοιχεία (γνώσεις, δεξιότητες κ.α.) που ένα νεαρό άτομο αποκτά από το άμεσο οικογενειακό του περιβάλλον και που ανάλογα με την κοινωνική τάξη προέλευσης του, διαφοροποιείται (Πατερέκα, 1986). Για τον Bourdieu η εκπαίδευση επηρεάζεται από το πολιτισμικό κεφάλαιο, ο ρόλος του οποίου είναι σημαντικός στην διατήρηση των κοινωνικών και οικονομικών δομών.

Η άποψη του Bourdieu είναι, ότι ανάλογα με την κοινωνική τάξη ή ομάδα στην οποία ανήκουμε, υιοθετούμε έναν αντίστοιχο τρόπο ζωής, ο οποίος εκφράζει τη κοινωνική θέση την οποία κατέχουμε, χωρίς να συνδέεται αυτός με το οικονομικό κεφάλαιο αλλά περισσότερο με το πολιτιστικό και με το κοινωνικό κεφάλαιο (Νόβα-Καλτσούνη, 2010).

Τα άτομα διαφοροποιούνται μεταξύ τους από τις τάσεις και τις προτιμήσεις τους και όχι από το οικονομικό κεφάλαιο που διαθέτουν. Η έξη είναι δομημένη και σχετικά ομοιογενής σε άτομα των ίδιων ομάδων ή κοινωνικών τάξεων και αλλάζει σχετικά δύσκολα και μόνο κάτω από διαφορετικές εκπαιδευτικές συνθήκες, δηλαδή η κάθε κοινωνική τάξη έχει το δικό της «*habitus*» (Bourdieu, 1994). Αυτές τις τάσεις ο Bourdieu τις προσδιόρισε με την έννοια «*habitus*», βασικό σημείο της αναστοχαστικής του θεωρίας.

Το «*habitus*», η έξη όπως την προσδιόρισε η αριστοτελική θεωρία, είναι το σύνολο των συνηθειών, των πρακτικών και των προδιαθέσεων με τις οποίες τα άτομα ενεργούν σε κάθε κοινωνική περίπτωση, ένα υποκειμενικό σύστημα από εσωτερικευμένες δομές που είναι κοινό στα μέλη μιας ομάδας ή τάξης (Μουζέλης, 1994).

Επίσης, είναι κάτι που μαθαίνεται και καθοδηγεί τα άτομα στην καθημερινή τους ζωή και τους παρέχει προσανατολισμό και την απαραίτητη πρακτική αίσθηση (*sens pratique*). Ουσιαστικά, είναι ένα σύστημα προδιαθέσεων που οργανώνεται μέσα από διαδοχικές κοινωνικοποιήσεις και κυρίως μέσα από την οικογένεια.

4.2. Πολιτισμικό κεφάλαιο και σχολική επίδοση

Οι προσεγγίσεις, που αναφέρονται πιο πάνω, επέδρασαν σημαντικά στην διαμόρφωση και αξιολόγηση των εκπαιδευτικών πρακτικών και ως εννοιολογικά εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν από πολλούς ερευνητές. Για τον Bourdieu (1996), το σχολείο βασίζει τη λειτουργία του στο πολιτισμικό κεφάλαιο που κάθε μαθητής φέρνει μαζί του και που εξαρτάται από το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο από το οποίο προέρχεται. Μαζί με τον Passeron (1996), διαπιστώνουν ότι το πολιτισμικό κεφάλαιο είναι άνισα κατανομημένο στην κοινωνία και το σχολείο συμβάλει στην συνέχιση της ανισότητας, χωρίς να παραγνωρίζουν το οικονομικό κεφάλαιο και τη σημασία του. Για αυτούς, το σχολείο διαχωρίζει τους μαθητές σε καλούς και κακούς, αναπαράγοντας την ανισότητα μέσω των εξετάσεων και των σχολικών επιδόσεων, προωθώντας όσους κατέχουν το πολιτισμικό κεφάλαιο που συνδέεται άρρητα με την κοινωνική τους προέλευση.

Στον αντίλογο της άποψης του Bourdieu, με το επιχείρημα ότι πολλές φορές μαθητές από χαμηλά κοινωνικά στρώματα έχουν υψηλές επιδόσεις στο σχολείο, ο ίδιος απαντά ότι αυτό δεν αποδεικνύει ότι το εκπαιδευτικό σύστημα δεν προωθεί την ανισότητα και παρέχει ίσες ευκαιρίες σε όλους. Υποστηρίζει πως αυτές οι περιπτώσεις είναι σπάνιες. Επιπλέον, η επίτευξη των υψηλών επιδόσεων από τους μαθητές αυτούς, είναι το αποτέλεσμα θυσιών και κόπων, στη προσπάθεια τους να καλύψουν τη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στο πολιτισμικό κεφάλαιο που διαθέτουν οι ίδιοι και το αντίστοιχο που διαθέτουν οι μαθητές προερχόμενοι από ανώτερα κοινωνικά στρώματα (Νόβα – Καλτσούνη, 2010). Το σχολείο εξακολουθεί, ως θεσμός να νομιμοποιεί στάσεις και συμπεριφορές της κυρίαρχης κουλτούρας, συμβάλλοντας στην αναπαραγωγή των ανισοτήτων των κοινωνικών τάξεων (Reese, Arauz & Bazán, 2012). Έτσι, τα παιδιά που προέρχονται από την αστική τάξη έχουν την δυνατότητα να διαθέτουν το πολιτισμικό κεφάλαιο που ο σχολικός θεσμός απαιτεί και μπορούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του, ενώ τα παιδιά που προέρχονται από χαμηλότερες τάξεις προσπαθούν να αποκτήσουν το πολιτισμικό κεφάλαιο που δεν τους μετέδωσε η οικογένεια τους μέσα από ένα άνισο σχολείο. Η προσέγγιση αυτή καταδεικνύει πόσο σημαντική είναι η οικογένεια ως θεσμός, για την διατήρηση των κοινωνικών δομών και την αναπαραγωγή των κοινωνικών σχέσεων, γιατί σε αυτή συσσωρεύονται οι διάφορες μορφές κεφαλαίου και μεταβιβάζονται από τη μια γενιά στην άλλη (Bourdieu, 1999).

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι ο Bourdieu εστίασε στην αναπαραγωγή των δομών καθώς και στην εξέταση της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος ως

σύστημα παραγωγής γνώσεων, αξιών και κοινωνικών ανισοτήτων. Πιστεύει δηλαδή, πως η εκπαίδευση συντελεί στην νομιμοποίηση της ταξικής κοινωνίας και δεν πετυχαίνει τον στόχο της να θεωρηθεί θεσμός μετάδοσης της γνώσης, ενώ αναγνωρίζει τελικά τη σημασία του πολιτισμικού κεφαλαίου που κάθε παιδί φέρει από το άμεσο οικογενειακό του περιβάλλον.

4.3. Βιογραφικά χαρακτηριστικά μαθητών και σχολική επίδοση

Η κοινωνική προέλευση των μαθητών ως ένα από τα βιογραφικά χαρακτηριστικά των μαθητών, σχετίζεται άμεσα με την επαγγελματική ενασχόληση των γονέων των μαθητών και επηρεάζει εν τέλει, τη σχολική επίδοση των μαθητών, όπως ενδεικτικά αναφέρει και η Τσακίρη, (2018).

Με βάση τον παραπάνω ισχυρισμό, οδηγούμαστε στη διαπίστωση ότι η σχολική αποτυχία των μαθητών, η οποία δεν αποσυνδέεται εύκολα τις περισσότερες φορές από τη καθηγητική ευθύνη, (Τσακίρη, 2018), δεν θα έπρεπε να ανήκει τελικά στους τελευταίους αποκλειστικά.

Σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα, όπου η εκπαιδευτική αξιολόγηση γίνεται στο πλαίσιο μιας «φαινομενικά» ίσης ευκαιριών εκπαίδευσης, στην οποία όλοι οι μαθητές διδάσκονται τα ίδια μαθησιακά αντικείμενα, στο ίδιο σχολικό περιβάλλον, με τη χρήση των ίδιων υλικό-τεχνικών υποδομών και μέσων και με τις ίδιες εκπαιδευτικές μεθόδους, οι σχολικές τους επιδόσεις συχνά διαφοροποιούνται σημαντικά, καθώς δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης και άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν ουσιαστικά την επίδοση των μαθητών. Έτσι, ενώ όλοι οι μαθητές έχουν ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση, οι επιδόσεις τους διαφοροποιούνται σημαντικά, καθώς επηρεάζονται τόσο από τη κοινωνική τους προέλευση, όσο και από το πολιτιστικό τους υπόβαθρο, αυτό που ο Bourdieu ονομάζει πολιτιστικό κεφάλαιο. Το πολιτιστικό κεφάλαιο που διαθέτει τελικά κάθε μαθητής, το φέρει μαζί του ερχόμενος στο σχολείο και με βάση αυτό αντιλαμβάνεται και αξιοποιεί πολύ διαφορετικά σε σχέση με τους άλλους μαθητές, τη κατά τ' άλλα «ίδια» εκπαιδευτική διαδικασία και γνώση την οποία δέχεται, με συνέπεια και τη διαφοροποίηση στη σχολική του επίδοση.

4.4. Το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας, ως παράγοντας διαμόρφωσης της σχολικής επίδοσης των μαθητών.

Στη Θεσσαλονίκη διενεργήθηκε μια εμπειρική έρευνα, προκειμένου να διαπιστωθεί σε πιο βαθμό επηρεάζει το κοινωνικό-οικονομικό και μορφωτικό υπόβαθρο των γονέων των μαθητών, τη σχολική τους επίδοση. Σύμφωνα με τις ερευνητικές υποθέσεις αυτής της ποσοτικής έρευνας, όπως αυτές παρουσιάζονται στην εμπειρική εργασία *«Κοινωνική προέλευση και σχολική επίδοση: μια εμπειρική έρευνα υπό το πρίσμα της κοινωνικής δικαιοσύνης»* (Θεοδοσιάδου, 2012), οι επιδόσεις των μαθητών στο σχολείο, επηρεάζονται από: *«το κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο της οικογένειας, το επάγγελμα και τη μόρφωση των γονέων, το ενδιαφέρον των γονέων σε θέματα που αφορούν στο σχολείο, τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών, τη διδασκαλία στο σχολείο, την υλικό-τεχνική υποδομή και τον τύπο του σχολείου φοίτησης»*.

Στην εν λόγω έρευνα έλαβαν μέρος 393 μαθητές, από το νομό Πέλλας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω της τυχαίας δειγματοληψίας από σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Χρησιμοποιήθηκαν δύο εργαλεία, ένα ερωτηματολόγιο το οποίο ζητούσε πληροφορίες σχετικά με το οικογενειακό υπόβαθρο των μαθητών και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων τους και αρχαικό υλικό με τις ετήσιες επιδόσεις που είχαν οι μαθητές κατά τη διάρκεια της φοίτησης τους από την Α΄ έως τη Γ΄ τάξη Γυμνασίου, Γενικό Λύκειο και ΕΠΑΛ, στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας/ έκφρασης-έκθεσης και αντιστοίχως στο μάθημα των μαθηματικών. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων, οδήγησε στο συμπέρασμα ότι τόσο το επάγγελμα των γονέων, όσο και το μορφωτικό τους επίπεδο, έχουν σημαντική επιρροή στην επίδοση των παιδιών τους στα συγκεκριμένα μαθήματα στο σχολείο.

Σε πιο πρόσφατη έρευνα, που περιγράφεται, στην εμπειρική εργασία *«Οι απόψεις των εκπαιδευτικών για τους παράγοντες που επηρεάζουν τη σχολική επίδοση των μαθητών»* (Ξυλούδης, Τσάτσωνας & Φαρδούλης, 2015) και διενεργήθηκε στην Αλεξανδρούπολη, εξετάζονται οι παράγοντες που θεωρούν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί, ότι επηρεάζουν την επίδοση των μαθητών στο σχολείο. Ειδικότερα, η ποσοτική αυτή έρευνα είχε στόχο να αναδείξει το βαθμό που η επίδοση των μαθητών στο σχολείο επηρεάζεται από παράγοντες όπως το οικογενειακό υπόβαθρο, τη χώρα προέλευσης, το τόπος διαμονής αλλά και επιπλέον ατομικά χαρακτηριστικά των μαθητών.

Με βάση τα άνωθεν δεδομένα, η παρούσα έρευνα, διαμόρφωσε επτά ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία διερευνούσαν, το βαθμό στον οποίο η οικογένεια συμβάλλει στην

επίδοση των μαθητών στο σχολείο, το βαθμό που η μητρική γλώσσα αλλά και η χώρα προέλευσης επηρεάζουν επίσης τη σχολική επίδοση των μαθητών, το αν ο εκπαιδευτικός μέσω του ρόλου του επιδρά στη σχολική επίδοσή τους και το βαθμό που η στάση των ίδιων των μαθητών επιδρά στην επίδοσή τους στο σχολείο.

Ακόμη διερευνήθηκαν τα ατομικά χαρακτηριστικά των μαθητών και ο βαθμός που αυτά επιδρούν στην επίδοσή τους στο σχολείο, όπως επιπλέον, κατά πόσο ο τόπος που μένουν οι μαθητές και οι συχνές μετακινήσεις των μαθητών για λόγους διαμονής, ασκούν επιρροή στην πορεία τους στο σχολείο. Τέλος, διερευνήθηκε ο βαθμός στον οποίο η σχολική επίδοση επηρεάζεται από την αξιολόγηση που υφίστανται από τους εκπαιδευτικούς.

Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν το ερωτηματολόγιο, με ερωτήσεις κλειστού τύπου, με πεντάβαθμη κλίμακα ιεράρχησης. Στην έρευνα έλαβαν μέρος 52 εκπαιδευτικοί που κλήθηκαν να απαντήσουν σε 28 ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της παρούσας εμπειρικής έρευνας, οι εκπαιδευτικοί χαρακτηρίζουν την οικογένεια ως παράγοντα καθοριστικής σημασίας στη διαμόρφωση της σχολικής επίδοσης των μαθητών. Από την ανάλυση των στοιχείων που πρόεκυψαν, η οικογένεια τόσο με τις σχέσεις που αναπτύσσονται στο εσωτερικό της ανάμεσα στα μέλη της, όσο και με το μορφωτικό υπόβαθρο των γονέων, αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς παράγοντες που ασκούν επιρροή στην επίδοση των μαθητών στο σχολείο.

Επιπρόσθετα, το ενδιαφέρον των γονέων για την επίδοση των παιδιών τους στο σχολείο λειτουργεί με θετικό τρόπο σε αυτή. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν και οι ατομικοί παράγοντες στη διαμόρφωση της επίδοσης των μαθητών, όπως το άγχος αλλά και το κλίμα της αίθουσας. Τέλος, η αρχική εικόνα που διαμορφώνουν οι εκπαιδευτικοί για τους μαθητές τους, δεν φαίνεται να επιδρά στη σχολική επίδοση των μαθητών.

Επόμενη μελέτη, είναι το επιστημονικό άρθρο, με τίτλο «*Ο ρόλος της οικογένειας στη σχολική επίδοση*» (Γεωργίου, 1993), το οποίο είχε στόχο να διερευνήσει τη συσχέτιση που υπάρχει μεταξύ λειτουργικών χαρακτηριστικών της οικογένειας και της επίδοσης των μαθητών στο σχολείο. Τα ερευνητικά ερωτήματα που περιλήφθηκαν στο σχεδιασμό της παρούσας μελέτης, αφορούσαν τα δομικά χαρακτηριστικά της οικογένειας τα οποία επιδρούν στη σχολική επίδοση των μαθητών, όπως η κοινωνικό-οικονομική στάθμη της οικογένειας, το μέγεθος αυτής, καθώς και ο τόπος που κατοικεί.

Η ποσοτική αυτή έρευνα έγινε με τη βοήθεια δύο εργαλείων: ερωτηματολόγια και αρχειακό υλικό, με τις βαθμολογίες των μαθητών, στα Νέα ελληνικά και στα Μαθηματικά. Στην έρευνα συμμετείχαν 391 μαθητές από τη Γ' τάξη του γυμνασίου, δύο ελληνοκυπριακών γυμνασίων.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι οι μαθητές του πρώτου σχολείου κατοικούσαν σε αστικές περιοχές και οι γονείς τους ήταν κυρίως υπάλληλοι, δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, σε αντίθεση με τους μαθητές του δεύτερου σχολείου της έρευνας, όπου διέμεναν σε αγροτικές περιοχές και οι γονείς τους απασχολούνταν σε χειρωνακτικές εργασίες, ήταν δηλαδή αγρότες και τεχνίτες με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.

Ύστερα από σχετική στατιστική ανάλυση, οι μαθητές που παρουσιάζουν καλύτερη επίδοση στο σχολείο, είναι παιδιά οικογενειών με υψηλή κοινωνικό-οικονομική στάθμη, ενώ τα παιδιά οικογενειών με χαμηλή κοινωνικό-οικονομική στάθμη, έχουν και χαμηλές επιδόσεις στο σχολείο. Επιπλέον, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός που προέκυψε από αυτή την ανάλυση, σύμφωνα με την οποία, οι οικογένειες με υψηλό βαθμό συνοχής, είναι εκείνες που επηρεάζουν με θετικό τρόπο την επίδοση των παιδιών τους στο σχολείο, ερμηνεύοντας ως συνοχή, το αίσθημα ομαδικότητας και αλληλοϋποστήριξης που αισθάνονται οι μαθητές που έχουν υψηλές επιδόσεις στο σχολείο, ανεξαρτήτως του κοινωνικό-οικονομικού υπόβαθρου της οικογένειας τους. Τέλος, πολύ σημαντικό στοιχείο αυτής της ανάλυσης είναι και η συμπεριφορά των μελών της οικογένειας, ιδιαίτερα των γονέων στο σπίτι, η οποία επιδρά με θετικό τρόπο, όπως και η υψηλή συνοχή, με αποτέλεσμα την εξίσου υψηλή επίδοση των μαθητών που προέρχονται από περιβάλλοντα, όπου η εσωτερική δυναμική των μελών της οικογένειας είναι υψηλή.

Έμφαση στο κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο και τη συσχέτιση που υπάρχει ανάμεσα σε αυτό και τη σχολική επίδοση των μαθητών, δίνει η έρευνα με τίτλο «*Η βαθμολογία των μαθητών στο μάθημα της Γλώσσας και η κοινωνική τους προέλευση. Μια πανελλαδική έρευνα.*» (Μπαμπαρούτσης, 2006.). Η παρούσα μελέτη έχει σκοπό να διερευνήσει τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στη βαθμολογία των μαθητών στο μάθημα της Γλώσσας και την κοινωνική τους προέλευση, ερμηνεύοντας τη τελευταία σύμφωνα με το επάγγελμα και το μορφωτικό υπόβαθρο των γονέων.

Για τη συλλογή των δεδομένων της ποσοτικής αυτής έρευνας, χρησιμοποιήθηκαν δύο εργαλεία. Ένα ειδικά κατάλληλα διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο που αποτελούνταν από δεκαπέντε κλειστές ερωτήσεις και αρχειακό υλικό με τη βαθμολογία κάθε μαθητή από το

βιβλίο μητρώου των μαθητών. Η επεξεργασία των στοιχείων που συλλέχθηκαν από την έρευνα έγιναν με το πρόγραμμα «Quantum by SPSS-MR».

Στην έρευνα συμμετείχαν 70 σχολεία από όλες τις περιφερειακές ενότητες της επικράτειας και οι οποίες επιλέχθηκαν με την τυχαία δειγματοληψία. Το δείγμα που μελετήθηκε ήταν μαθητές και μαθήτριες της ΣΤ΄ τάξης του δημοτικού, εκ των οποίων τα 1107 ήταν αγόρια και τα 1055 ήταν κορίτσια.

Προκειμένου ο ερευνητής να προσεγγίσει το θέμα και να καταλήξει σε αξιόπιστα και έγκυρα αποτελέσματα, γεγονός απαραίτητο για την ανάλυση των στοιχείων που συγκέντρωσε, ανέτρεξε σε επίσημες και έγκυρες υπηρεσίες στατιστικών στοιχείων, μέσω των βάσεων δεδομένων που διαθέτουν. Σύμφωνα με τις πηγές αυτές διαμορφώθηκαν τέσσερις κοινωνικό-οικονομικές τάξεις: η ανώτερη (Α/Β), η μεσαία (Γ1, Γ2) και η κατώτερη (Δ/Ε), οι οποίες προέκυψαν από το συνδυασμό του επαγγέλματος και του μορφωτικού επιπέδου.

Με βάση λοιπόν, τη παρουσίαση και ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας αυτής, το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι η φανερή επίδραση της κοινωνικής προέλευσης στη σχολική επίδοση των μαθητών, με την επίδοση των μαθητών από τα προνομιούχα στρώματα, να είναι καλύτερη από εκείνη των μαθητών από τα μη προνομιούχα στρώματα. Πιο συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών με κοινωνική προέλευση (Α/Β) και (Γ1), είχαν λάβει βαθμολογίες με άριστα, ενώ ελάχιστο έως μηδενικό ήταν το αντίστοιχο ποσοστό που είχαν λάβει χαμηλές βαθμολογίες, με (Α/Β) ΚΑΙ (Γ1) κοινωνική προέλευση. Όσον αφορά τους μαθητές με κοινωνική προέλευση από (Γ2), διέθεταν βαθμολογίες από τη μεσαία βαθμίδα της κλίμακας της βαθμολογίας, ενώ τέλος, για τους μαθητές με κοινωνική προέλευση (Δ/Ε), διαπιστώνουμε μια πτώση της βαθμολογίας, αρκετά κάτω από το μέσο όρο.

Σε όλες τις έρευνες που μελετήθηκαν, υποστηρίχθηκε και υιοθετήθηκε τελικά, η άποψη που θέλει τη σχολική επίδοση των μαθητών να επηρεάζεται από τη κοινωνική τους προέλευση. Ως ένα από τα βιογραφικά χαρακτηριστικά των μαθητών, η κοινωνική προέλευση, σχετίζεται άμεσα τόσο με την επαγγελματική ενασχόληση των γονέων των μαθητών, όπως ενδεικτικά αναφέρει και η Τσακίρη, (2018), όσο και με τις κοινωνικές, επαγγελματικές και οικονομικές καταβολές της οικογένειας, παρά το διακύβευμα για ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα σύμφωνα και με τα συμπεράσματα των παραπάνω ερευνών, τα παιδιά που προέρχονται από την εργατική τάξη ή και από διαφορετική πολιτισμική ομάδα να υστερούν εξ' αρχής από τα υπόλοιπα. Γεγονός που δημιουργεί εμπόδια στη σχολική τους φοίτηση, με επιπτώσεις όμως και στην μετέπειτα σχολική αλλά και εκπαιδευτική τους πορεία.

Μπορεί οι παράγοντες που προαναφέρθηκαν να καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό τη σχολική επίδοση των μαθητών, παρ' όλα αυτά όμως το πρωταρχικό «*habitus*» δεν παραμένει σταθερό ή μόνιμο και μπορεί να αλλάζει (Navarro, 2006:16). Έτσι σε ορισμένες περιπτώσεις διαπιστώνουμε, πως όταν τα άτομα εμπλέκονται σε διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα όπως το σχολικό, το πρωταρχικό «*habitus*» μπορεί να μετασηματίζεται και αποδεικνύεται ικανό μερικές φορές, ώστε να μπορεί να συμβάλλει στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής τους πορείας, ανεξαρτήτως τελικά από την κοινωνική προέλευση των ατόμων αυτών και το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο των οικογενειών τους.

4.5. Το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας, ως παράγοντας διαμόρφωσης της εκπαιδευτικής πορείας των μαθητών.

Σύμφωνα με το Durkheim (1972, όπ. αναφ. στο Καζάκη, 2004), η εκπαίδευση δεν είναι τίποτε άλλο παρά η επιρροή που ασκείται από τις παλαιότερες στις νεότερες γενιές, προκειμένου να προκληθούν στο παιδί ένα σύνολο καταστάσεων φυσικών, πνευματικών αλλά και ηθικών, οι οποίες είναι απαραίτητες στην κοινωνία στην οποία ζει.

Η άποψη αυτή βρίσκεται σε συμφωνία και με τον ισχυρισμό του Bourdieu (1999) που θέλει το κοινωνικό και το μορφωτικό κεφάλαιο να μεταφέρεται σαν κληρονομιά από τους γονείς προς τα παιδιά τους, επηρεάζοντας καθοριστικά και την εκπαιδευτική τους πορεία. Για τους Bourdieu & Passeron (1990) το πολιτισμικό κεφάλαιο των γονέων, όπως αυτό κληρονομείται στα παιδιά τους, εξοπλίζει τα άτομα με γνώση και δεξιότητες καθώς και με μια «*αίσθηση*» που οδηγεί στην ασυνείδητη αποδοχή των κοινωνικών διαφορών και ιεραρχιών που διαμορφώνει και αναπαράγει εν τέλει το εκπαιδευτικό σύστημα.

Όπως αναφέρεται στο «Σχολική αποτυχία και κοινωνικός αποκλεισμός», (1999) οι έρευνες διαπιστώνουν κάτι που είναι από καιρό γνωστό. Εκτός από τη σχολική επιτυχία και επίδοση των μαθητών, το κοινωνικό-οικονομικό υπόβαθρο της οικογένειας καθορίζει μακροπρόθεσμα και όλη τη σχολική τους πορεία και σταδιοδρομία,. Και αυτό διότι το οικονομικό επίπεδο σε συνδυασμό με τη γεωγραφική και κοινωνική προέλευση των

μαθητών επηρεάζουν αρκετά τη σχολική τους πορεία και τις εκπαιδευτικές τους επιλογές. Στο συμπέρασμα αυτό οδηγήθηκαν και οι έρευνες του Dahrendorf και άλλων ερευνητών (1962, όπ. αναφ. Καζάκη, 2004) καθώς μαθητές που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να μετακινούνται σε άλλες πόλεις ή κοντινά χωριά για να πάνε σχολείο, αναγκάζονται εκ φύσεως είτε να σταματάνε εγκαίρως το σχολείο ή να συνεχίσουν την εκπαιδευτική τους πορεία στην τεχνική εκπαίδευση. Γαλλικές έρευνες επιβεβαιώνουν την άποψη αυτή (Καζάκη, 2004), καθώς μαθητές προερχόμενοι από κατώτερα στρώματα έχουν χαμηλές επιδόσεις και συναντούν συχνά εμπόδια στη μαθησιακή διαδικασία και στις πιθανότητες πρόσβασης στη γνώση, εξαιτίας ελλείψεων που υπάρχουν στο οικογενειακό τους περιβάλλον. Ελλείψεις οι οποίες σχετίζονται με τις συνθήκες διαβίωσης, όχι μόνο σε υλικό επίπεδο αλλά και σε πολιτισμικό κεφάλαιο.

Η σχολική επίδοση σχετίζεται με τα έσοδα, το μορφωτικό επίπεδο των μαθητών και των γονέων τους αλλά και με το επάγγελμα των τελευταίων. Αυτό φαίνεται και από το γεγονός ότι τα παιδιά των κατώτερων τάξεων, παρουσιάζουν μικρότερα ποσοστά στο Γενικό Λύκειο, από ότι στη τεχνική εκπαίδευση και δεν καταφέρνουν να φτάσουν στο πανεπιστήμιο (Καζάκη 2004). Όπως διαπιστώνει ο Rosen σε έρευνά του (1956, όπ. αναφ. Καζάκη, 2004), οι μαθητές που προέρχονται από αυτά τα κοινωνικά στρώματα, παρουσιάζουν τόσο χαμηλές επιδόσεις και κατά συνέπεια μειωμένο διαθέσιμο εκπαιδευτικό κεφάλαιο, καθώς τα κίνητρα και ενδιαφέροντα τους, δεν είναι στραμμένα στις καλές επιδόσεις και στους υψηλούς βαθμούς.

Σύμφωνα με τους Schneider και Lysgaard (1953, όπ. αναφ. Καζάκη 2004), το μειωμένο αυτό ενδιαφέρον για τη μάθηση παρατηρείται από τους μαθητές αυτούς διότι τα ενδιαφέροντα και τα κίνητρα τους δεν είναι προσανατολισμένα προς τη κατεύθυνση της μάθησης αλλά τείνουν στη κατεύθυνση της όσο πιο γρήγορης οικονομικής τους ανεξαρτησίας από το οικογενειακό τους περιβάλλον.

Με τον όρο «προσανατολισμό» αναφερόμαστε σε όλες τις αξίες, στάσεις και συμπεριφορές τις οποίες έχει αποκτήσει το άτομο κατά τη διαδικασία κοινωνικοποίησης του από τους «σημαντικούς άλλους» του ευρύτερου κοινωνικού του περιβάλλοντος, οικογένεια, συνομήλικοι, συγγενείς. Οι αξίες αυτές είναι διαφορετικές από τις αξίες του σχολείου, με αποτέλεσμα τα παιδιά αυτά να μην διαθέτουν ούτε αυξημένο εκπαιδευτικό κεφάλαιο, ούτε όμως και καλλιεργημένη γλώσσα που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη σχολική τους επιτυχία.

Γι' αυτό και τα άτομα αυτά οδηγούνται συχνά σε εκπαιδευτικές επιλογές στις οποίες, οι «κακές» επιδόσεις τους και το χαμηλό μορφωτικό τους επίπεδο, να μη θεωρούνται ανασταλτικός παράγοντας στην εκπαιδευτική τους πορεία. Οι εκπαιδευτικές τους επιλογές είναι τέτοιες ώστε να τους εφοδιάζουν με τα κατάλληλα προσόντα και γνώσεις και να συμβάλλουν στη γρήγορη και άμεση απορρόφηση τους από την αγορά εργασίας, ικανοποιώντας παράλληλα όμως και τα επαγγελματικά τους κίνητρα για τη πολυπύθητη οικονομική τους ανεξαρτησία.

Τα κίνητρα που διαθέτει ένα άτομο έχουν σχέση με το προσανατολισμό που έχει τελικά λάβει από το κοινωνικό του περιβάλλον (Καζάκη, 2004). Τόσο το κοινωνικό του επίπεδο όσο και το μορφωτικό του παίζουν εξίσου σημαντικό ρόλο στην σχολική του επιλογή καθώς συνδέονται με την υιοθέτηση συγκεκριμένων απόψεων, προσδοκιών, αξιών, συμπεριφορών, στάσεων, αλλά και κινήτρων που διαθέτει το άτομο. Οι σχολικές τους επιλογές πρέπει να είναι τέτοιες, ώστε να οδηγούνται στη συνέχιση των κατώτατων επαγγελμάτων των ασκούμενων από τους γονείς τους, τα οποία σχετίζονται με συγκεκριμένα επαγγελματικά κίνητρα. Αυτό παρατηρείτε διότι τα άτομα αυτά γαλουχούνται με τη πεποίθηση ότι έχουν λιγότερες δυνατότητες και πιθανότητες κοινωνικής κινητικότητας, αλλά και λόγω της μη ενθάρρυνσης τους από το κοινωνικό περιβάλλον τους για τη συνέχιση των σπουδών τους στην ανώτατη εκπαίδευση (Καζάκη, 2004).

Τέλος, σύμφωνα με το Reissmann (1953, όπ. αναφ. Καζάκη 2004), τα άτομα που προέρχονται από χαμηλά οικονομικά επίπεδα, προτιμούν εργασίες που τους αποφέρουν αρκετά χρήματα ακόμα κι αν αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να εγκατασταθούν σε άλλη πόλη από τη πόλη που ζει η οικογένειά τους, αρκεί να επιτύχουν την οικονομική τους ανεξαρτησία. Οι σχολικές δομές του ΟΑΕΔ, εξασφαλίζουν άμεσα οικονομικές απολαβές στους εκπαιδευόμενους μέσω του συστήματος της μαθητείας, επιτυγχάνοντας παράλληλα εκτός από τη φοίτηση και την ικανοποίηση των επαγγελματικών κινήτρων που διαθέτουν οι μαθητές και την οικονομική τους ανεξαρτησία από το οικογενειακό τους περιβάλλον εν τέλει.

4.6. Οι παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή

Οι Kiprianos & Christodoulou (2015) πραγματοποίησαν εμπειρική έρευνα προκειμένου να διαπιστώσουν τους λόγους για τους οποίους οι έφηβοι φοιτούν σε ΕΠΑ.Λ. και τις φιλοδοξίες που αυτοί έχουν. Η εμπειρική αυτή έρευνα με τίτλο «*Ambivalent Biographies in Adolescence: What Vocational Students Think and Feel About Their Schooling*» έγινε

με τη χρήση ερωτηματολογίου αλλά και συνεντεύξεων. Το δείγμα ήταν 145 μαθητές της Γ΄ Λυκείου τριών διαφορετικών σχολείων που απάντησαν στα ερωτηματολόγια καθώς και 50 άτομα που συμμετείχαν σε συγκεκριμένες ερωτήσεις στις συνεντεύξεις, εκ των οποίων 22 ήταν κορίτσια και 28 αγόρια.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έδειξε ότι τα $\frac{3}{4}$ του πληθυσμού των συμμετεχόντων μαθητών ήταν πάρα πολύ ικανοποιημένα από τη φοίτησή τους στο ΕΠΑ.Λ. ενώ μόλις το $\frac{1}{4}$ αυτών δήλωσαν μη ικανοποιημένοι. Οι λόγοι που επέλεξαν το ΕΠΑ.Λ. ήταν σε ποσοστό 67% ότι δε μπορούσαν να ανταποκριθούν στις ανάγκες του Γ.Ε.Λ. Επίσης θεωρούσαν ότι έχουν καλύτερες επαγγελματικές προοπτικές εξαιτίας των απαραίτητων ικανοτήτων που τους εφοδιάζει το ΕΠΑ.Λ. σε σύγκριση με το Γ.Ε.Λ.

Επόμενη μελέτη, η έρευνα με τίτλο «*Factors affecting career choice of undergraduate students in universiti Utara Malaysia*» των Rajoo, Shahmir & Afridatal (2015), η οποία είχε στόχο να διερευνήσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση της επαγγελματικής επιλογής των αποφοίτων του Πανεπιστημίου Utara της Μαλαισίας. Στην έρευνα συμμετείχαν 315 άτομα, τα οποία ήταν απόφοιτοι του πανεπιστημίου.

Τα αποτελέσματα οδήγησαν στο συμπέρασμα, ότι παράγοντες όπως η επιρροή της οικογένειας, τα προσωπικά ενδιαφέροντα αλλά και τα οικονομικά ζητήματα συνέβαλλαν --στη λήψη της απόφασης για το ποιά θα είναι εν τέλει η επαγγελματική τους επιλογή.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα προσωπικά ενδιαφέροντα ασκούν μεγαλύτερη επιρροή στην επαγγελματική επιλογή σε σχέση με την αντίστοιχη από την οικογένεια και τα οικονομικά ζητήματα.

Σε άλλη έρευνα της Χαδιά (2015) με τίτλο «*Οι επαγγελματικές φιλοδοξίες των εφήβων: η επίδραση των ατομικών χαρακτηριστικών της οικογένειας και του τύπου εκπαίδευσης (γενική- επαγγελματική)*» που διενεργήθηκε σε δημόσια σχολεία της Αττικής, εξετάστηκαν οι παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή των εφήβων 15-18 ετών. Ειδικότερα η έρευνα εξέτασε δημογραφικούς παράγοντες, ενδογενείς παράγοντες πλαισίου καθώς και κίνητρα επαγγελματικής επιλογής. Επίσης εξέτασε παράγοντες όπως η σχολική επίδοση, η αυτό-αξιολόγηση της και ο τύπος σχολείου φοίτησης.

Οι παραπάνω παράγοντες φάνηκαν να επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή, τόσο μεμονωμένα, όσο και συνδυαστικά μεταξύ τους. Οι έφηβοι επηρεάζονται στην

επαγγελματική τους επιλογή κυρίως από εσωτερικά κίνητρα παρά από εξωτερικούς-οικονομικούς παράγοντες. Οι έφηβοι επιλέγουν περισσότερο επαγγέλματα που σχετίζονται με το φύλο τους. Τέλος, ο τύπος σχολείου φοίτησης καθώς και η χώρα καταγωγής αντανακλώνται στην επαγγελματική επιλογή των εφήβων.

Εμπειρική έρευνα του Βλασσόπουλου (2015), πραγματοποιήθηκε στα νησιά του νομού Κυκλάδων σχετικά με την ποιότητα της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, με τίτλο *«Διερεύνηση της ποιότητας της εκπαίδευσης σε Δημόσια Τεχνικά Λύκεια και συσχέτιση αυτής με τη σύγχρονη κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα»*. Στην εν λόγω έρευνα έλαβαν μέρος 152 μαθητές, 65 καθηγητές και 38 απόφοιτοι ΕΠΑ.Λ. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε προκειμένου να διαπιστωθούν οι λόγοι που οι μαθητές και οι απόφοιτοι επιλέγουν τα ΕΠΑ.Λ.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό μαθητών και αποφοίτων επέλεξαν το ΕΠΑ.Λ. γιατί ενδιαφέρονται για τη συγκεκριμένη ειδικότητα που ακολουθούν. Επίσης η επιλογή του ΕΠΑ.Λ. θεωρείται πολύ πιο εύκολη από εκείνη του ΓΕΛ. και υπάρχει η δυνατότητα ταυτόχρονης απόκτησης πτυχίου αλλά και απολυτηρίου. Οι υποδομές των ΕΠΑ.Λ. επηρεάζουν σε μικρότερο ποσοστό την επιλογή τους, ενώ τέλος η πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση θεωρείται από τους λόγους με τα μικρότερα ποσοστά.

Μια ακόμη εμπειρική έρευνα πραγματοποιήθηκε από τους Κουμουνδούρου & Μήτσου (2013), με τίτλο *«Τύποι δεσμού με τους γονείς και αντιλήψεις αυτό-αποτελεσματικότητας: Η σχέση τους με τη διαδικασία λήψης επαγγελματικής απόφασης»*. Στην εμπειρική έρευνα έλαβαν μέρος 111 μαθητές από τη περιοχή της Ανατολικής Αττικής, εκ των οποίων τα 51 ήταν αγόρια και τα 60 κορίτσια, με στόχο να μελετηθεί η συμβολή των χαρακτηριστικών της σχέσης με τους γονείς και της αυτό-αποτελεσματικότητας στη διαδικασία λήψης επαγγελματικής απόφασης των μαθητών.

Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας έδειξαν πως η λήψη της επαγγελματικής απόφασης και συγκεκριμένα η διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας των μαθητών συσχετιζόταν με το βαθμό προστατευτικότητας και φροντίδας που έδειχνε απέναντί τους η μητέρα τους.

Η έρευνα των Πεζηρκιανίδη, Αθανασίου & Μουτοπούλου (2013) με τίτλο *«Η σχέση ανάμεσα στις αντιλήψεις των εφήβων για την εργασία των γονέων τους και το μελλοντικό επαγγελματικό τους προσανατολισμό»* μελετά τον τρόπο με τον οποίο οι

αντιλήψεις των εφήβων για τις συνθήκες εργασίας των γονέων τους, καθώς και η παρεχόμενη υποστήριξη από αυτούς σχετίζεται με την εκπαιδευτική και επαγγελματική επιλογή των εφήβων στο μέλλον. Στην εμπειρική αυτή έρευνα που διενεργήθηκε στους νομούς Θεσσαλονίκης και Κιλκίς, συμμετείχαν 243 μαθητές Γ΄ τάξης Λυκείου, από τέσσερα σχολεία.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τόσο οι αντιλήψεις των εφήβων σχετικά με τις συνθήκες εργασίας των γονέων, όσο και η παρεχόμενη γονεϊκή υποστήριξη σχετίζεται με το προσανατολισμό των εφήβων για το ακαδημαϊκό και επαγγελματικό τους μέλλον. Ειδικότερα ως προς τις διαφορές του φύλου, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η μητέρα παρέχει μεγαλύτερη υποστήριξη στους επαγγελματικούς στόχους των κοριτσιών παρά των αγοριών.

Η έρευνα των Christopoulou & Kounenou (2012), που πραγματοποιήθηκε στη περιοχή της Ηγουμενίτσας με τίτλο «*General or Technical High School: Parameters Related to Greek Students' Choice*», είχε στόχο να εξετάσει τους παράγοντες που έχουν σχέση με την εκπαιδευτική επιλογή των αποφοίτων σε ΕΠΑ.Λ και ΓΕΛ. Το δείγμα περιλάμβανε 91 μαθητές από ΕΠΑ.Λ και 107 από ΓΕΛ.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι παράγοντες που σχετίζονται με την εκπαιδευτική πορεία των μαθητών είναι κατά σειρά σπουδαιότητας: προσωπική προτίμηση, επαγγελματική ανάπτυξη, ανεξαρτησία, επαγγελματική σταθερότητα, απολαβές της εργασίας, σχολική επίδοση, κοινωνικό γόητρο, μισθός, σχολικό περιβάλλον, παρές, η τάση της εποχής, οικονομικά προβλήματα, ομοιότητα εργασίας με συγγενή, τυχαίες καταστάσεις, επάγγελμα γονέων καθώς και οι επιθυμίες των τελευταίων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν τα αγόρια στην επιλογή τους είναι διαφορετικοί από εκείνους που επηρεάζουν τα κορίτσια. Έτσι οι επιλογές των αγοριών σχετίζονται κυρίως με την επιρροή φίλων, το επάγγελμα συγγενών και τις επιθυμίες του πατέρα. Οι επιλογές των κοριτσιών από την άλλη σχετίζονται πιο πολύ με την προσωπική τους προτίμηση, την άμεση εύρεση εργασίας, τη σχολική επίδοση, τις εργασιακές απολαβές και την ανεξαρτησία.

Μια ακόμη εμπειρική έρευνα της Μιχάλου (2011) διενεργήθηκε στη περιοχή της Πάτρας με τίτλο «*Γονείς και έφηβοι μπροστά στη λήψη επαγγελματικής απόφασης*» σε δείγμα 266 άτομα, μαθητές Γενικού Λυκείου και τους γονείς τους. Η έρευνα είχε στόχο να διερευνήσει τις αντιλήψεις των γονέων για τις ικανότητες των παιδιών τους καθώς και το

ρόλο τους στη διαδικασία λήψης απόφασης και επιλογής των παιδιών τους. Επίσης διερευνήθηκε και ο τρόπος που τα ίδια τα παιδιά αντιλαμβάνονται τη στάση και την εμπλοκή των γονέων τους.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι γονείς γνωρίζουν το επάγγελμα που θέλουν να ακολουθήσουν τα παιδιά τους και τα θεωρούν ικανά να λαμβάνουν επαγγελματικές αποφάσεις. Από την άλλη οι φιλοδοξίες των μαθητών έδειξε να επηρεάζονται από τις φιλοδοξίες και τις προσδοκίες των γονέων τους, καθώς οι τελευταίοι προσπαθούν να ασκήσουν επιρροή στις επιλογές των παιδιών τους.

Σε έρευνα των Argyropoulou, Sidiropoulou-Dimakakou & Besevegis (2007), με τίτλο «*Generalized Self-Efficacy, Coping, Career Indecision, and vocational choices of Senior High School Students in Greece*», διερευνήθηκε η διάσταση της επαγγελματικής αναποφασιστικότητας καθώς και η σχέση ανάμεσα στην επαγγελματική αναποφασιστικότητα και τη γενική αυτεπάρκεια των στρατηγικών και επαγγελματικών ενδιαφερόντων.

Στην έρευνα συμμετείχε δείγμα 848 μαθητών Λυκείου και τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι παράγοντες που συνέβαλλαν στην επαγγελματική αναποφασιστικότητα είναι η απουσία δομής, η ανάγκη επαγγελματικής καθοδήγησης, η εξάπλωση των ενδιαφερόντων καθώς και η προσωπική σύγκρουση.

Επόμενη έρευνα αυτή του Γώγουλου (2006,) με τίτλο «*Προσδιορισμός των χαρακτηριστικών του μαθητικού πληθυσμού των ΤΕΕ, και ανάλυση των επαγγελματικών αξιών που τους χαρακτηρίζουν*». Η εμπειρική αυτή έρευνα είχε στόχο τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών των μαθητών των ΤΕΕ και των αξιών τους. Στην έρευνα συμμετείχαν 574 μαθητές από όλα τα ΤΕΕ των Χανίων κατά το σχολικό έτος 2005-2006.

Η έρευνα έδειξε ότι οι μαθητές των ΤΕΕ που προέρχονται από χαμηλά και μεσαία κοινωνικοοικονομικά στρώματα παρά τη μέτρια σχολική τους επίδοση στο Γυμνάσιο, παρουσιάζουν πολλά μαθησιακά κενά. Μεγάλο ποσοστό των μαθητών εργάζονται έστω και τα Σ/Κ, ενώ το μορφωτικό και οικονομικό επίπεδο των γονέων τους είναι χαμηλό και μεσαίο. Αξιοσημείωτο είναι ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών επιθυμούν τη συνέχιση της εκπαιδευτικής τους πορείας στη τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η έρευνα των Βίκη & Παπάνη (2007) με τίτλο «*Επαγγελματικές προτιμήσεις και επιλογές μαθητών ηλικίας 14-18 ετών*» διερεύνησε τους παράγοντες που επηρεάζουν

τους μαθητές στην επιλογή επαγγέλματος. Η έρευνα έγινε σε δείγμα 2100 μαθητών, εκ των οποίων οι 1260 ήταν μαθητές Λυκείου και οι 840 μαθητές Γυμνασίου.

Ο παράγοντας φύλο είναι εκείνος που επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την επιλογή των μαθητών, καθώς οι επιθυμίες και οι τελικές επιλογές των μαθητών ήταν διαφορετικές με βάση το φύλο. Έτσι τα κορίτσια επιλέγουν διαφορετικούς επαγγελματικούς τομείς από τα αγόρια λόγω και της διαφορετικής ιδιοσυγκρασίας των δύο φύλων αλλά και της διαφορετικής οπτικής που βλέπουν τα πράγματα.

Η Βουτυρά στην εμπειρική της έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2004 με τίτλο «*Η επίδραση της οικογένειας στη λήψη επαγγελματικής απόφασης μαθητών των ΤΕΕ*», εξέτασε την αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ της οικογενειακής λειτουργίας των μαθητών και της επαγγελματικής επιλογής τους. Η έρευνα με δείγμα 142 μαθητές από τα ΤΕΕ της Διεύθυνσης Γ' Αθήνας, έδειξε πως όσο πιο μεγάλη συνοχή και ευελιξία παρουσιάζεται στην οικογένεια, τόσο μικρότερος ο βαθμός αναποφασιστικότητας που παρουσιάζει ο έφηβος στην επαγγελματική του επιλογή.

Σε έρευνα της Βίκη (2002), με τίτλο «*Διαδικασία και κίνητρα επαγγελματικής απόφασης: Εμπειρική ψυχολογική έρευνα σε Πανελλήνιο δείγμα μαθητών 14-18 ετών*», μελετήθηκε η διαδικασία λήψης απόφασης για την επαγγελματική κατεύθυνση και σταδιοδρομία. Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε αντιπροσωπευτικό δείγμα 2100 άτομα πανελληνίως, έδειξε ότι τα $\frac{3}{4}$ των μαθητών των ΤΕΕ που συμμετείχαν στην έρευνα, είχαν αποφασίσει το επάγγελμα που θα επέλεγαν. Επίσης, παράγοντες όπως η σχολική επίδοση, το μορφωτικό επίπεδο της οικογένειας, καθώς και το επάγγελμα του πατέρα συνέβαλλαν στην επαγγελματική απόφαση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι παράγοντες που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην επαγγελματική επιλογή είναι οι κλίσεις, το κοινωνικό γόητρο και η επαγγελματική εξέλιξη. Λιγότερο φαίνεται να επηρέασαν παράγοντες όπως ο ελεύθερος χρόνος, τα χρήματα, η επιθυμία των γονέων και οι πιθανότητες επιτυχίας σε κάποια σχολή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Τέλος, οι Δημάκη, Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκη πραγματοποίησαν έρευνα το 2004, με τίτλο «*Εκπαιδευτικές και επαγγελματικές προτιμήσεις των μαθητών Λυκείου σε αστικά κέντρα*». Η έρευνα είχε σκοπό τη διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν τις επαγγελματικές και εκπαιδευτικές προτιμήσεις των μαθητών και πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 455 μαθητών της Α' Γενικού Λυκείου που φοιτούσαν σε αστικά κέντρα.

Το αποτέλεσμα αυτής της εμπειρικής έρευνα έδειξε ότι το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και κυρίως του πατέρα, το εισόδημα της οικογένειας και η σχολική επίδοση των μαθητών, είναι παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή κατεύθυνσης των μαθητών για τη Β' Λυκείου. Πιο συγκεκριμένα διαπιστώθηκε ότι η τεχνολογική ή θετική κατεύθυνση προτιμάται από μαθητές που προέρχονται από χαμηλά οικογενειακά εισοδήματα. Επιπλέον, το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών επιθυμεί τη συνέχιση της εκπαιδευτικής τους πορείας στη τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ ένα μικρό ποσοστό μαθητών επιθυμεί τη συνέχιση των σπουδών του στα ΙΕΚ, λόγω της χαμηλής σχολικής επίδοσής τους.

Τέλος οι παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή των μαθητών σύμφωνα με την έρευνα αυτή είναι: προσωπικοί, η οικογένεια, η κοινωνία, οι εκπαιδευτικοί, τα ΜΜΕ, τα βιβλία και οι παρέες. Ακόμη τα ακόλουθα χαρακτηριστικά είναι σημαντικά για την επιλογή επαγγέλματος: τα ενδιαφέροντα, η καλή αμοιβή, ο τρόπος ζωής, οι συνθήκες εργασίας, η κοινωνικότητα, η εξέλιξη, η δημιουργικότητα, η κοινωνική προσφορά, η αυτονομία, η μονιμότητα, η ανάληψη πρωτοβουλιών, η αναγνωρισιμότητα, ο ελεύθερος χρόνος, η έλλειψη ανεργίας και ανταγωνιστικότητας.

Συνοψίζοντας τα συμπεράσματα όλων των παραπάνω ερευνών καταλήγουμε στο συμπέρασμα, ότι η προσωπικότητα του κάθε ανθρώπου εμπεριέχει κληρονομικά χαρακτηριστικά, τα οποία επηρεάζονται από εξωτερικούς παράγοντες, οι οποίοι μπορεί να είναι οικογενειακοί, κοινωνικοί, οικονομικοί και μορφωτικοί. Χαρακτηριστικά και στοιχεία της ανθρώπινης προσωπικότητας όπως:

- ✓ Οι ικανότητες, οι δεξιότητες, τα ταλέντα, οι κλίσεις
- ✓ Οι πεποιθήσεις, οι προτιμήσεις, οι αξίες, οι προσδοκίες, τα κίνητρα
- ✓ Η κοινωνικότητα, η εργατικότητα, η επιμονή, η υπομονή, η συνέπεια, η αντοχή, η δημιουργικότητα
- ✓ Η κριτική σκέψη, η φιλοσοφία και η στάση ζωής
- ✓ Τα ενδιαφέροντα και τα κίνητρα

μπορούν να θεωρηθούν ως οι πιο σημαντικοί παράγοντες που επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές, αλλά και την εργασιακή εξέλιξη ενός ανθρώπου.

Ειδικότερα τα επαγγελματικά ενδιαφέροντα αλλά και τα κίνητρα περιγράφουν στην ουσία τη προσωπικότητα ενός ανθρώπου (Κατσανέβας, 2004). Πολύ σημαντικό στοιχείο στην επαγγελματική εξέλιξη ενός ατόμου θεωρείτε το αξιακό σύστημα το οποίο διαθέτει

και το οποίο φανερώνει τη γενικότερη φιλοσοφία και στάση ζωής που ενστερνίζεται το άτομο (Κοσμίδου- Hardy, 2005).

Τα κίνητρα παίζουν σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική επιλογή, καθώς αποτελούν τις κινητήριες δυνάμεις που ωθούν τα άτομα να πράξουν ή να παραλείψουν κάτι, με συνειδητό ή ασυνείδητο τρόπο, προκειμένου να πετύχουν την επίτευξη ενός συγκεκριμένου σκοπού. (Αραβανής, 1988). Τα κίνητρα διακρίνονται σε εσωτερικά, τα οποία κινητοποιούν το άτομο από μόνο του χωρίς εξωτερική αμοιβή και σε εξωτερικά που κινητοποιούν το άτομο εξαιτίας εξωτερικών συνεπειών.

Σύμφωνα με εμπειρικές έρευνες που αναφέρει η Βίκη (2002), έχουν διαπιστωθεί τα εξής **επαγγελματικά κίνητρα**:

- ✓ Οι αποδοχές και οικονομικές αμοιβές
- ✓ Τα ενδιαφέροντα
- ✓ Οι κλίσεις, οι ικανότητες και οι δεξιότητες του ατόμου
- ✓ Το κύρος της εργασίας
- ✓ Οι συνθήκες εργασίας
- ✓ Η ασφάλεια και η μονιμότητα
- ✓ Ο τομέας εργασίας (ιδιωτικός και δημόσιος) καθώς και
- ✓ Ο ελεύθερος χρόνος, οι διακοπές, οι άδειες που συνδέονται με την ατομική ζωή

Οι ατομικές προτιμήσεις και φιλοδοξίες επιδρούν και αυτές άμεσα στις επιλογές που κάνει το άτομο τόσο στην εκπαιδευτική του πορεία όσο και την επαγγελματική (Δημάκη, Καμινιωτάκη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκης, 2004).

Το οικογενειακό περιβάλλον διαδραματίζει αναμφίβολα έναν αποφασιστικό ρόλο και αυτό με τη σειρά του, επηρεάζει τα παιδιά στη κρίσιμη επιλογή των σπουδών αλλά και της επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Ορισμένοι γονείς μάλιστα θεωρούν πως τα παιδιά τους οφείλουν να ακολουθούν το δικό τους επάγγελμα ή τη δική τους επιχειρηματική δραστηριότητα, καθώς το επάγγελμα των γονέων ή μια υπάρχουσα οικογενειακή επιχείρηση, φαντάζει συχνά μια ενδιαφέρουσα προοπτική για το επαγγελματικό μέλλον των παιδιών τους. (Κατσανέβας, 2004).

Το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειας είναι ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας που επιδρά στην επαγγελματική ανάπτυξη ενός παιδιού. Οι γονείς επηρεάζουν τα παιδιά τους έμμεσα μέσω της αλληλεπίδρασης που υπάρχει με αυτά, συμβάλλουν στη διαμόρφωση της επαγγελματικής τους συμπεριφοράς, καθώς οι ίδιοι

αποτελούν πρότυπα γι' αυτά. Τα παιδιά δημιουργούν επαγγελματικά πρότυπα μέσα από τις συνθήκες εργασίας, την οικονομική κατάσταση αλλά και τις εμπειρίες των γονέων τους. Έτσι το ωράριο εργασίας, η ανεργία, η οικονομική σταθερότητα και ασφάλεια επιδρούν καθοριστικά στην επαγγελματική και εκπαιδευτική επιλογή. Τα γονεϊκά πρότυπα παίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των επαγγελματικών κινήτρων και του αξιακού κώδικα που διαθέτει το άτομο στη ζωή του (Christopoulou & Koupenou, 2012).

Σημαντικοί παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή θεωρούνται επιπλέον στοιχεία όπως:

- ✓ Το φύλο
- ✓ Η σωματική διάπλαση

Αυτό το διαπιστώνουμε και αν σκεφτούμε πως ένα αδύναμο άτομο δεν μπορεί να ακολουθήσει ένα επάγγελμα που απαιτεί μυϊκή δύναμη και σωματική διάπλαση. Επίσης υπάρχουν επαγγέλματα που παραδοσιακά ασκούνται από άντρες ή και το αντίστροφο, παρ' όλο που τα τελευταία χρόνια η τάση αυτή ολοένα και πιο πολύ μειώνεται. Με το φύλο προκαθορίζονται οι κλίσεις, οι επιθυμίες και τα διαφορετικά ενδιαφέροντα. Οι στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με το φύλο δεν αφήνουν ανεπηρέαστες τις επαγγελματικές και εκπαιδευτικές επιλογές. Έτσι παρατηρούμε ότι τα κορίτσια ενδιαφέρονται για επαγγέλματα προσφοράς υπηρεσιών σε αντίθεση με τα αγόρια που ενδιαφέρονται για επαγγέλματα που τους προδίδουν δύναμη, χρήματα και εξουσία (Μάνου & Μάνου, 2003).

Βασικός παράγοντας για την επαγγελματική επιλογή του ατόμου θεωρείται και η αυτογνωσία, το «γνώθι σ' αυτόν». Η αυτογνωσία είναι το σύνολο των πεποιθήσεων και των στάσεων που διαμορφώνει το άτομο για τον εαυτό του και οι οποίες εμπεριέχουν διάφορες αυτό-αξιολογήσεις και τάσεις συμπεριφοράς. Ένα ικανοποιητικό επίπεδο αυτογνωσίας υποδηλώνει ότι το άτομο έχει επαρκή γνώση των πραγματικών ενδιαφερόντων του, κλίσεων, προτιμήσεων, ταλέντων αλλά και δυνατοτήτων του και γι' αυτό είναι σε θέση, μετά από κατάλληλη ενημέρωση για τα επαγγέλματα, να αναζητήσει εκείνο το επάγγελμα που το αντιπροσωπεύει και εκφράζει καλύτερα. Ο έφηβος καλείται να αποκτήσει σαφή εικόνα του ποιος είναι, τι θέλει στη ζωή και τι μπορεί να κάνει, ώστε να μπορέσει να απαντήσει σε κρίσιμα ερωτήματα σχετικά με την επαγγελματική και εκπαιδευτική του πορεία (Κατσανέβης, 2004).

Τέλος, σημαντικοί παράγοντες που επιδρούν στην επιλογή επαγγέλματος και στην επαγγελματική σταδιοδρομία θεωρούνται ακόμη:

- ✓ Το εκπαιδευτικό κεφάλαιο και το μορφωτικό επίπεδο
- ✓ Η εργασιακή εμπειρία
- ✓ Η αγορά εργασίας και οι προοπτικές της
- ✓ Η δυνατότητα πρόσβασης σε κάποια επαγγέλματα και το γόητρο των επαγγελμάτων αυτών.
- ✓ Το επίπεδο της επαγγελματικής εξέλιξης στο οποίο μπορεί να φτάσει το κάθε άτομο και το οποίο εξαρτάται από τις επιδόσεις, τη θέληση και τη προσπάθεια που καταβάλλει.

4.7. Ο ρόλος της επαγγελματικής-τεχνικής εκπαίδευσης και η σύνδεση της με την αγορά εργασίας σήμερα

Τα τελευταία χρόνια ραγδαίες μεταβολές και διαφοροποιήσεις συντελέστηκαν στην ελληνική οικονομία και κυρίως στον εργασιακό χώρο. Οι μεταβολές αυτές συντελέστηκαν χάριν της τεχνολογικής πρόοδο, η οποία είχε τεράστιες συνέπειες στον τρόπο ζωής μας, στη δομή και στα μοντέλα εργασίας καθώς και στη διαμόρφωση των συνθηκών εργασίας (Τζεκίνας, 2003). Πλέον σύγχρονες επαγγελματικές ειδικότητες οι οποίες εξασφαλίζουν επαγγελματικές δεξιότητες και ικανότητες στους υποψήφιους, αποτελούν το κλειδί για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας.

Όπως αναφέρει και η Μπαλώτη (1996), παρατηρείτε μια συνεχώς αυξητική τάση για την επιλογή της τεχνικής/ επαγγελματικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τους μαθητές. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην αλλαγή της νοοτροπίας που επικρατούσε παλιότερα στην ελληνική κοινωνία, πως η τεχνική εκπαίδευση δεν θεωρούνταν «οδός επιτυχίας», αλλά αποτυχίας.

Ένας ακόμη παράγοντας που συνέβαλλε ώστε να αντιστραφεί αυτή η νοοτροπία της ελληνικής κοινωνίας, ήταν η υιοθέτηση από πλευράς της Ελλάδος, μιας πολιτικής επαγγελματικής εκπαίδευσης μέσω δύο εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων που πραγματοποιήθηκαν στο χώρο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης το 1976 και το 1977. Οι ρυθμιστικές αυτές παρεμβάσεις πραγματοποιήθηκαν, καθώς γινότανε όλο και πιο αντιληπτό το γεγονός, ότι ο μόνος τρόπος για να προετοιμαστούν επαγγελματικά καλύτερα οι νέοι, ήταν εντός του εκπαιδευτικού συστήματος. (Μπαλώτη, 1996)

Επίσης, ο Ν. 2434/1996 που ψηφίστηκε στην Ελλάδα, επενδύει πολλά στην επαγγελματική-εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς θεωρεί την κατάρτιση, εκτός από εργαλείο προώθησης της απασχόλησης και ως όπλο για την διατήρηση των θέσεων εργασίας στον αγώνα κατά της ανεργίας. Άλλωστε ένας τρόπος αποφυγής της ανεργίας, η οποία θεωρείτε ως μια μορφή κοινωνικού αποκλεισμού, είναι η απασχόληση η οποία με τη σειρά της εξασφαλίζεται πιο γρήγορα μέσω της εκπαίδευσης. Αυτό κατ' επέκταση συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη των χωρών, σύμφωνα με το Bell, (1974) αλλά και διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ ή η Ε.Ε. (OECD: 1986, Commission of the E.C. (1991, Όπ. αναφ. στο «Σχολική αποτυχία και κοινωνικός αποκλεισμός», 1999).

Η εκπαίδευση οφείλει λοιπόν σήμερα, να συντονίζεται με την αγορά εργασίας, όσο ποτέ άλλοτε, δηλαδή το ανθρώπινο δυναμικό οφείλει να είναι σε θέση να συμβάλλει στην περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς. Όπως αναφέρει και η Φραγκουδάκη (1985), σύμφωνα με την θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου, η πιο σημαντική πηγή πλούτου για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, θεωρείται ο άνθρωπος μέσω των ικανοτήτων και δεξιοτήτων που διαθέτει. Η μορφή αυτή κεφαλαίου θεωρείται σημαντική, διότι στην επένδυση της μπορεί να στηριχθεί η οικονομική ανάπτυξη της χώρας, καθώς τα άτομα γίνονται πιο παραγωγικά και πιο αποδοτικά. Η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο είναι λοιπόν μία επένδυση στην εκπαίδευση, η οποία κατ' επέκταση οδηγεί στην απόκτηση δεξιοτήτων, ικανοτήτων και γνώσεων των εκπαιδευόμενων.

Έρευνες που πραγματοποιήθηκαν τόσο στην Ελλάδα, όσο και σε άλλες χώρες του εξωτερικού, κατέληξαν στο ίδιο συμπέρασμα σύμφωνα με το οποίο, το παραδοσιακό μοντέλο των εργαζομένων όπως το γνωρίζαμε τόσα χρόνια, με τα τυπικά μορφωτικά προσόντα που διέθετε τις βασικές δεξιότητες, οι οποίες ήταν ικανές να εξασφαλίσουν μια σταθερή εργασιακή δραστηριότητα ες αιεί, έχει αλλάξει ανεπιστρεπτί όπως επισημαίνει και ο Bell, (1974).

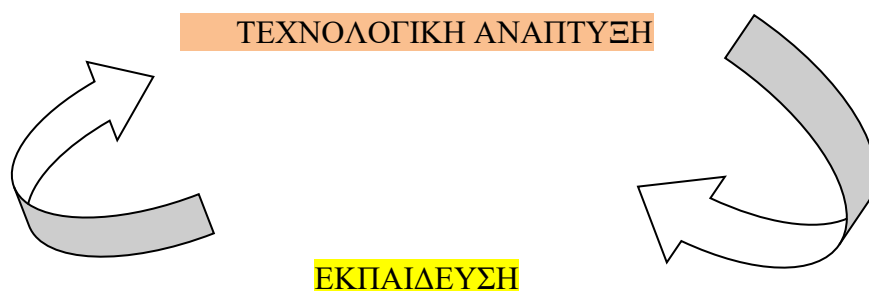
Οι εργαζόμενοι θα χρειαστεί να αλλάξουν στο μέλλον πολλές φορές το εργασιακό τους αντικείμενο ή θα χρειαστεί να εργαστούν σε αντικείμενα εκτός του πεδίου σπουδών τους, κάτι που από τις μέρες μας ήδη έχει αρχίσει να παρατηρείτε. Όπως επισημαίνει και ο Κασσωτάκης (2003), *«Η σημειωμένη απαξίωση των επαγγελματικών γνώσεων, ωθεί στη συνεχή αντικατάσταση από νέες, ώστε να αυξηθεί η πιθανότητα της μέσης διάρκειας της ενεργούς απασχόλησης».*

Ο Κατσανέβας (2004), αναφέρει πως οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις επέφεραν ρηξικέλευθες αλλαγές στη σύνθεση, στη μορφή, στο είδος και στις συνθήκες των

επαγγελμάτων και των ειδικοτήτων. Οι εργαζόμενοι θα κληθούν να αλλάξουν επάγγελμα ή ειδικότητα πολλές φορές κατά τη διάρκεια της εργασιακής τους ζωής και να μεταπηδήσουν σε συναφή αντικείμενα και ειδικότητες. Οι εργαζόμενοι που θα διαθέτουν γνώσεις τις οποίες θα ανανεώνουν συνεχώς, θα έχουν μεγαλύτερες προοπτικές απασχόλησης και υψηλών εισοδημάτων. Η γνώση ξένων γλωσσών καθώς και η εξοικείωση με τους Η/Υ θα αποτελεί βασικό οπλοστάσιο για τους εργαζόμενους του μέλλοντος. Το μεγαλύτερο κεφάλαιο της εποχής μας δεν είναι άλλο από τη γνώση. Τη γνώση με τη γενικότερη μορφή της αλλά και τις εξειδικεύσεις της.

Έτσι λοιπόν, η εκπαίδευση καλείται να διαδραματίσει ένα πολύ διαφορετικό ρόλο, από αυτόν που γνωρίζαμε ότι είχε στο παρελθόν. Όπως αναφέρουν οι Σαραγάς, Γ., Παπάνης, Ε., Γιαβρίμης, Π., Ρουμελιώτου, Μ., (2007) «*Η εκπαίδευση αναλαμβάνει ένα αναβαθμισμένο ρόλο, καθώς τα άτομα θα πρέπει να εκπαιδεύονται σε όλη τους τη ζωή*». Η δια βίου μάθηση και κατάρτιση συμβάλλει στην άμεση επαγγελματική αποκατάσταση των ατόμων. Επιπλέον τα άτομα μέσω της δια βίου μάθησης, αποκτούν συνεχώς νέες δεξιότητες και ικανότητες καθώς επίσης ανανεώνουν και επικαιροποιούν τις ήδη κερτημένες γνώσεις τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα άτομα να μπορούν να ανταπεξέλθουν κάθε φορά στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και να μην κινδυνεύουν να αποκλειστούν από αυτή.

Σύμφωνα με τη Καζάκη (2004), σκοπός της εκπαίδευσης σήμερα, είναι η προετοιμασία για τη ζωή. Οι γνώσεις που μεταδίδονται από το σύνολο της εκπαίδευσης δεν μπορούν να έχουν ισχύ για όλη τη διάρκεια της ζωής μας, καθώς υπόκειται φθορά στο πέρασμα του χρόνου. Μάλιστα η συνεχώς αυξανόμενη τεχνολογική ανάπτυξη έχει ως συνέπεια, τη συνεχώς αυξανόμενη ανάγκη για εκπαίδευση, μέσω εξειδικευμένων γνώσεων. Γνώσεις που όμως υπόκεινται σε φθορά, καθώς γίνεται μια διαρκή και δια βίου «εκπαίδευση» των ατόμων ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις εξελίξεις. Και όσο αυξάνεται η τεχνολογική ανάπτυξη, τόσο αυξάνονται και οι ανάγκες για εξειδικευμένες γνώσεις. Έτσι έχουμε τη δημιουργία, μιας «*δυναμικής σχέσης*» η οποία μπορεί να αναπαρασταθεί ως εξής (Καζάκη, 2004):

Η σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, είναι άλλωστε και στόχος των πολιτικών που προωθούν για την εκπαίδευση πολυεθνικοί οργανισμοί όπως η Ε.Ε. Ενδεικτικό είναι το παρακάτω κείμενο, το οποίο παρουσιάστηκε από την Ε.Ε. στη Λευκή Βίβλο για την οικονομία το 1993, σχεδόν δύο δεκαετίες πριν και ανέφερε χαρακτηριστικά ότι *«η εκπαίδευση και η κατάρτιση αναμένεται να λύσουν τα προβλήματα της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, τη κρίση της απασχόλησης και τη τραγωδία του κοινωνικού αποκλεισμού (...). σε μια κοινωνία βασισμένη όλο και περισσότερο στη παραγωγή, μεταβίβαση και διάχυση της γνώσης παρά στη κυκλοφορία των αγαθών, η πρόσβαση στη θεωρητική και πρακτική γνώση πρέπει αναπόφευκτα να παίζει έναν καθοριστικό ρόλο»* (Σαραγάς, Παπάνης, κ.ά.,[...] 2007).

Επιχειρώντας μια ανασκόπηση στην εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Εκπαιδευτικής Πολιτικής, παρατηρούμε ότι μετά τη συνθήκη του Μάαστριχτ, δημιουργείτε μια νέα κατάσταση στο χώρο της Ε.Ε.Π., καθώς ο τομέας της εκπαίδευσης θεωρήθηκε μοχλός ώθησης της οικονομικής ανάπτυξης και συνδέθηκε με την Οικονομία της Γνώσης. Η Ε.Ε.Π. που εκπορεύεται από τη Συνθήκη της Λισαβόνας, έχει ως στόχο την δημιουργία μιας ανταγωνιστικής και δυναμικής οικονομίας, ικανής για βιώσιμη ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, η προτεραιότητα που τίθεται είναι η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, με τη προώθηση της εργασίας, της οικονομικής αναδιαμόρφωσης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης (Γκόβαρης, 2008).

Σε πρόσφατη έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής-“Education and Training Monitor” (2019, όπ. αναφ. στο *«Alpha bank: Σύνδεση εκπαιδευτικού συστήματος με ανάγκες της αγοράς εργασίας»*, 2019), το ποσοστό των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα, είναι υψηλότερο από το Μ.Ο. της ευρωπαϊκής ένωσης των 28, ενώ το ποσοστό απορρόφησης αυτών των αποφοίτων από την αγορά εργασίας είναι το χαμηλότερο των χωρών της ευρωπαϊκής ένωσης των 28.

Συγκεκριμένα το ποσοστό των νέων ηλικίας 30-34 ετών πανεπιστημιακής εκπαίδευσης ανήλθε στο 44,3% το 2018 από το 26,6% το 2009, υπερβαίνοντας το αντίστοιχο της ευρωπαϊκής ένωσης, όπου το 2018 ήταν στο 40,7%. Από την άλλη πλευρά, το ποσοστό απορρόφησης των πτυχιούχων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έως 34 ετών το 2018 κυμάνθηκε στο 59%, μειωμένο σε σύγκριση με το 2009 που κυμαίνονταν στο 68,1% και πολύ χαμηλότερο από το αντίστοιχο της ευρωπαϊκής ένωσης το 2018 που διαμορφώθηκε στο 85,5%.

Το χαμηλό ποσοστό απορρόφησης των νέων πτυχιούχων από την αγορά εργασίας εκτός από το αποτέλεσμα της μακροχρόνιας οικονομικής ύφεσης στην Ελλάδα, αντανακλά και την αναντιστοιχία προσφοράς και ζήτησης δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας. Αυτό αναδεικνύει και την αναποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος να προάγει εκείνα τα γνωστικά αντικείμενα που συνδέονται με τις πραγματικές ανάγκες της ελληνικής οικονομίας.

Χαρακτηριστική είναι η διαπίστωση της έρευνας που πραγματοποίησαν οι Χαλικιά & Κιτσαρά (2016) ότι, *«ένας στους τρεις έλληνες πτυχιούχους ανώτατων και ανώτερων σχολών, πλήττονται έντονα πλέον από την ανεργία, με το ποσοστό αυτό να είναι υπερδιπλάσιο από το μέσο όρο της Ε.Ε. και όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης, τόσο μεγαλύτεροι είναι και οι δείκτες της ανεργίας τους.»*

Σύμφωνα με έρευνα της Cedefop (2018, όπ. αναφ. στο «Alpha bank: Σύνδεση εκπαιδευτικού συστήματος με ανάγκες της αγοράς εργασίας», 2019), εκτιμάται ότι μέχρι το 2030 η αγορά εργασίας στην Ελλάδα θα έχει υπερπληθώρα πτυχιούχων που θα αποτελεί εργατικό δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης, αλλά έλλειψη αποφοίτων επαγγελματικών και τεχνικών σχολών. Ενδεικτικά από το σύνολο των εκπαιδευόμενων μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μόνο το 28,8% εγγράφηκε στην επαγγελματική – τεχνική εκπαίδευση το 2017, όταν το αντίστοιχο ποσοστό στην ευρωπαϊκή ένωση των 28 ανέρχονταν στο 47, 8%. Επιπλέον, το ποσοστό απορρόφησης όσων τελικά αποφοίτησαν από την επαγγελματική –τεχνική εκπαίδευση αυξήθηκε σε 50,5% το 2017 από 37,5% που ήταν το 2013. Αυτό επισημαίνει την σπουδαιότητα της επαγγελματικής-τεχνικής εκπαίδευσης και την ανάγκη να αναβαθμιστεί ο ρόλος της, ώστε να δημιουργηθούν κίνητρα σε νέους σπουδαστές να εγγραφούν σε σχετικά προγράμματα, καθώς φαίνεται να επιτυγχάνει τελικά τη διασύνδεση της εκπαίδευσης με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ως κύριος φορέας του Κράτους που προωθεί την εργασία και την απασχόληση και προσπαθεί να καταπολεμήσει την ανεργία, επιδιώκει τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, μέσω των σχολικών δομών της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης που διαθέτει και προωθεί την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Η επαγγελματική εκπαίδευση σκοπό έχει να δώσει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν βασικές τεχνικές αλλά και επαγγελματικές γνώσεις καθώς επίσης να

αναπτύξουν δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να ενταχθούν όσο πιο γρήγορα και άμεσα στην αγορά εργασίας (Παπαθεοδοσίου, Φραγκόπουλος & Κωστάκης, 1990). Οι ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μαθητείας, έχουν ακριβώς αυτό ως σκοπό, παρέχοντας στους μαθητευόμενους τυπική επαγγελματική εκπαίδευση και αντίστοιχα επαγγελματικά προσόντα. Επιπλέον, στοχεύουν στην απόκτηση των απαραίτητων τεχνικών και επαγγελματικών γνώσεων και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των μαθητευομένων μέσω της μαθητείας τους, ώστε μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους να είναι σε θέση να απασχοληθούν με επιτυχία στον κλάδο των σπουδών τους. Η επιτυχημένη ενασχόληση των μαθητευομένων στο κλάδο των σπουδών τους, συμβάλλει τόσο στη ποιοτική όσο και στην ποσοτική ανάπτυξη της χώρας, όπως αναφέρεται και στη θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου.

Τα Ι.Ε.Κ. ΟΑΕΔ από την άλλη πλευρά, έχουν και αυτά ως σκοπό την παροχή επαγγελματικών προσόντων στους καταρτιζόμενους, με τη διδασκαλία όμως επιστημονικών, τεχνικών, επαγγελματικών αλλά και πρακτικών γνώσεων, καθώς και τη καλλιέργεια δεξιοτήτων, ώστε να είναι πιο εύκολη η επαγγελματική ένταξή τους στην αγορά εργασίας και στις αυξημένες απαιτήσεις της. Γι' αυτό και οι καταρτιζόμενοι συνήθως είναι:

- ✓ Απόφοιτη ενιαίου λυκείου
- ✓ Απόφοιτη τεχνικού λυκείου
- ✓ Ενήλικες που επιθυμούν να αποκτήσουν κάποια κατάρτιση
- ✓ Ενήλικες που επιθυμούν να βελτιώσουν ή να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για τις νέες τεχνολογίες ή τις παραγωγικές διαδικασίες ή να μετακινηθούν από κάποιο επάγγελμα σε κάποιο άλλο.

Έτσι όσοι απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης δεν έχουν εργασιακή δραστηριότητα και πλήττονται έντονα από την ανεργία, συνηθίζουν να στρέφονται πλέον στη παρακολούθηση κάποιας από τις σύγχρονες ειδικότητες στα ΙΕΚ.

Οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές αποτελούν ένα κρίσιμο ζήτημα και μια απόφαση ζωής για τους νέους, καθώς καθορίζουν το μέλλον τους. Οι επιλογές αυτές είναι καίριας σημασίας και προϋποθέτουν δύο πράγματα. Πρώτον, ότι το άτομο θα έχει κάνει την αυτογνωσία του, για το τι πραγματικά του ταιριάζει επαγγελματικά και όχι τι νομίζει το ίδιο ότι του ταιριάζει, με γνώμονα πάντα τα ταλέντα, τις κλίσεις, τις προτιμήσεις του, τις δεξιότητες του, τις ικανότητες του και τα εργασιακά του κίνητρα. Και δεύτερον, αφού το άτομο αποκτήσει τον αναγκαίο βαθμό αυτογνωσίας, κρίνεται απαραίτητη η γνώση του οικονομικού περιβάλλοντος και η ενημέρωση από αξιόπιστες και έγκυρες πηγές και

φορείς σχετικά με τις επαγγελματικές προοπτικές και τις τάσεις των επαγγελμάτων που το ενδιαφέρουν. Οι προοπτικές αυτές μπορεί να είναι, είτε θετικές και πολύ θετικές για τα ανερχόμενα επαγγέλματα, είτε αρνητικές και πολύ αρνητικές για τα κορεσμένα επαγγέλματα.

Ο ΟΑΕΔ αποτελεί τον πλέον αρμόδιο και κατάλληλο φορέα στη χώρα, συνολικής ενημέρωσης και πληροφόρησης για τα επαγγέλματα, τις τάσεις, τις προοπτικές, την αγορά εργασίας και τη συμβουλευτική καριέρας. Για το λόγο αυτό διενεργεί σε τακτά χρονικά διαστήματα εμπειρικές έρευνες, με τις οποίες καταγράφει τις προοπτικές και τις τάσεις των επαγγελμάτων και της αγοράς εργασίας.

Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε και παρουσιάστηκε σε ημερίδα του ΟΑΕΔ το 2015 σε πανελλαδικό επίπεδο, με δείγμα απόφοιτους των ΕΠΑΣ Μαθητείας όλης της χώρας, που αποφοίτησαν τα έτη 2012, 2013 και 2014 κατέληξε στα εξής συμπεράσματα:

Ηλικία Φοίτησης: Το 68% των μαθητών γράφονται στις ΕΠΑΣ μετά τα 18 έτη τους και εφόσον πρώτα έχουν ολοκληρώσει σπουδές σε άλλη βαθμίδα.

Πρακτική άσκηση: 9 στους 10 μαθητές πραγματοποίησαν τη πρακτική τους άσκηση κατά τη διάρκεια της φοίτησης τους στις ΕΠΑΣ Μαθητείας, σε συναφές αντικείμενα με την ειδικότητα των σπουδών τους. Ο τομέας πρακτικής άσκησης ήταν τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό χώρο, σε επιχειρήσεις που βρίσκονται στις τοπικές κοινωνίες στις οποίες υπάρχουν και οι έδρες των ΕΠΑΣ Μαθητείας.

Εργασιακή κατάσταση: 1 στους 2 απόφοιτους εργάζονταν κατά το χρονικό διάστημα που πραγματοποιήθηκε η έρευνα σε ποσοστό 47%. Το 87,7% δήλωσε ότι δεν παρέμεινε στη θέση στην οποία έκανε τη πρακτική του άσκηση, ενώ το 50% των αποφοίτων κατάφεραν να βρουν εργασία σε διάστημα έως 6 μήνες από τη περάτωση των σπουδών τους από τις ΕΠΑΣ Μαθητείας. Επίσης οι απόφοιτοι δήλωσαν ότι *«τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα με τα οποία τους εφοδίασαν οι σπουδές τους στις ΕΠΑΣ Μαθητείας, αποτελούσαν το λόγο που βρήκαν εύκολα εργασία»*.

Ειδικότητα: 2 στους 10 απόφοιτους εργάζονταν στην ειδικότητα τους, ενώ το 70% αυτών εργάζονταν στην ειδικότητα τους για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους. Όσοι απόφοιτοι δεν εργάζονταν στην ειδικότητα τους αλλά σε άλλο αντικείμενο ανέφεραν ως κύριο λόγο την οικονομική κρίση. Ακόμη πιο σημαντικό στοιχείο είναι ότι 1 στους 5 απόφοιτους που εργάζονταν στην ειδικότητα του ήταν αυτοαπασχολούμενος, ενώ το 83,6% εργάζονταν με εξαρτημένη σχέση εργασίας.

Άμεση και σταθερή αποκατάσταση: Σύμφωνα με τα τελευταία επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία του ΟΑΕΔ, φαίνεται το ποσοστό των αποφοίτων που βρίσκουν εργασία μετά το πέρας των σπουδών τους από τις σχολές του ΟΑΕΔ και σε διάστημα έως 12 μήνες, να παραμένει υψηλό σε σύγκριση με τη προηγούμενη έρευνα του 2015 και να ανέρχεται στο 56% για το σύνολο των αποφοίτων.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, το 36% περίπου βρίσκει εργασία στον αντικείμενο του αμέσως μετά την αποφοίτηση του από τις ΕΠΑΣ Μαθητείας, το 14% βρίσκει εργασία σε διάστημα από 2 έως 6 μήνες μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους, ενώ μόλις το 6% εισέρχεται στην αγορά εργασίας σε διάστημα από 7 έως 12 μήνες μετά την αποφοίτησή του. Με βάση τα στοιχεία του οργανισμού, οι μαθητές σε πολλές περιπτώσεις συνεχίζουν να εργάζονται στις επιχειρήσεις που έκαναν τη πρακτική τους, ως εργατικό δυναμικό των επιχειρήσεων αυτών πλέον, ενώ όσοι εργάζονται, απασχολούνται στο ίδιο αντικείμενο και δεν αλλάζουν επαγγελματική πορεία τα επόμενα χρόνια σε ποσοστό που κυμαίνεται από 65% έως 70%.

Ειδικότητες με υψηλά ποσοστά πρόσβασης στην απασχόληση: Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, υψηλά ποσοστά απορρόφησης από την αγορά εργασίας, παρουσιάζουν ειδικότητες που σχετίζονται με τεχνικές εργασίες. Στη κορυφή φαίνεται να βρίσκονται οι τεχνίτες μηχανών και συστημάτων, με το κλάδο της αρτοποιίας-ζαχαροπλαστικής να ακολουθεί δεύτερο και το κλάδος της μαγειρικής και της κομμωτικής τέχνης να έπονται.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τις πρόσφατες δειγματοληπτικές έρευνες του ΟΑΕΔ, που έλαβαν μέρος στις σχολικές του δομές σε διαφορετικές περιφέρειες της χώρας, αναδεικνύουν «πρωταγωνίστρια» την ειδικότητα των τεχνιτών μηχανών και συστημάτων, με ποσοστό πρόσβασης στην αγορά εργασίας περίπου 57% των αποφοίτων. Μεγάλη απορρόφηση καταγράφηκε και για τους κλάδους της αρτοποιίας-ζαχαροπλαστικής, της μαγειρικής τέχνης αλλά και της κομμωτικής (όπ. αναφ. στο «ΟΑΕΔ: Ενισχύεται ο θεσμός της Μαθητείας», 2019).

Όπως αναφέρει και ο Διοικητής του ΟΑΕΔ κος Πρωτοψάλτης, «στόχος των σχολών του ΟΑΕΔ είναι η επένδυση σε μια ποιοτική μαθητεία και κατάρτιση, μέσω δράσεων που θα στοχεύουν στη συνολική αναβάθμιση τόσο των προγραμμάτων όσο στην εξασφάλιση επαγγελματικής επιτυχίας για τους εκπαιδευόμενους» (όπ. αναφ. στο «ΟΑΕΔ: Ενισχύεται ο θεσμός της Μαθητείας», 2019). Σε μια χώρα με τόσο υψηλά ποσοστά ανεργίας όπως η Ελλάδα, ο θεσμός των σχολών του ΟΑΕΔ, αποτελεί για τους νέους πολλές φορές διέξοδο από την ανεργία, προσφέροντας μια σημαντική προοπτική για την αύξηση της

απασχόλησης τους και τη σύνδεση των σπουδών τους με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας. Επίσης δίνει τη δυνατότητα στους αποφοίτους, να έχουν μεγαλύτερη κινητικότητα μεταξύ των διαφορετικών επαγγελμάτων, λόγω των ειδικοτήτων που σπουδάζουν, πράγμα απαραίτητο σε μια εποχή ταχύτατων εξελίξεων. Οι σχολικές δομές του ΟΑΕΔ επιδιώκουν να επιτύχουν αυτή την αντιστοίχιση της προσφοράς και της ζήτησης, με τη καταγραφή των παρόντων επαγγελματικών τάσεων της αγοράς και την αναζήτηση των προοπτικών, των εξελίξεων και των αναγκών της αγοράς για το μέλλον.

Τον Απρίλιο του 2001, ολοκληρώθηκε υπό την αιγίδα του Πανεπιστημίου Πειραιά και του ΟΑΕΔ μια εμπειρική έρευνα, με τίτλο «*Επαγγέλματα του παρελθόντος και του μέλλοντος*», που αφορούσε τις προοπτικές της απασχόλησης, τις τάσεις στην αγορά εργασίας καθώς και το προσδιορισμό της ζήτησης ειδικοτήτων στις 13 περιφέρειες της χώρας. Στην εμπειρική αυτή έρευνα χρησιμοποιήθηκαν 1200 ερωτηματολόγια, ενώ οι αρνητικές ή θετικές προοπτικές των επαγγελμάτων προέκυψαν με βάση τις προβλέψεις του ισοζυγίου της ζήτησης και της προσφοράς που παρουσίαζαν τα επαγγέλματα στην αγορά εργασίας. Προβλέψεις που προέκυψαν μετά από ειδική πολύχρονη πρωτογενή έρευνα και προσπάθησαν να καταγράψουν όσα νέα επαγγέλματα και ειδικότητες θα παρουσίαζαν αυξημένη ζήτηση θέσεων στην ελληνική πραγματικότητα τα επόμενα 10 χρόνια. Στις διάφορες φάσεις της έρευνας εκτός από την ερευνητική ομάδα του Πανεπιστημίου Πειραιά, συμμετείχαν και τα στελέχη του ΟΑΕΔ καθώς και οι σύμβουλοι ανθρώπινου δυναμικού και επαγγελματικού προσανατολισμού του ΟΑΕΔ. (Κατσανέβας, 2004). Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής έδειξαν τα εξής:

Το πρόβλημα των ανισορροπιών ανάμεσα στη ζήτηση και στη προσφορά εργασίας φαίνεται να παρουσιάζεται διότι μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1990 δεν είχαν γίνει σοβαρές έρευνες για τις προοπτικές και τις τάσεις των επαγγελμάτων στην αγορά εργασίας καθώς και για το ισοζύγιο της προσφοράς και της ζήτησης των επαγγελμάτων στη χώρα μας. Η χαρτογράφηση των αναγκών της αγοράς, ελάχιστα ενδιέφερε μέχρι πρόσφατα την εκπαίδευση και την απασχόληση.

Αυτός είναι και ένας από τους λόγους που το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα συνεχίζει να μην ανταποκρίνεται επαρκώς στις σύγχρονες ανάγκες και τάσεις της αγοράς εργασίας. Επιμένοντας να παράγει περισσότερους απόφοιτους γενικής μόρφωσης και πτυχιούχους πανεπιστημίου, των οποίων οι γνώσεις τους δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Αυτό οφείλεται και στις αξίες της ελληνικής κοινωνίας, που συνεχίζει να θεωρεί τα τεχνικά επαγγέλματα ως παρακατιανά (Κατσανέβας, 2004). Όπως αναφέρει

και ο Παλαιοκρασσάς (2008), η τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα θεωρείται ως κοινωνικά κατώτερη και την επιλέγουν μαθητές που δεν έχουν τη δυνατότητα να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αντίθετα, υψηλού κύρους εξακολουθούν να θεωρούνται επαγγέλματα όπως του γιατρού ή του δικηγόρου παρόλο τις αρνητικές προοπτικές και το κορεσμό των ειδικοτήτων αυτών.

Η δυσάρεστη αυτή πραγματικότητα συμβαίνει διότι οι νέοι επιλέγουν κορεσμένα επαγγέλματα, τα οποία απαιτούν υψηλού επιπέδου ακαδημαϊκές γνώσεις και πολλές φορές δεν τους ταιριάζουν ή δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις τους, οδηγούμενοι στις επιλογές αυτές υπό την επίδραση επιρροών του οικογενειακού περιβάλλοντος. Τα επαγγέλματα αυτά που προϋποθέτουν πανεπιστημιακές σπουδές, θεωρούνται ότι προσφέρουν υψηλό κοινωνικό κύρος, παρόλο τις οδυνηρές συνέπειες που έχουν, αφού το εργασιακό τους μέλλον είναι αβέβαιο ή προβληματικό και εντείνει το σοβαρό πρόβλημα της ανεργίας. Έτσι παρατηρούμε συχνά πτυχιούχους πανεπιστημίων να αναζητούν εργασία σε διαφορετικούς κλάδους από αυτούς των σπουδών τους, οι οποίοι παρουσιάζουν όμως θετικές προοπτικές.

Σε αντίθεση με τα επαγγέλματα κύρους που απαιτείτε η τριτοβάθμια εκπαίδευση και οι προοπτικές είναι αρνητικές, τα επαγγέλματα που συνδέονται με μέσες σπουδές ή τεχνική εκπαίδευση ή με εργασιακή εμπειρία όπως τα επαγγέλματα των τεχνικών ειδικοτήτων, που εμπεριέχουν το στοιχείο της εξειδίκευσης, οι προοπτικές είναι θετικές ή πολύ θετικές. Σε διεθνή κλίμακα, τα τελευταία πενήντα χρόνια, η συμμετοχή των υπηρεσιών στο σύνολο της οικονομίας αυξάνεται, έχοντας ανάλογο αντίκτυπο και στην απασχόληση στη χώρα μας. Η ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα σημαντική. Η διαπίστωση αυτή έχει μεγαλύτερη βαρύτητα στους ανερχόμενους οικονομικούς κλάδους στο τομέα των υπηρεσιών, όπως στο κλάδο του τουρισμού, του επισιτισμού, των μεταφορών, των υπηρεσιών υγείας και της αισθητικής. Οι ανερχόμενοι οικονομικοί κλάδοι ανήκουν όλοι στο τριτογενή τομέα.

Η κατάλληλη επαγγελματική εκπαίδευση, η επανεκπαίδευση και η κατάρτιση θα είναι αναγκαία προϋπόθεση για ειδικότητες με ευοίωνες προοπτικές όπως οι μάγειρες, οι ζαχαροπλάστες, οι αρτοποιοί, οι σερβιτόροι και για κλάδους όπως ο τουρισμός, η φροντίδα του σώματος, η αισθητική και η κομμωτική. Η εκπαίδευση, η διάθεση συνεχούς ανανέωσης μέσω επανεκπαίδευσης και κατάρτισης, σε συνδυασμό με την εμπειρία, την ικανότητα, την εργατικότητα, τη προθυμία, την επιμέλεια, το ενδιαφέρον, τα ξεκάθαρα εργασιακά κίνητρα, την αυτογνωσία και σε ορισμένες περιπτώσεις το ταλέντο, αποτελούν

το ασφαλέστερο όχημα για ικανοποιητική επαγγελματική αποκατάσταση και σταδιοδρομία. Αν σε όλα τα παραπάνω υπολογίσουμε το θετικό ή πολύ θετικό ισοζύγιο που έχουν τα επαγγέλματα ή οι ειδικότητες αυτές, τότε οι δυνατότητες εύρεσης εργασίας και οι εξελίξεις είναι αναμφίβολα αρκετές.

Επιπλέον, οι κλάδοι αυτοί θα παρουσιάζουν θετικές ή πολύ θετικές προοπτικές και ως φυσικό επακόλουθο των αυξημένων απαιτήσεων που θα υπάρχουν πλέον στην κοινωνία, για βελτίωση και καλύτερη ποιότητα ζωής. Πιο συγκεκριμένα, το ισοζύγιο των μηχανολογικών επαγγελμάτων θα εμφανίζεται θετικό έως πολύ θετικό στα πλαίσια των αυξημένων αναγκών της σύγχρονης τεχνολογίας και της εξέλιξης της, καθώς και της άμεσης επιρροής της στην οικονομία. Ο κλάδος θα χαρακτηρίζεται από θετικές προοπτικές λόγω της μέχρι πρόσφατα σχετικής απροθυμίας των νέων να ακολουθήσουν μηχανολογικά-τεχνολογικά επαγγέλματα στη τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση της θεωρούμενης, ως κατώτερης εκπαίδευσης. Αυτή η πραγματικότητα όμως, θα δίνει τη δυνατότητα της άμεσης απορρόφησης από την αγορά εργασίας, των αποφοίτων των σχολών αυτών.

Ανοδική πορεία θα σημειώνουν και οι κλάδοι της αισθητικής, της υγείας και της φροντίδας, καθώς το ισοζύγιο ζήτησης και προσφοράς θα έχει θετικές προοπτικές. Αυτό θα αποδίδεται στις κοινωνικοοικονομικές και πολιτιστικές εξελίξεις που συντελέστηκαν από τη μεταπολεμική περίοδο έως σήμερα και οφείλονταν στην ανάγκη που είχε η κοινωνία για βελτίωση της ποιότητας ζωής και την αυξημένη ζήτηση πολιτιστικών προϊόντων σε συνδυασμό με τη βελτίωση των εισοδημάτων. Έτσι επαγγέλματα όπως η αισθητική, η κομμωτική τέχνη, η ονυχοπλαστική, η διαιτολογία θα παρουσιάζουν θετικές και πολύ ικανοποιητικές προοπτικές καθώς θα καλύπτουν τις ανάγκες που παρουσιάστηκαν στη κοινωνία.

Τέλος, ένας ακόμη κλάδος του τριτογενή τομέα με πολύ θετικές προοπτικές θα είναι αυτός του ευρύτερου τομέα του τουρισμού, ο οποίος περιλαμβάνει εκτός από τις τουριστικές ειδικότητες και ειδικότητες του επισιτισμού και της ψυχαγωγίας. Στο τουρισμό θα απασχολούνται πάνω από 25.000 άτομα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις που είχε κάνει το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων για το 2001, προέβλεψε αύξηση της ζήτησης των τουριστικών υπηρεσιών ύψος 8-10% και οι οποίες θα είχαν ως αποτέλεσμα τη παραγωγή του 14% του ΑΕΠ. Επιπλέον, οι περιοχές με υψηλή τουριστική ανάπτυξη παρουσίαζαν και τα μικρότερα ποσοστά ανεργίας κατά τη διάρκεια αυτής της έρευνας. Επαγγέλματα όπως μάγειρας, ζαχαροπλάστης, αρτοποιός, σερβιτόρος, θα

εξασφαλίζουν ένα σίγουρο επαγγελματικό μέλλον λόγω των πολύ θετικών προοπτικών (Κατσανέβας, 2004).

Αξιοσημείωτη ήταν βέβαια, η αναγκαία αναβάθμιση της τουριστικής επαγγελματικής εκπαίδευσης που θα προσέφερε τα κατάλληλα εφόδια στους εργαζόμενους και θα τους καθιστούσε άρτια καταρτιζόμενους, καθώς μόλις το 15% του συνόλου των απασχολουμένων στους κλάδους αυτούς σύμφωνα με την έρευνα, είχαν λάβει κάποιας μορφής εκπαίδευση ή κατάρτιση σε αντίστοιχες ειδικότητες.

Η επιλογή όμως ενός επαγγέλματος με μέλλον, δε συνεπάγεται με βεβαιότητα επιτυχημένη εργασιακή προοπτική, αν ο ενδιαφερόμενος δε φροντίζει να ανανεώνει συνεχώς τη γνώση του. Η γνώση των σύγχρονων τάσεων της αγοράς εργασίας είναι απαραίτητη σήμερα, αν λάβουμε υπόψη τα υψηλά ποσοστά ανεργίας και τη ταχύτητα με την οποία εξελίσσεται η τεχνολογία. Έτσι ακόμη κι όσοι θα έχουν επιλέξει κορεσμένα επαγγέλματα, έχοντας κατάλληλη ενημέρωση και γνώση των σύγχρονων τάσεων της αγοράς εργασίας, θα μπορούν να αλλάξουν εγκαίρως επαγγελματική κατεύθυνση και να στραφούν σε ανερχόμενα επαγγέλματα με θετικές προοπτικές. Γι' αυτό και η συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση και η δια βίου μάθηση, μέσω της συνεχής ανανέωσης και του εμπλουτισμού της γνώσης, θα αποτελούν εφόδια για την απόκτηση και τη διατήρηση της απασχολισιμότητας. Τέλος, ο κατάλληλος συνδυασμός ικανοτήτων και ενδιαφερόντων με επαγγέλματα που θα παρουσιάζουν θετικές προοπτικές θα οδηγήσει στην επαγγελματική σταθερότητα.

Με βάση λοιπόν και τη χαρτογράφηση που πραγματοποιήσαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο για τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ, τόσο της τυπικής όσο και της μη τυπικής εκπαίδευσης ([βλ. 3.2.](#)), διαπιστώνουμε ότι όντως οι εκπαιδευόμενοι συνηθίζουν τα τελευταία χρόνια να στρέφονται προς τις συγκεκριμένες σύγχρονες επαγγελματικές ειδικότητες, που τους εξασφαλίζουν άμεση επαγγελματική αποκατάσταση και ανταποκρίνονται πλήρως τόσο στις ανάγκες όσο και στις προοπτικές της αγοράς εργασίας. Η άμεση επαγγελματική αποκατάσταση και η σύνδεση των προσφερόμενων ειδικοτήτων των δομών του ΟΑΕΔ με την αγορά εργασίας, αποτελούν αδιαμφισβήτητα έναν από τους σημαντικούς παράγοντες, που οι εκπαιδευόμενοι επιλέγουν τις συγκεκριμένες δομές για την εκπαίδευση και την κατάρτισή τους.

Ειδικότητες που ανήκουν στον τομέα του τουρισμού, όπως αυτή της μαγειρικής τέχνης, της ζαχαροπλαστικής-αρτοποιίας και των τουριστικών επιχειρήσεων, αλλά και ειδικότητες που ανήκουν στο χώρο της ευεξίας και της παροχής υπηρεσιών, όπως αυτή

της κομμωτικής τέχνης, της αισθητικής και του καλλωπισμού νυχιών και Ποδολογίας, σημειώνουν μια σημαντική αυξητική τάση ως προς την επιλογή των καταρτιζομένων.

Σύμφωνα με άρθρο του Λακάσα (2016), πάνω από 63.000 σπουδαστές φοιτούσαν σε όλα τα ΙΕΚ της χώρας, με τη ζήτηση να αυξάνεται συνεχώς. Πιο δημοφιλείς ειδικότητες φαίνεται να θεωρούνταν πάλι, αυτές τις μαγειρικής τέχνης, της πληροφορικής, των τουριστικών επιχειρήσεων, της φυσικοθεραπείας και της αισθητικής. Το 50% των σπουδαστών ήταν μαθητές που δεν κατάφεραν να εισαχθούν σε κάποια σχολή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ένα 10% των σπουδαστών τυγχάνει να έχουν κάποια εμπειρία από τη τριτοβάθμια εκπαίδευση, κατέχοντας κάποιο πανεπιστημιακό τίτλο σπουδών. Όπως ανέφεραν κάποιοι εξ' αυτών, «ένα πτυχίο ΙΕΚ έχει πολύ περισσότερες προοπτικές απ' ο, τι φαντάζεται κάποιος», καθώς στην Ελλάδα διαπιστώνουμε ότι οι δουλειές που συνεχίζουν να προσφέρουν ευκαιρίες για αποκατάσταση, είναι αυτές των πρακτικών-τεχνικών ειδικοτήτων.

Το μέλλον βέβαια της επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης καθορίζεται από τις αλλαγές και τις αντίστοιχες ανάγκες που προκύπτουν στα επαγγέλματα καθώς και από τη φύση και το περιεχόμενο της εργασίας.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1. Σχεδιασμός της έρευνας

Σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση και η καταγραφή των παραγόντων που επηρεάζουν τους εκπαιδευόμενους να επιλέξουν για τη συνέχιση της εκπαιδευτικής τους πορείας, τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ, τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης (ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ Μαθητείας και ΙΕΚ ΟΑΕΔ), που κατ' επέκταση τους οδηγεί και σε επιλογή επαγγέλματος.

Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήσαμε εμπειρική έρευνα και η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε ήταν αυτή της ποσοτικής προσέγγισης. Η ποσοτική έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου διότι διευκόλυνε στην διερεύνηση των ερευνητικών ερωτημάτων, προσέφερε στην ερευνήτρια την δυνατότητα να προσεγγίσει ένα μεγάλο δείγμα για τον έλεγχο των ερωτημάτων της, βοήθησε τον πληθυσμό που συμμετείχε ως δείγμα στην έρευνα να διατηρεί την ανωνυμία του και να δίνει πιο ειλικρινής απαντήσεις σε πιο λεπτές ερωτήσεις, απαιτούσε λιγότερο χρόνο στη συλλογή δεδομένων από μεγάλο αριθμό εκπαιδευομένων, εξασφάλιζε την σαφήνεια στη διατύπωση των προς διερεύνηση ερωτημάτων καθώς και τον υψηλό βαθμό αξιοπιστίας.

Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε μέσω της εφαρμογής «*Google Forms*» για να μπορούμε να το προωθούμε στο σύνολό του ηλεκτρονικά και περιελάμβανε ερωτήσεις κλειστού τύπου με τη χρήση της πεντάβαθμης κλίμακας Likert για να είναι εύκολη και άμεση η συμπλήρωσή του από τον πληθυσμό της έρευνας.

Το δείγμα προέκυψε με τη μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας, ώστε το δείγμα μας να είναι αντιπροσωπευτικό του γενικού πληθυσμού και ο πληθυσμός της έρευνας ήταν εκπαιδευόμενοι/ες που αποφοίτησαν από τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ, τόσο της τυπικής όσο και της μη τυπικής εκπαίδευσης, του Νομού Αιτ/νίας. Πιο συγκεκριμένα, αποτελούνταν από εκπαιδευόμενους των τριών σχολικών μονάδων του ΟΑΕΔ του Νομού Αιτ/νίας, τις δύο ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ Μαθητείας του Αγρινίου και του Μεσολογγίου αντίστοιχα και το ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου. Ειδικότερα, εστίασαμε στους απόφοιτους των τελευταίων πέντε ετών για τους οποίους οι σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ του Νομού Αιτ/νίας μας ενημέρωσαν ότι διαθέτουν πρόσφατα στοιχεία επικοινωνίας τους.

Προκειμένου όμως να έχουμε πρόσβαση στα στοιχεία αυτά και να μπορέσουμε να διεξάγουμε την εν λόγω έρευνα, ζητήθηκε άδεια από την κεντρική διοίκηση του ΟΑΕΔ στην Αθήνα και συγκεκριμένα από το τμήμα Εκπαίδευσης. Η άδεια μας χορηγήθηκε μέσω απάντησης που λάβαμε με e-mail από το τμήμα Εκπαίδευσης και η οποία κοινοποιήθηκε και σε όλους τους διευθυντές των σχολικών μονάδων του ΟΑΕΔ του Νομού Αιτ/νίας. Εξαιτίας όμως της υγειονομικής κρίσης του Covid-19, που είχε ως αποτέλεσμα το κλείσιμο όλων των σχολικών μονάδων σε όλη την Ελλάδα αντιμετωπίσαμε πρόβλημα στη πραγματοποίηση της έρευνας και για το λόγο αυτό η αναζήτηση του δείγματος έγινε με τη πολύτιμη βοήθεια συναδέρφων καθηγητών.

Συγκεκριμένα οι συνάδελφοι καθηγητές επέδειξαν διάθεση συνεργασίας και δέχτηκαν να αποστείλουν το e-ερωτηματολόγιο σε ομάδες αποφοίτων των σχολικών μονάδων του ΟΑΕΔ του Νομού Αιτ/νίας, με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Messenger).

5.2. Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα που θέσαμε ως προς διερεύνηση με βάση το σκοπό της έρευνας ήταν τα εξής:

- 1. Το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ;*
- 2. Το εκπαιδευτικό κεφάλαιο που διαθέτουν οι εκπαιδευόμενοι αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ;*
- 3. Η σύνδεση της εκπαίδευσης στις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ με την αγορά εργασίας, αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ;*
- 4. Τα επαγγελματικά κίνητρα των εκπαιδευόμενων επηρεάζουν τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ;*

5.3. Δομή ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε, αφού πρώτα ολοκληρώσαμε τη καταγραφή των ερευνητικών μας ερωτημάτων. Πριν τη τελική διανομή, το ερωτηματολόγιο αναδιαμορφώθηκε μέσω της πιλοτικής έρευνας που πραγματοποιήσαμε, προκειμένου να ελεγχθεί για τυχόν διορθώσεις. Πιο συγκεκριμένα χορηγήσαμε δέκα ερωτηματολόγια, τα οποία μας επιστράφηκαν και τα δέκα, με σκοπό να ελέγξουμε κατά πόσο οι ερωτήσεις ήταν κατανοητές, σαφείς, ξεκάθαρες ως προς τις οδηγίες, αν υπήρχαν ερωτήσεις που δεν είχαν συμπεριληφθεί και κυρίως αν ανταποκρίνονταν σε «πραγματικές συνθήκες».

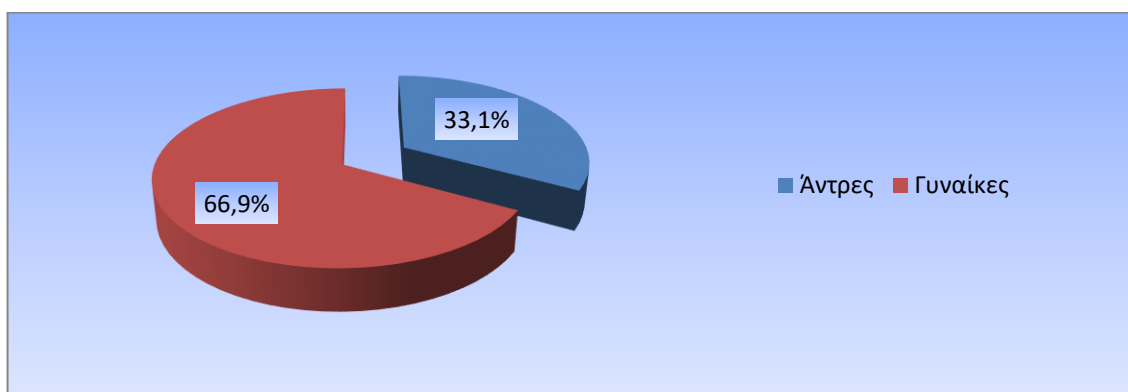
Τα αποτελέσματα της πιλοτικής έρευνας βοήθησαν στην αναδιαμόρφωση του τελικού ερωτηματολογίου με την εισαγωγή μίας νέας ερώτησης. Το πιλοτικό ερωτηματολόγιο περιελάμβανε 41 ερωτήσεις, ενώ το τελικό περιελάμβανε εν τέλει μία παραπάνω ερώτηση.

Το τελικό ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από πέντε ενότητες και περιείχε 42 ερωτήσεις μετά την αναδιαμόρφωση. **Η πρώτη ενότητα** περιείχε δύο ερωτήσεις (1-2) που αφορούσαν δημογραφικά στοιχεία των εκπαιδευόμενων όπως, το φύλο και την ηλικία. **Η δεύτερη ενότητα** περιείχε πέντε ερωτήσεις (3-7) σχετικά με το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο των γονέων των εκπαιδευόμενων, όπως το μορφωτικό επίπεδο και το επάγγελμα και των δύο γονέων καθώς και το οικογενειακό εισόδημά τους. **Η τρίτη ενότητα** περιείχε πέντε ερωτήσεις (8-12) σχετικά με το εκπαιδευτικό κεφάλαιο που διαθέτει ο εκπαιδευόμενος, όπως το μορφωτικό του επίπεδο, οι σχολικές του επιδόσεις στο γυμνάσιο και στο λύκειο με «Άριστα» το 20, αν έχει γνώση ξένων γλωσσών καθώς και γνώση Η/Υ. **Η τέταρτη ενότητα** περιείχε δεκαέξι ερωτήσεις (13-28) που αφορούσαν τη σύνδεση της εκπαίδευσης που παρέχεται στις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Και **η πέμπτη ενότητα** περιείχε δεκατέσσερις ερωτήσεις (29-42) σχετικά με τα επαγγελματικά κίνητρα που συμβάλλουν σε αυτή την εκπαιδευτική επιλογή των εκπαιδευόμενων για την φοίτησή τους στις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ. Τέλος, η στατιστική επεξεργασία των απαντήσεων των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του προγράμματος SPSS 25 καθώς και με τα υπολογιστικά φύλλα «excel».

6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ

Η στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων της ποσοτικής έρευνας που πραγματοποιήσαμε, ακολουθεί τη σειρά της δομής του ερωτηματολογίου με σκοπό τη παρουσίαση των απαντήσεων του δείγματος και την ανάλυση των σημαντικότερων συμπερασμάτων τα οποία προέκυψαν από αυτήν.

Από τα δημογραφικά στοιχεία προέκυψαν ότι η πλειοψηφία του δείγματος ήταν γυναίκες σε ποσοστό 66,9% και άντρες σε ποσοστό 33,1%, γεγονός που έρχεται σε συμφωνία με τα συμπεράσματα από τη χαρτογράφηση που πραγματοποιήσαμε για τις δομές του ΟΑΕΔ στο νομό Αιτωλοακαρνανίας σε προηγούμενο κεφάλαιο ([Βλ. Κεφ 3.2.4](#)).

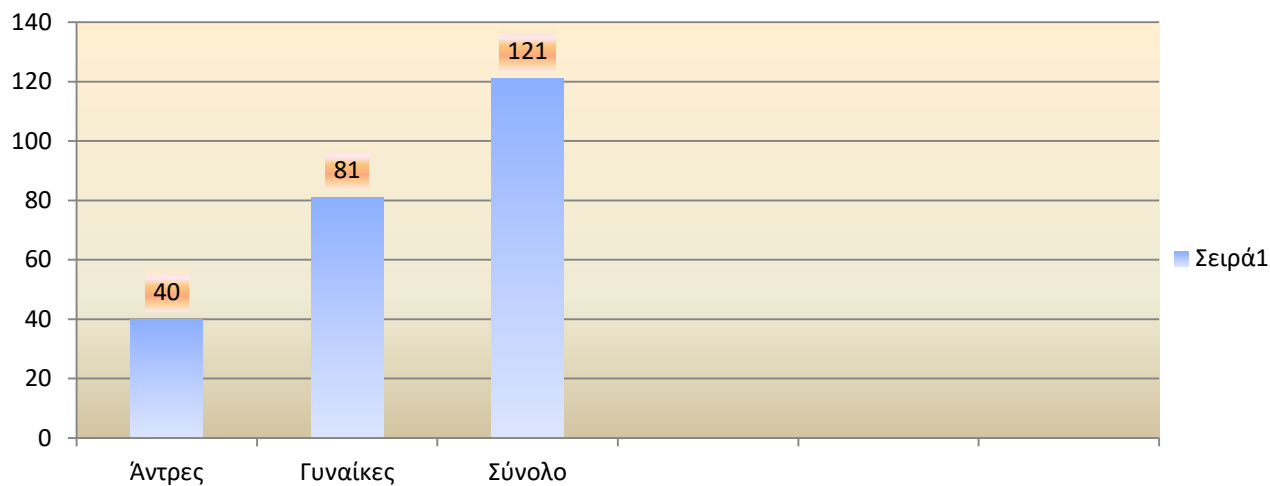

Διάγραμμα 1: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο

Φύλο	N	Ποσοστό (%)
Άντρες	40	33,1
Γυναίκες	81	66,9
Σύνολο	121	100

Πίνακας 21 : Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το φύλο

Ηλικιακά το δείγμα μας κυμαίνεται από 16 ετών έως άνω των 40, με το μεγαλύτερο ποσοστό (49,6%) να είναι μεταξύ 24-30 ετών και να ακολουθεί με μικρή διαφορά η ηλικιακή ομάδα των 19-23 ετών σε ποσοστό (41,3%). Διαπιστώνουμε ότι το 90,9% των εκπαιδευόμενων του δείγματος ανήκουν σε παραγωγικές ηλικίες.

Διάγραμμα 2: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με την ηλικία

Ηλικία	N	Ποσοστό (%)
16-18	2	1,7
19-23	50	41,3
24-30	60	49,6
31-35	2	1,7
36-40	3	2,5
Άνω των 40	4	3,3
Σύνολο	121	100

Πίνακας 22: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με την ηλικία

6.1. Το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ ;

Στο πίνακα 23, φαίνεται το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων σε 8 κατηγορίες. Παρατηρούμε ότι από το σύνολο του δείγματος τόσο η πλειοψηφία των πατεράδων (46 άτομα), όσο και η πλειοψηφία των μητέρων (60 άτομα) είναι απόφοιτοι δημοτικού. Απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι μόλις το 4,2% των πατεράδων και το 2,5% των μητέρων. Σημειώνεται ότι κοινό μορφωτικό επίπεδο, ως απόφοιτοι δημοτικού, έχουν οι γονείς 33^{ον} αφοροίτων.

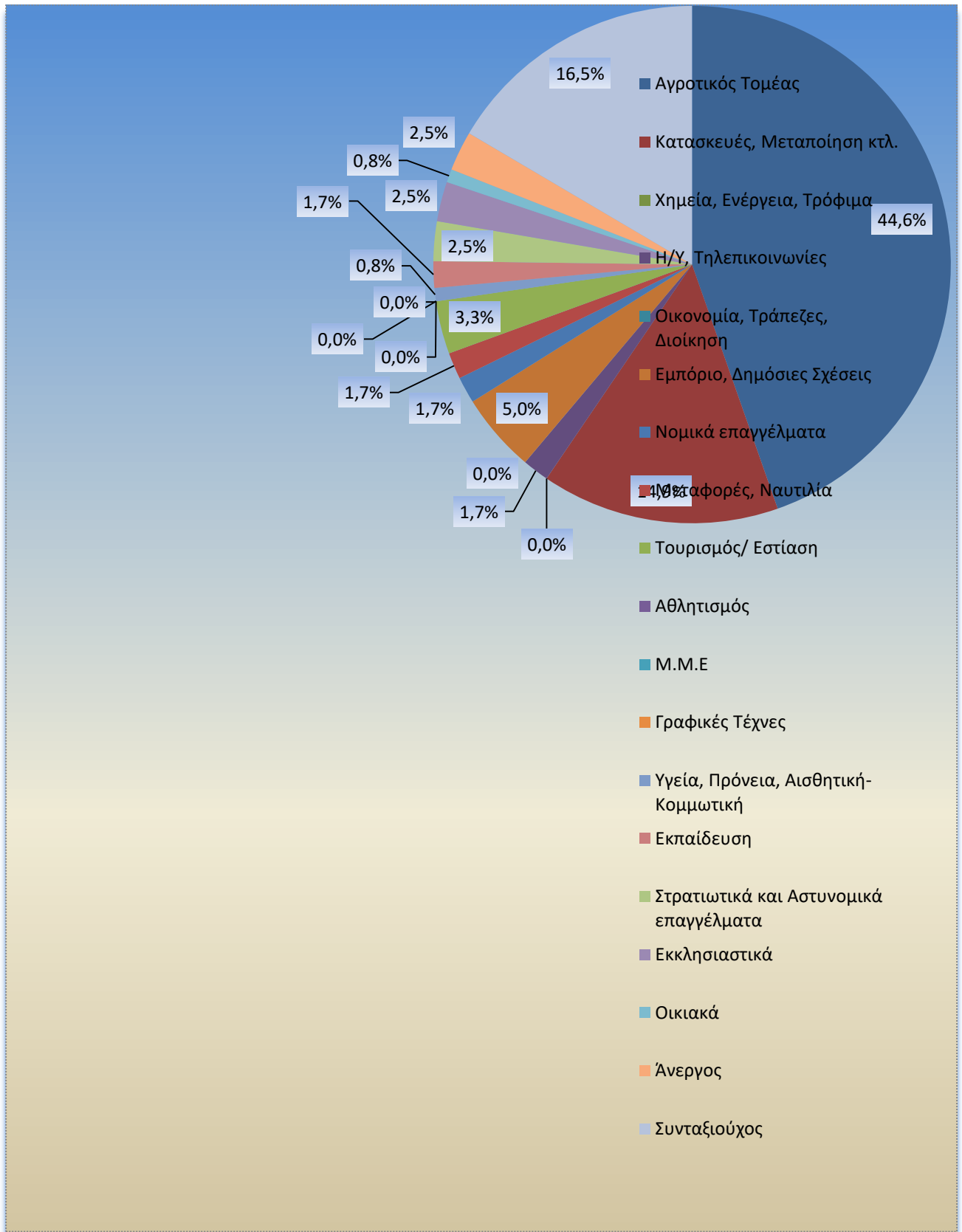
Επίπεδο Σπουδών Μητέρας									
		ΑΕΙ	Γυμνάσιο	Δημοτικό	Ενιαίο Λύκειο	ΙΕΚ	ΤΕΙ	Τεχνικό Λύκειο	Σύνολο
Επίπεδο Σπουδών Πατέρα	ΑΕΙ	0	0	1	2	0	0	0	3
	Γυμνάσιο	1	10	16	6	1	0	1	35
	Δημοτικό	1	5	33	5	0	0	2	46
	Ενιαίο Λύκειο	0	3	4	6	1	0	0	14
	ΕΠΑ.Σ.	0	2	1	4	0	0	2	9
	ΙΕΚ	0	0	0	4	0	0	0	4
	ΤΕΙ	0	0	0	2	0	0	0	2
	Τεχνικό Λύκειο	0	0	5	0	1	1	1	8
Σύνολο	2	20	60	29	3	1	6	121	

Πίνακας 23: *Επίπεδο Σπουδών Πατέρα * Επίπεδο Σπουδών Μητέρας Crosstabulation*

Στο παρακάτω πίνακα, φαίνεται το επάγγελμα του πατέρα σε 19 κατηγορίες. Παρατηρούμε ότι οι πατεράδες απασχολούνται κυρίως με τον αγροτικό τομέα σε ποσοστό 44,6% ή είναι συνταξιούχοι σε ποσοστό 16,5%.

Επάγγελμα Πατέρα	N	Ποσοστό (%)
Αγροτικός Τομέας	54	44,6
Κατασκευές, Μεταποίηση κτλ.	18	14,9
Χημεία, Ενέργεια, Τρόφιμα	0	0
Η/Υ, Τηλεπικοινωνίες	2	1,7
Οικονομία, Τράπεζες, Διοίκηση	0	0
Εμπόριο, Δημόσιες Σχέσεις	6	5
Νομικά επαγγέλματα	2	1,7
Μεταφορές, Ναυτιλία	2	1,7
Τουρισμός/ Εστίαση	4	4,3
Αθλητισμός	0	0
Μ.Μ.Ε	0	0
Γραφικές Τέχνες	0	0
Υγεία, Πρόνοια, Αισθητική-Κομμωτική	1	0,8
Εκπαίδευση	2	1,7
Στρατιωτικά και Αστυνομικά επαγγέλματα	3	2,5
Εκκλησιαστικά	3	2,5
Οικιακά	1	0,8
Άνεργος	3	2,5
Συνταξιούχος	20	16,5
Σύνολο	121	100

Πίνακας 24: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το επάγγελμα του πατέρα

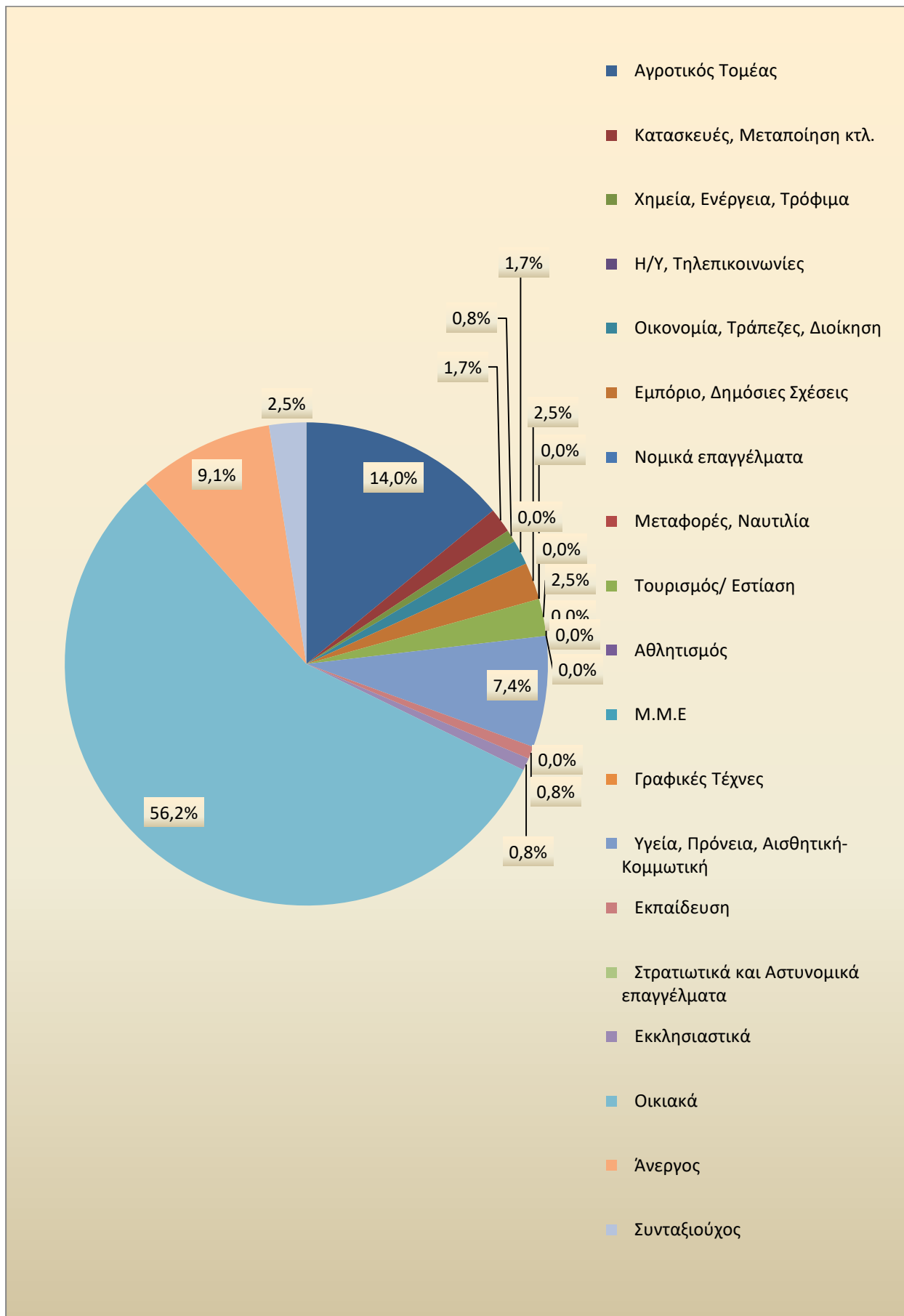

Διάγραμμα 3: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το επάγγελμα του πατέρα

Αντίστοιχα, στο πίνακα 25 φαίνεται το επάγγελμα της μητέρας σε 19 κατηγορίες. Παρατηρούμε ότι οι μητέρες απασχολούνται κυρίως με τα οικιακά σε ποσοστό 56,2% ή απασχολούνται και αυτές με τον αγροτικό τομέα όπως και οι πατεράδες, σε ποσοστό 14%.

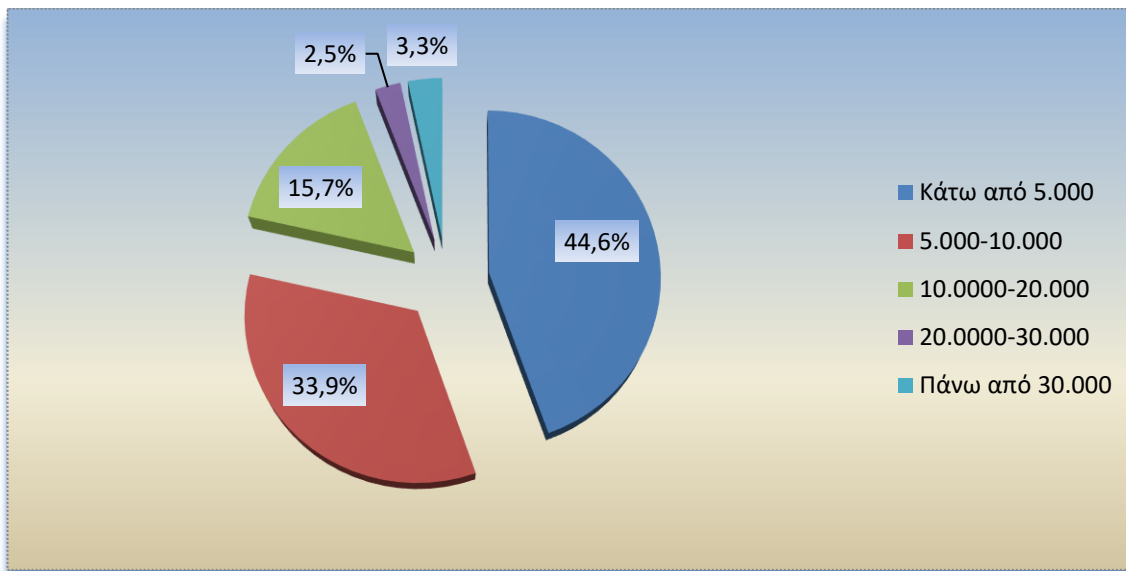
Επάγγελμα Μητέρας	N	Ποσοστό (%)
Αγροτικός Τομέας	17	14
Κατασκευές, Μεταποίηση κτλ.	2	1,7
Χημεία, Ενέργεια, Τρόφιμα	1	0,8
Η/Υ, Τηλεπικοινωνίες	0	0
Οικονομία, Τράπεζες, Διοίκηση	2	1,7
Εμπόριο, Δημόσιες Σχέσεις	3	2,5
Νομικά επαγγέλματα	0	0
Μεταφορές, Ναυτιλία	0	0
Τουρισμός/ Εστίαση	3	2,5
Αθλητισμός	0	0
M.M.E	0	0
Γραφικές Τέχνες	0	0
Υγεία, Πρόνοια, Αισθητική-Κομμωτική	9	7,4
Εκπαίδευση	1	0,8
Στρατιωτικά και Αστυνομικά επαγγέλματα	0	0
Εκκλησιαστικά	1	0,8
Οικιακά	68	56,2
Άνεργος	11	9,9
Συνταξιούχος	3	2,5
Σύνολο	121	100

Πίνακας 25: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το επάγγελμα της μητέρας

Διάγραμμα 4: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το επάγγελμα της μητέρας

Στο διάγραμμα 5, φαίνεται το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των γονέων. Η πλειοψηφία σε ποσοστό 44,6% διαθέτει ετήσιο οικογενειακό εισόδημα κάτω από 5000€, ενώ 33,9% διαθέτει ετήσιο οικογενειακό εισόδημα από 5.000€-10.000€. Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα πάνω από 30.000€ διαθέτει μόλις το 3,3% .

Διάγραμμα 5: Ετήσιο Οικογενειακό Εισόδημα Γονέων

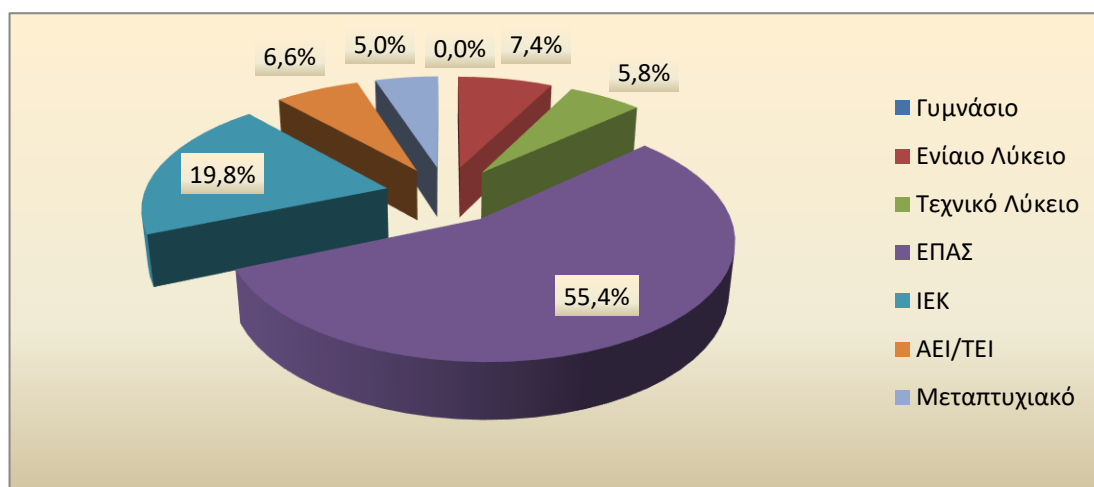
Ετήσιο Οικογενειακό Εισόδημα Γονέων	N	Ποσοστό (%)
Κάτω από 5.000	54	44,6
5.000-10.000	41	33,9
10.000-20.000	19	15,7
20.000-30.000	3	2,5
Πάνω από 30.000	4	3,3
Σύνολο	121	100

Πίνακας 26: Ετήσιο οικογενειακού εισοδήματος

Η πλειοψηφία των οικογενειών του δείγματος ανήκει στην αγροτική τάξη κάτι που δικαιολογείτε από το χαμηλό οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο των γονέων. Αυτό επηρεάζει τα παιδιά των οικογενειών αυτών, ώστε να οδηγούνται σε πιο ασφαλή εκπαιδευτικές επιλογές, που θα τους εξασφαλίσουν γρήγορη και άμεση οικονομική και επαγγελματική αποκατάσταση.

6.2. Το εκπαιδευτικό κεφάλαιο που διαθέτουν οι εκπαιδευόμενοι αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ;

Όσον αφορά το εκπαιδευτικό κεφάλαιο που διαθέτουν οι εκπαιδευόμενοι, το ανώτερο επίπεδο σπουδών της πλειοψηφίας είναι η ΕΠΑ.Σ σε ποσοστό 55,4% και ως δεύτερο το ΙΕΚ σε ποσοστό 19,8%. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το 11,6% των εκπαιδευομένων είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευση, με κάποιους από αυτούς να έχουν πραγματοποιήσει και μεταπτυχιακές σπουδές σε ποσοστό 5%.

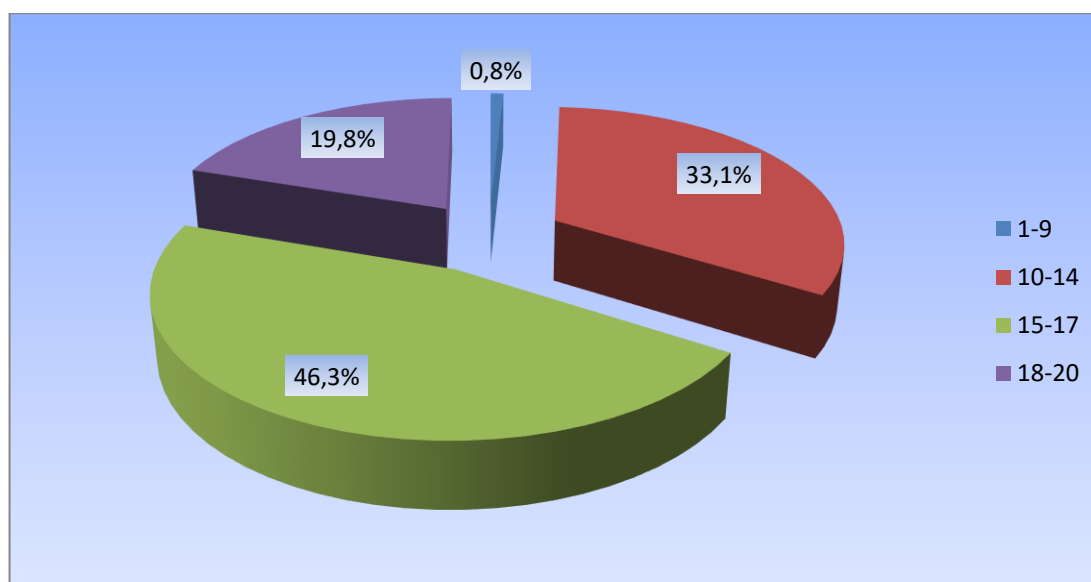

Διάγραμμα 6: Ανώτερο επίπεδο σπουδών

Ανώτερο Επίπεδο Σπουδών	N	Ποσοστό (%)
Γυμνάσιο	0	0
Ενιαίο Λύκειο	9	7,4
Τεχνικό Λύκειο	7	5,8
ΕΠΑ.Σ	67	55,4
ΙΕΚ	24	19,8
ΑΕΙ/ΤΕΙ	8	6,6
Μεταπτυχιακό	6	5
Σύνολο	121	100

Πίνακας 27: Ανώτερο επίπεδο σπουδών

Για τη πλειοψηφία του δείγματος οι σχολικές τους επιδόσεις στο γυμνάσιο με άριστα το 20, κυμαίνονταν μεταξύ 15-17 σε ποσοστό 46,3% και από 10-14 σε ποσοστό 33,1%. Σημαντικό είναι και το ποσοστό των εκπαιδευομένων που οι σχολικές τους επιδόσεις στο γυμνάσιο ήταν άριστες, από 18-20, σε ποσοστό 19,8%. Παρόλο αυτά οι εκπαιδευόμενοι συνολικά φαίνεται να είχαν σχετικά καλές επιδόσεις στο γυμνάσιου.

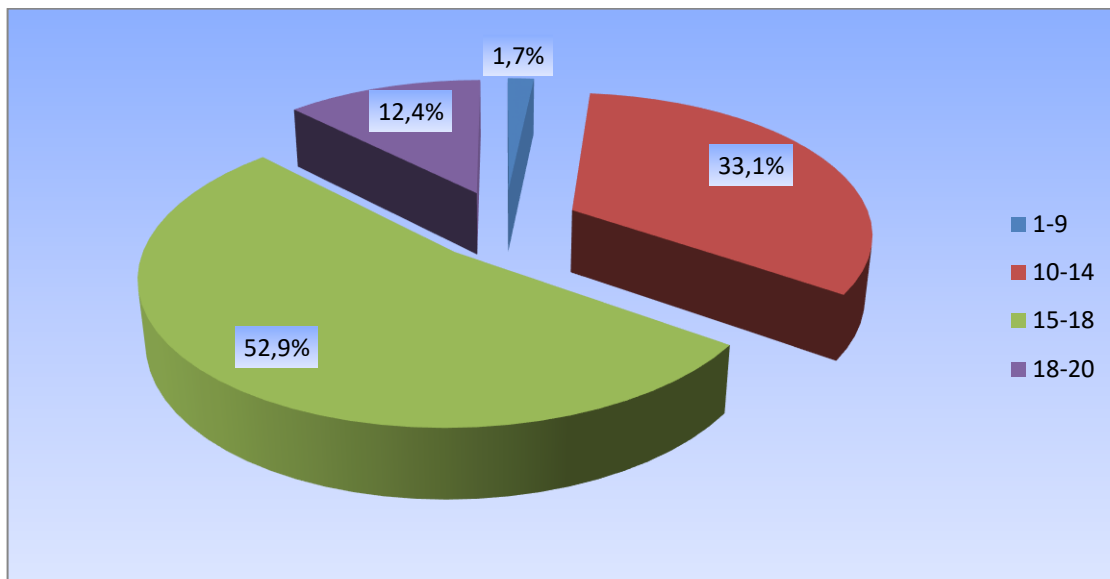

Διάγραμμα 7: Οι σχολικές τους επιδόσεις στο γυμνάσιο με άριστα το 20

Επιδόσεις στο Γυμνάσιο με Άριστα το 20	N	Ποσοστό (%)
1-9	1	0,8
10-14	40	33,1
15-17	56	46,3
18-20	24	19,8
Σύνολο	121	100

Πίνακας 28: Οι σχολικές τους επιδόσεις στο γυμνάσιο με άριστα το 20

Αναφορικά με τις σχολικές επιδόσεις στο Λύκειο με άριστα το 20, η πλειοψηφία του δείγματος κυμαίνονταν επίσης μεταξύ 15-17 σε ποσοστό 52,9% και από 10-14 σε ποσοστό 33,1%. Σημαντικό είναι και το ποσοστό των εκπαιδευομένων που οι σχολικές τους επιδόσεις στο λύκειο ήταν άριστες, από 18-20 σε ποσοστό 12,4%. Οι εκπαιδευόμενοι στο σύνολο, φαίνεται να είχαν και στο Λυκείου σχετικά καλές επιδόσεις.

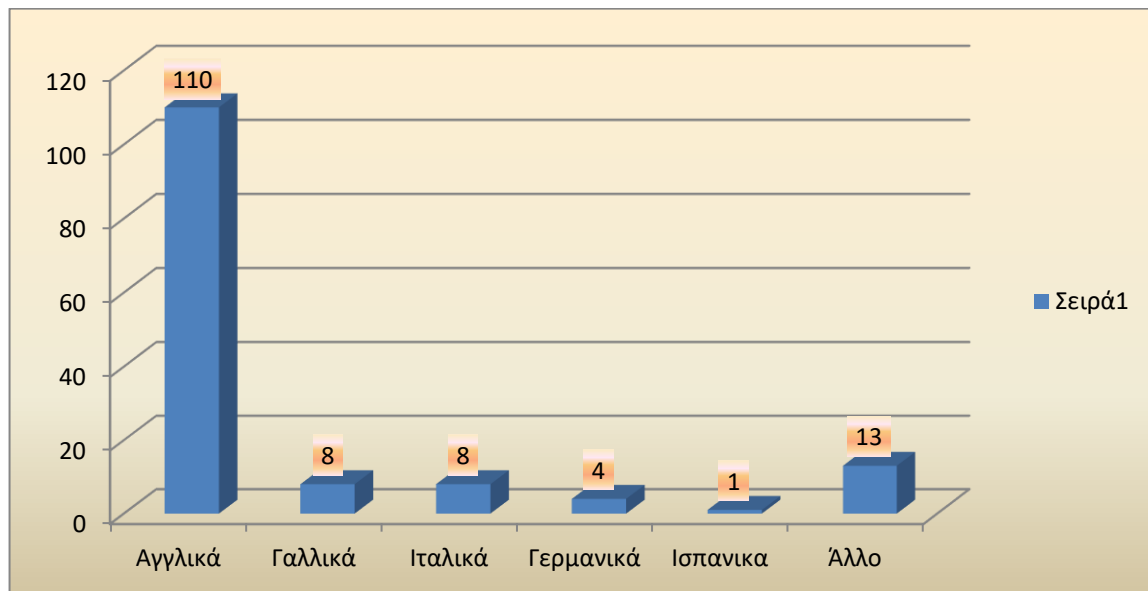

Διάγραμμα 8: Οι σχολικές τους επιδόσεις στο Λύκειο με άριστα το 20

Επιδόσεις στο Λύκειο με Άριστα το 20	N	Ποσοστό (%)
1-9	2	1,7
10-14	40	33,1
15-17	64	52,9
18-20	15	12,4
Σύνολο	121	100

Πίνακας 29: Οι σχολικές τους επιδόσεις στο Λύκειο με άριστα το 20

Οι εκπαιδευόμενοι στη πλειοψηφία τους γνωρίζουν την αγγλική γλώσσα σε ποσοστό 76,4%, τη γαλλική γλώσσα σε ποσοστό 5,6%, την ιταλική σε ποσοστό 5,6%, τη γερμανική σε ποσοστό 2,8%, την ισπανική σε ποσοστό 0,7% και κάποια άλλη γλώσσα σε ποσοστό 9%. Η γνώση των παραπάνω γλωσσών δικαιολογείται, καθώς η αγγλική είναι η γλώσσα που διδάσκεται σε όλα τα σχολεία της τυπικής εκπαίδευσης από μικρή ηλικία, όπως και η γαλλική και η γερμανική αντίστοιχα, με τη διαφορά ότι τα παιδιά έχουν το περιθώριο επιλογής ποιας δεύτερης ξένης γλώσσας επιθυμούν να διδαχθούν και η γαλλική συνηθίζει να υπερτερεί στην επιλογή των παιδιών στα σχολεία του νομού Αιτωλοακαρνανίας. Επίσης η γνώση της ιταλικής ερμηνεύεται, διότι στην περιοχή του Μεσολογγίου ως τρίτη ξένη γλώσσα επιλέγεται η ιταλική, λόγω του υψηλού ποσοστού ιταλών που επισκέπτονται τη πόλη καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

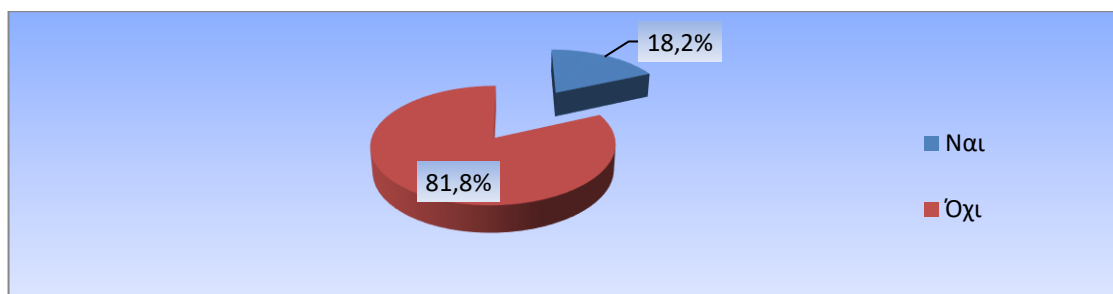

Διάγραμμα 9: Κατανομή ξένων γλωσσών που γνωρίζει το δείγμα

Γνώση Ξένων Γλωσσών	N	Ποσοστό (%)
Αγγλικά	110	76,4
Γαλλικά	8	5,6
Ιταλικά	8	5,6
Γερμανικά	4	2,8
Ισπανικά	1	0,7
Άλλο	13	9
Σύνολο	121	100

Πίνακας 30: Κατανομή ξένων γλωσσών που γνωρίζει το δείγμα

Τέλος, το μεγαλύτερο ποσοστό, το 81,8% έχει γνώση χειρισμού Η/Υ, ενώ εκείνο που δεν έχει γνώση είναι μόλις το 18,2%.

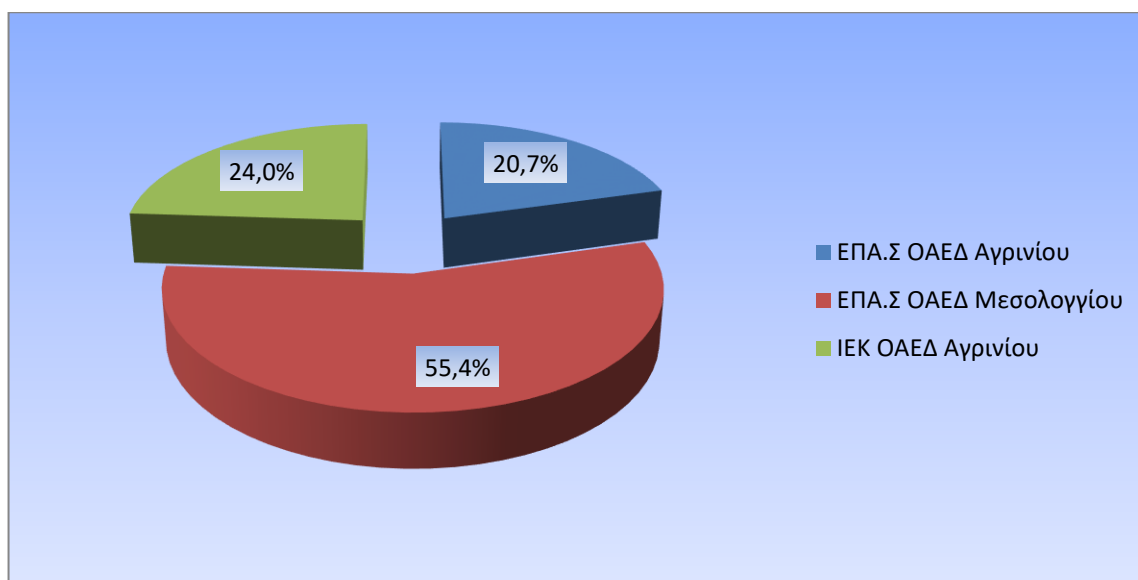
Διάγραμμα 10: Γνώση Η/Υ

Έχετε Γνώση Η/Υ	N	Ποσοστό (%)
Ναι	99	81,8
Όχι	22	18,2
Σύνολο	121	100,0

Πίνακας 31 :Γνώση Η/Υ

6.3. Η σύνδεση της εκπαίδευσης στις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ με την αγορά εργασίας, αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ;

Ο συνολικός αριθμός του δείγματος ήταν 121 απόφοιτοι εκπαιδευόμενοι των σχολικών μονάδων της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης του ΟΑΕΔ, ΕΠΑΣ Μαθητείας και ΙΕΚ, στο νομό Αιτωλοακαρνανίας. Από αυτούς το 55,4% ήταν απόφοιτοι της ΕΠΑΣ Μαθητείας Μεσολογγίου, το 20,7% ήταν απόφοιτοι της ΕΠΑΣ Μαθητείας του Αγρινίου και το 24% απόφοιτοι του ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου.

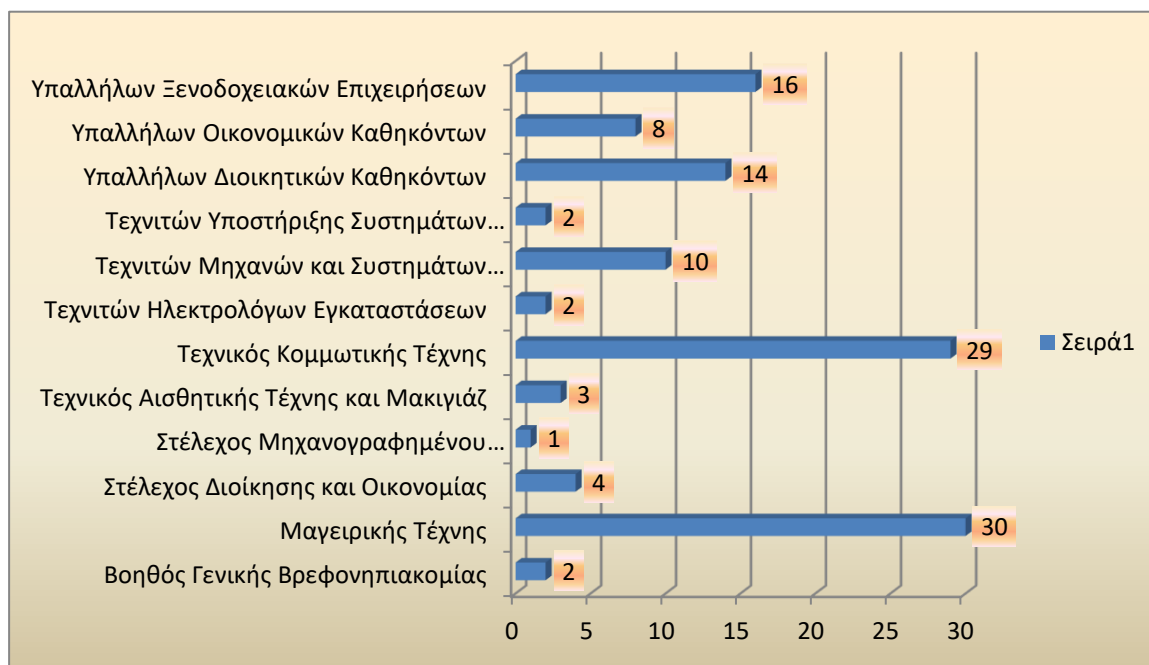

Διάγραμμα 11: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με τη σχολική μονάδα

Σχολική Μονάδα ΟΑΕΔ	N	Ποσοστό (%)
ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Αγρινίου	25	20,7
ΕΠΑ.Σ ΟΑΕΔ Μεσολογγίου	67	55,4
ΙΕΚ ΟΑΕΔ Αγρινίου	29	24
Σύνολο	121	100

Πίνακας 32: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με τη σχολική μονάδα

Οι ειδικότητες με τα υψηλότερα ποσοστά αποφοίτων είναι: Μαγειρική Τέχνη σε ποσοστό 25%, Τεχνικός Κομμωτικής Τέχνης σε ποσοστό 24%, Υπαλλήλων Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων σε ποσοστό 13%. Το υψηλό ποσοστό της ειδικότητας της μαγειρικής τέχνης, επιβεβαιώνει τόσο τη χαρτογράφηση των σχολικών δομών του ΟΑΕΔ του νομού Αιτωλοακαρνανίας που έχουμε παρουσιάσει σε προηγούμενο κεφάλαιο ([Βλ. Κεφ. 3.2.4](#)), καθώς και τις έρευνες που κατά καιρούς πραγματοποιεί ο ίδιος ο φορέας σε πανελλαδικό επίπεδο, όπου φέρνουν τη μαγειρική και τη κομμωτική στις πρώτες θέσεις στις προτιμήσεις των εκπαιδευομένων. Η σειρά κατάταξης όλων των ειδικοτήτων που επέλεξαν οι εκπαιδευόμενοι, είναι αρκετά σύμφωνη με τη χαρτογράφηση προηγούμενου κεφαλαίου.

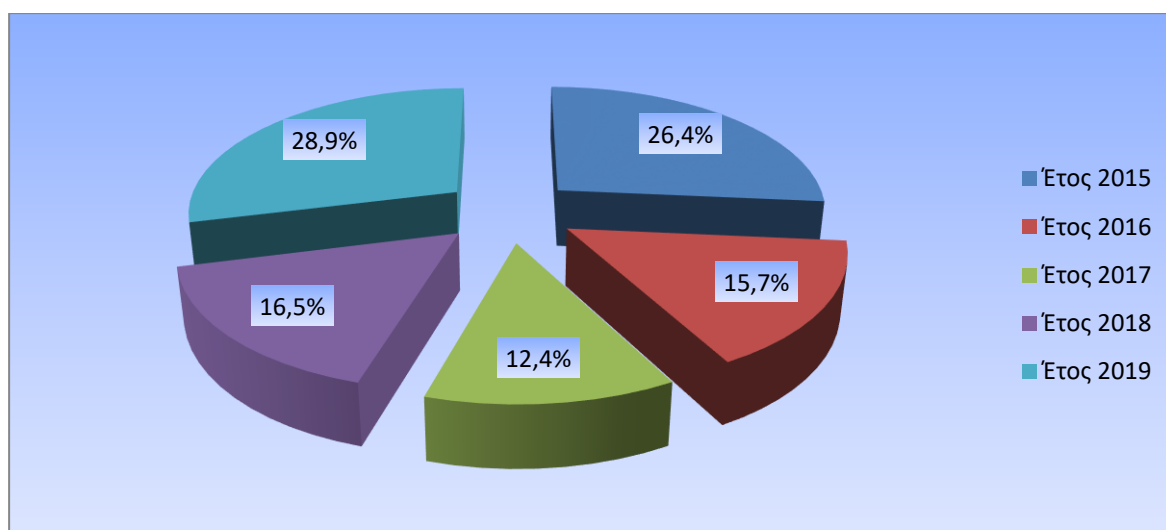

Διάγραμμα 12: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με τις ειδικότητες του δείγματος

Ειδικότητες	N	Ποσοστό (%)
Βοηθός Γενικής Βρεφονηπιοκομίας	2	2
Μαγειρικής Τέχνης	30	25
Στέλεχος Διοίκησης και Οικονομίας	4	3
Στέλεχος Μηχανογραφημένου Λογιστηρίου Φοροτεχνικού Γραφείου	1	1
Τεχνικός Αισθητικής Τέχνης και Μακιγιάζ	3	2
Τεχνικός Κομμωτικής Τέχνης	29	24
Τεχνιτών Ηλεκτρολόγων Εγκαταστάσεων	2	2
Τεχνιτών Μηχανών και Συστημάτων Αυτοκινήτου	10	8
Τεχνιτών Υποστήριξης Συστημάτων Υπολογιστών	2	2
Υπαλλήλων Διοικητικών Καθηκόντων	14	11
Υπαλλήλων Οικονομικών Καθηκόντων	8	7
Υπαλλήλων Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων	16	13
Σύνολο	121	100

Πίνακας 33: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με τις ειδικότητες του δείγματος

Οι περισσότεροι εκπαιδευόμενοι του δείγματος έχουν αποφοιτήσει το 2015 και το 2019 σε ποσοστό 55,3% συνολικά και για τα δύο αυτά έτη. Το 2018 αποφοίτησε το 16,5%, το 2016 το 15,7% ενώ το 2017 το 12,4%. Το μικρό ποσοστό αποφοίτων το 2017, ερμηνεύεται από τη μείωση των εκπαιδευομένων που εγγράφηκαν στις σχολικές δομές του ΟΑΕΔ κατά το σχολικό έτος 2015-2016, λόγω της επικείμενης κατάργησης των ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας, σύμφωνα με το Ν.4186/2013, [\(Βλ.3.1.1\)](#) καθώς επίσης και στο πολυετές «πάγωμα» της διεξαγωγής εξετάσεων από τον αρμόδιο φορέα Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. που οδηγούσε στην απόκτηση της πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων τους αποφοίτους των Ι.Ε.Κ. Τέλος, η αύξηση του ποσοστού αποφοίτων ερμηνεύεται από την έναρξη ξανά διεξαγωγής εξετάσεων από τον αρμόδιο φορέα Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. [\(Βλ.3.1.2\)](#)

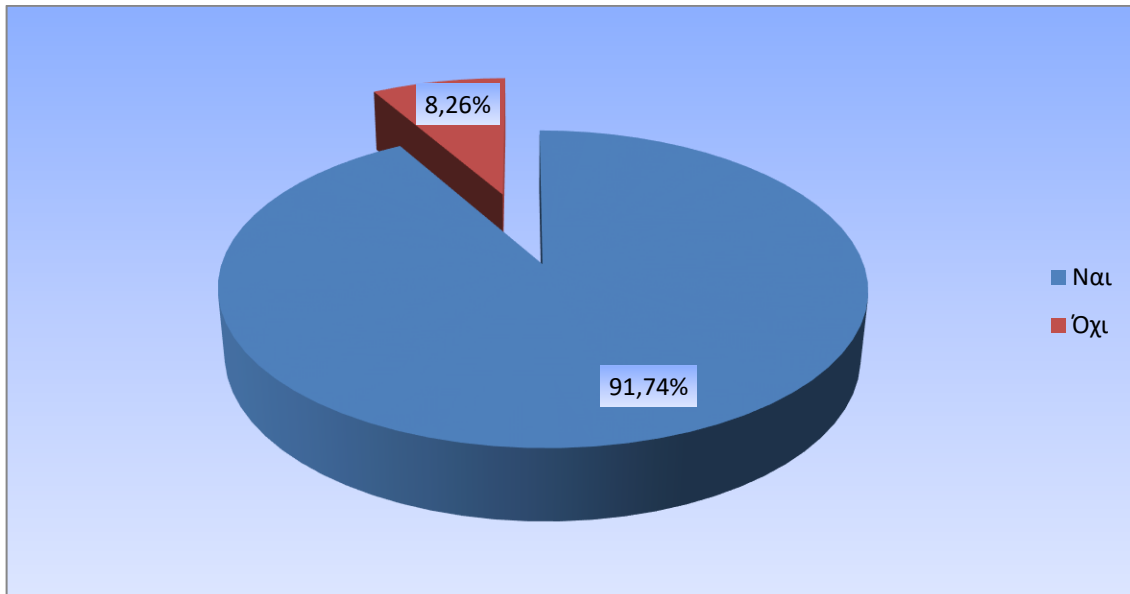

Διάγραμμα 13: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το έτος αποφοίτησης

Έτος Αποφοίτησης από ΟΑΕΔ	N	Ποσοστό (%)
Έτος 2015	32	26,4
Έτος 2016	19	15,7
Έτος 2017	15	12,4
Έτος 2018	20	16,5
Έτος 2019	35	28,9
Σύνολο	121	100

Πίνακας 34: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το έτος αποφοίτησης

Ως προς την επιλογή της ειδικότητας το 91,7% των αποφοίτων απάντησε ότι η ειδικότητα που σπούδασε αποτελούσε την πρώτη του επιλογή φοίτησης, ενώ μόλις το 8,3% απάντησε ότι δεν ήταν η πρώτη τους επιλογή. Από το 91,7% των αποφοίτων που απάντησαν ότι η ειδικότητα που σπούδασαν ήταν η πρώτη τους επιλογή, οι 39 ήταν άντρες σε ποσοστό (31,9%) και οι 73 ήταν γυναίκες σε ποσοστό (59,8%). Το υψηλό αυτό ποσοστό εξηγείται από τα επίσης υψηλά ποσοστά των θετικών απαντήσεων των εκπαιδευμένων, ότι το ενδιαφέρον για το αντικείμενο των σπουδών τους, ως επαγγελματικό κίνητρο, τους ώθησε να επιλέξουν για τη συνέχιση της σχολικής τους πορείας τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ σε ποσοστό 90,1 % και οι θετικές προοπτικές που είχαν οι ειδικότητες που θα σπούδαζαν σε ποσοστό 88,5%.

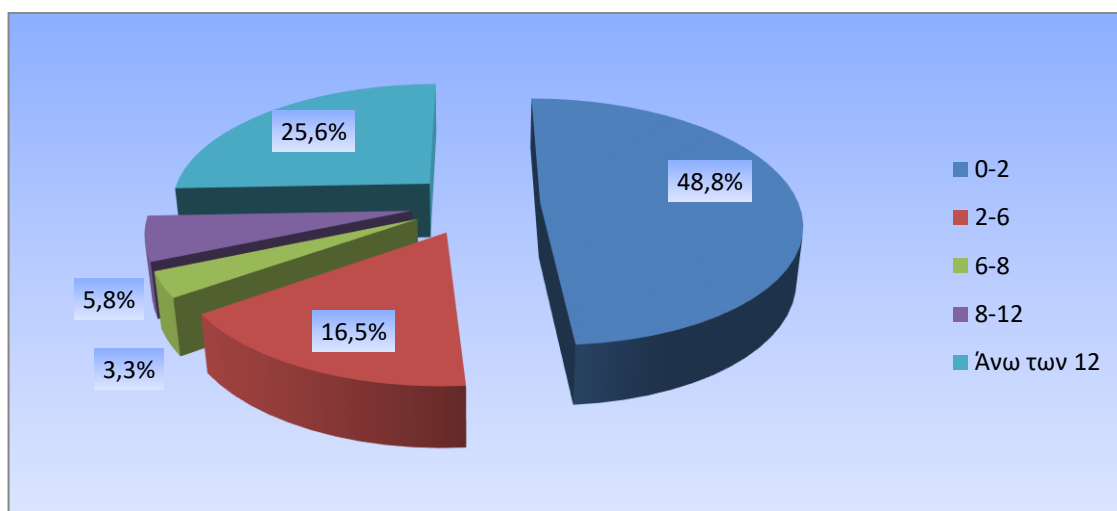

Διάγραμμα 14: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η ειδικότητα τους ήταν η πρώτη τους επιλογή

Η Ειδικότητα που επιλέξατε ήταν η πρώτη σας επιλογή	N	Ποσοστό (%)
Ναι	111	91,7
Όχι	10	8,3
Σύνολο	121	100

Πίνακας 35: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η ειδικότητα τους ήταν η πρώτη τους επιλογή.

Οι περισσότεροι απόφοιτοι βρήκαν εργασία σχετική με την ειδικότητα τους σε διάστημα έως και οκτώ μήνες αμέσως μετά την αποφοίτησή τους, σε ποσοστό 68,6% συνολικά, γεγονός που δείχνει ότι οι ειδικοί επιλέγονται μετά από εντατική διερεύνηση της αγοράς εργασίας και καλή επίγνωση τόσο των δυνατοτήτων όσο και των επαγγελματικών και οικονομικών προοπτικών που υπάρχουν σε αυτές.

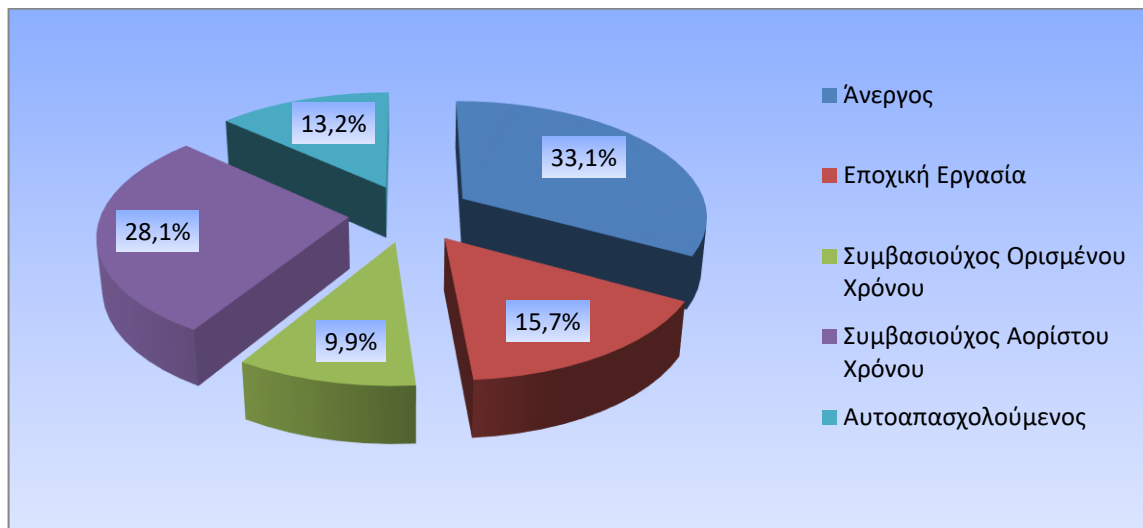

Διάγραμμα 15: Εύρεση εργασίας στην ειδικότητα μετά την αποφοίτηση

Εύρεση Εργασίας στην ειδικότητα μετά την αποφοίτηση	N	Ποσοστό (%)
0-2	59	48,8
2-6	20	16,5
6-8	4	3,3
8-12	7	5,8
Άνω των 12	31	25,6
Σύνολο	121	100

Πίνακας 36: Εύρεση εργασίας στην ειδικότητα μετά την αποφοίτηση

Η επαγγελματική κατάσταση των αποφοίτων τη δεδομένη στιγμή στη πλειοψηφία είναι εργαζόμενοι με διάφορες μορφές εργασίας σε ποσοστό 66,9% συνολικά. Από αυτούς ένα ποσοστό εργάζεται για ελάχιστο διάστημα, είτε με συμβάσεις ορισμένου χρόνου σε ποσοστό 9,9%, είτε με εποχιακή εργασία σε ποσοστό 15,7%, είτε με σύμβαση αορίστου χρόνου σε ποσοστό 28,1%. Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας (33,1%) δικαιολογούνται από την μεγάλη οικονομική ύφεση την οποία βίωσε η χώρα τα τελευταία χρόνια, καθώς και από την υγειονομική κρίση του covid-19 που βιώνει το τελευταίο διάστημα και έχει αντίκτυπο στην οικονομία και την εργασία. Επίσης, τα υψηλά ποσοστά των τουριστικών-επισιτιστικών επαγγελμάτων εξηγούν τα επίσης υψηλά ποσοστά της εποχιακής και ορισμένου χρόνου εργασίας. Τέλος, το σύνολο των προσφερόμενων ειδικοτήτων στις δομές του ΟΑΕΔ είναι τέτοιες που επιτρέπουν και την ατομική επιχειρηματικότητα, η οποία σημειώνει ποσοστό 13,2%.

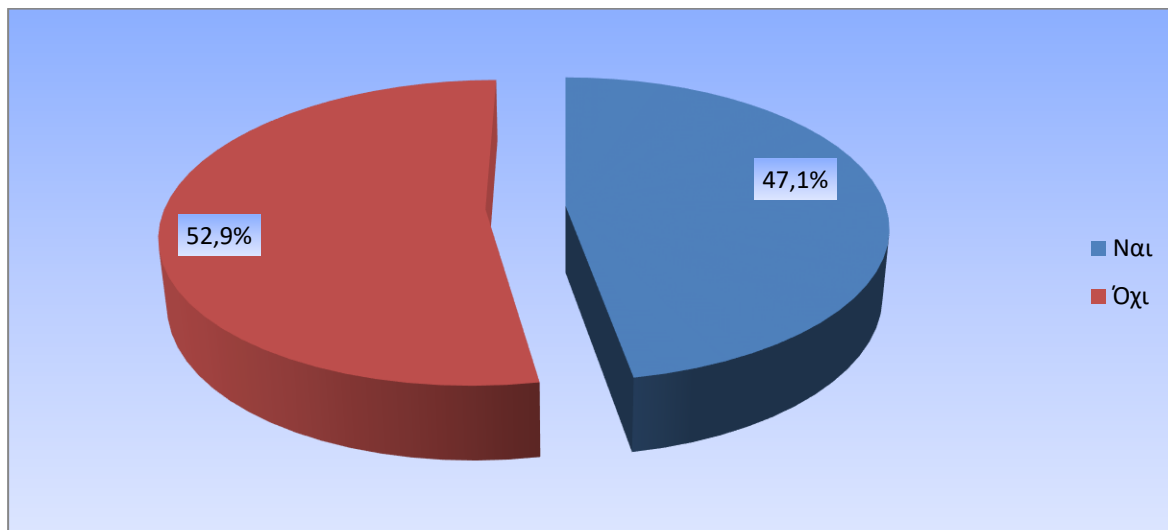

Διάγραμμα 16: Επαγγελματική κατάσταση τη δεδομένη στιγμή

Επαγγελματική Κατάσταση τη Δεδομένη Στιγμή	N	Ποσοστό (%)
Ανεργος	40	33,1
Εποχική Εργασία	19	15,7
Συμβασιούχος Ορισμένου Χρόνου	12	9,9
Συμβασιούχος Αορίστου Χρόνου	34	28,1
Αυτοαπασχολούμενος	16	13,2
Σύνολο	121	100

Πίνακας 37: Επαγγελματική κατάσταση τη δεδομένη στιγμή

Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας εξηγούν και τα επίσης υψηλά ποσοστά των εκπαιδευομένων (το 52,9%) που δεν εργάζονται στην ειδικότητά τους αυτή τη δεδομένη στιγμή έναντι εκείνων που εργάζονται στο αντικείμενο των σπουδών τους και είναι το 47,1%.

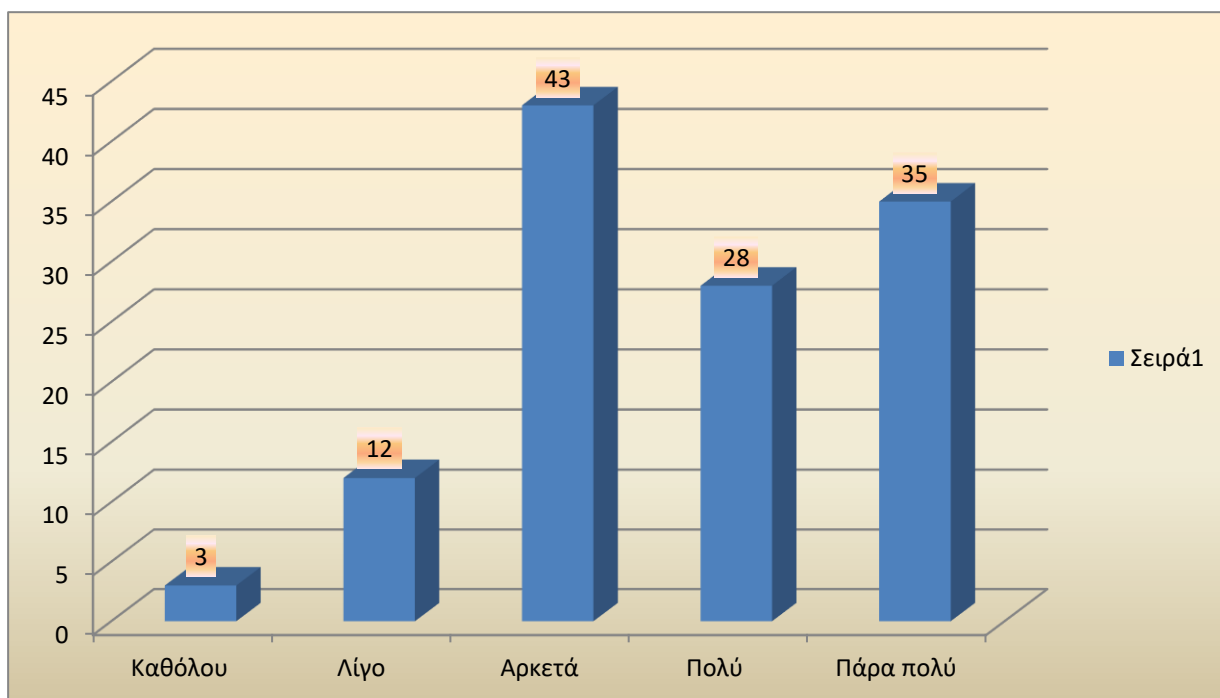

Πίνακας 17: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν εργάζονται στην ειδικότητα τους τη δεδομένη στιγμή

Εργάζεστε στην ειδικότητα σας τη χρονική στιγμή	N	Ποσοστό (%)
Ναι	57	47,1
Όχι	64	52,9
Σύνολο	121	100

Πίνακας 38: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν εργάζονται στην ειδικότητα τους τη δεδομένη στιγμή

Σχετικά με το αν υπάρχει σύνδεση των ειδικοτήτων που προσφέρονται στις σχολικές μονάδες του Ο.Α.Ε.Δ. με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, το μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων (35,5%) θεωρεί ότι υπάρχει «αρκετά» σύνδεση, το (28,9%) θεωρεί ότι υπάρχει «πάρα πολύ» σύνδεση και το (23,1%) «πολύ». Το γεγονός όμως ότι το 87,5% κυμαίνεται στις βεβαιωτικές απαντήσεις του «αρκετά», του «πολύ» και του «πάρα πολύ», μπορεί να ερμηνευτεί από το ότι ένα μεγάλο ποσοστό (το 68,6%) βρήκε εργασία στην ειδικότητα του σε διάστημα έως οκτώ μήνες από την αποφοίτησή του και το 47,1% εργάζεται ακόμη και σήμερα στην ειδικότητά του.

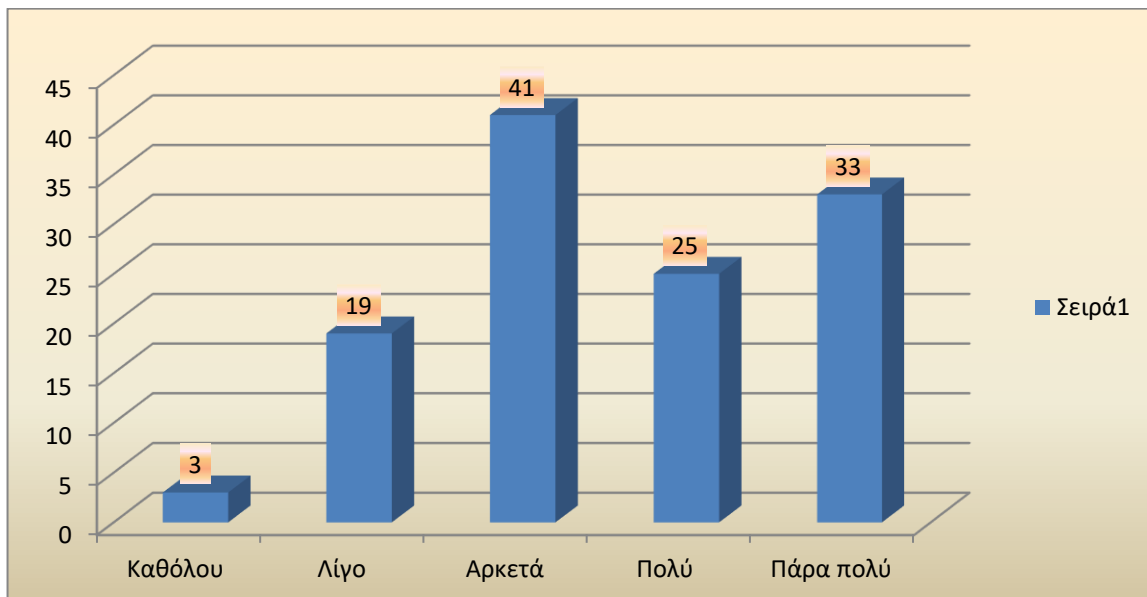

Διάγραμμα 18: Σύνδεση ειδικοτήτων με την αγορά εργασίας

Σύνδεση ειδικοτήτων και αγορά εργασίας	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	3	2,5
Λίγο	12	9,9
Αρκετά	43	35,5
Πολύ	28	23,1
Πάρα πολύ	35	28,9
Σύνολο	121	100

Πίνακας 39: Σύνδεση ειδικοτήτων με την αγορά εργασίας

Σχετικά με το αν υπάρχει σύνδεση της εκπαίδευσης που παρέχεται στις σχολικές δομές του Ο.Α.Ε.Δ. με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, το μεγαλύτερο ποσοστό (το 81,3%), θεωρεί ότι η εκπαίδευση που έλαβε στις δομές του ΟΑΕΔ, συνδέεται με τις ανάγκες που έχει η αγορά εργασίας. Πιο συγκεκριμένα το 33,9% θεωρεί ότι η εκπαίδευση που έλαβε συνδέεται «αρκετά» με αυτά που ζητά η αγορά εργασίας, το 27,3% θεωρεί ότι η εκπαίδευση που έλαβε συνδέεται «πάρα πολύ» με αυτά που ζητά η αγορά εργασίας και το 20,7% θεωρεί ότι η εκπαίδευση που έλαβε συνδέεται «πολύ» με αυτά που ζητά η αγορά εργασίας. Αυτό εξηγείται και από το υψηλό ποσοστό αποφοίτων (το 48,8%) που βρήκαν εργασία σε διάστημα έως και δύο μήνες μετά την αποφοίτησή τους.

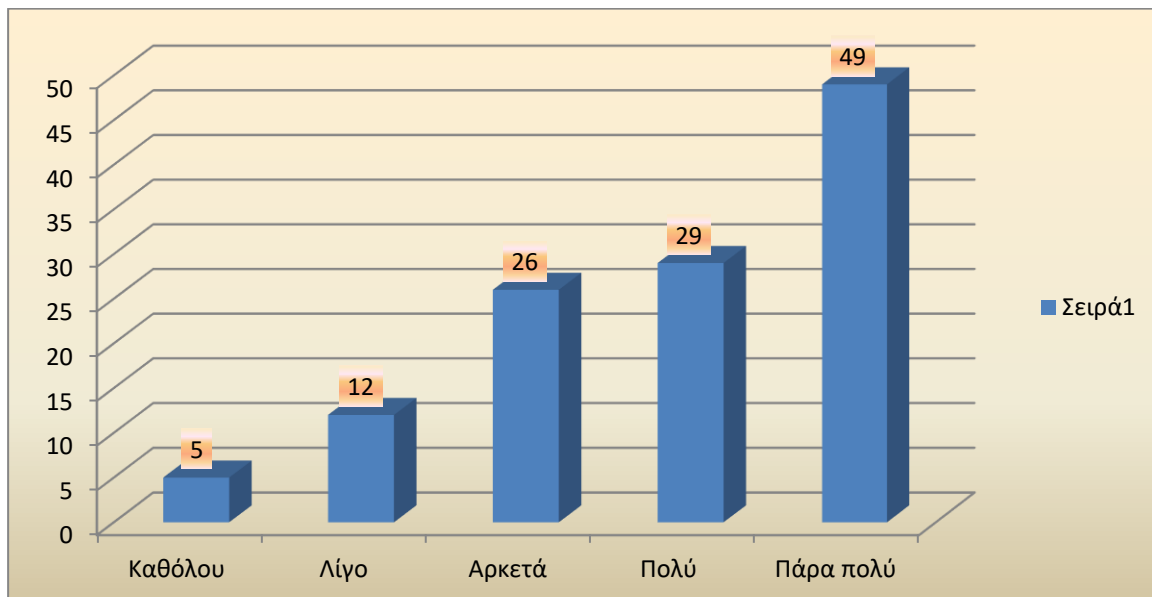

Διάγραμμα 19: Σύνδεση εκπαίδευσης στον ΟΑΕΔ με την αγορά εργασίας

Σύνδεση εκπαίδευσης και αγορά εργασίας	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	3	2,5
Λίγο	19	15,7
Αρκετά	41	33,9
Πολύ	25	20,7
Πάρα πολύ	33	27,3
Σύνολο	121	100

Πίνακας 40: Σύνδεση εκπαίδευσης στον ΟΑΕΔ με την αγορά εργασίας

Οι απόφοιτοι των σχολικών μονάδων του ΟΑΕΔ δηλώνουν «πάρα πολύ» ικανοποιημένοι από την εκπαίδευση που λάβανε από τον ΟΑΕΔ σε ποσοστό 40,5%. Υψηλό είναι όμως και το σύνολο των θετικών απαντήσεων, ποσοστό που φτάνει το 86%, με το «πολύ» να καταλαμβάνει το 24% και το «αρκετά» το 21,5%. Αυτό ερμηνεύεται και από το γεγονός, όπως είδαμε και παραπάνω, ότι οι απόφοιτοι θεωρούν σε επίσης υψηλό ποσοστό (το 81,3%) πως η εκπαίδευση που λάβανε έχει αντίκρισμα στην εργασία τους.

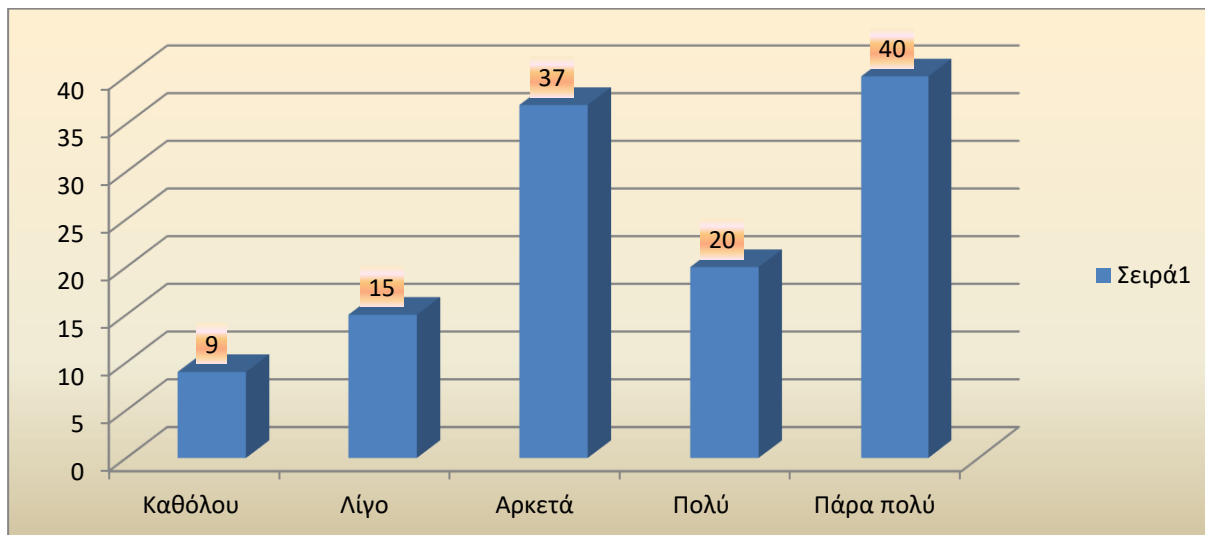

Διάγραμμα 20: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με την ικανοποίηση από την εκπαίδευση στον ΟΑΕΔ

Ικανοποίηση από την εκπαίδευση	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	5	4,1
Λίγο	12	9,9
Αρκετά	26	21,5
Πολύ	29	24
Πάρα πολύ	49	40,5
Σύνολο	121	100

Πίνακας 41: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με την ικανοποίηση από την εκπαίδευση στον ΟΑΕΔ

Οι εκπαιδευόμενοι θεωρούν επίσης ότι η γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση που είχαν σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την αποφοίτησή τους, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις σπουδές που έλαβαν από τον ΟΑΕΔ, γεγονός που μπορεί να ερμηνευτεί από τη τωρινή εργασιακή τους κατάσταση, που η πλειοψηφία εργάζεται σε ποσοστό 66,9%. Αυτό αποτυπώνεται επίσης και στις θετικές απαντήσεις των αποφοίτων συνολικά σε ποσοστό 80,2%, εκ των οποίων το 33,1% απάντησε «πάρα πολύ», το 30,6% «αρκετά» και το 16,5% «πολύ».

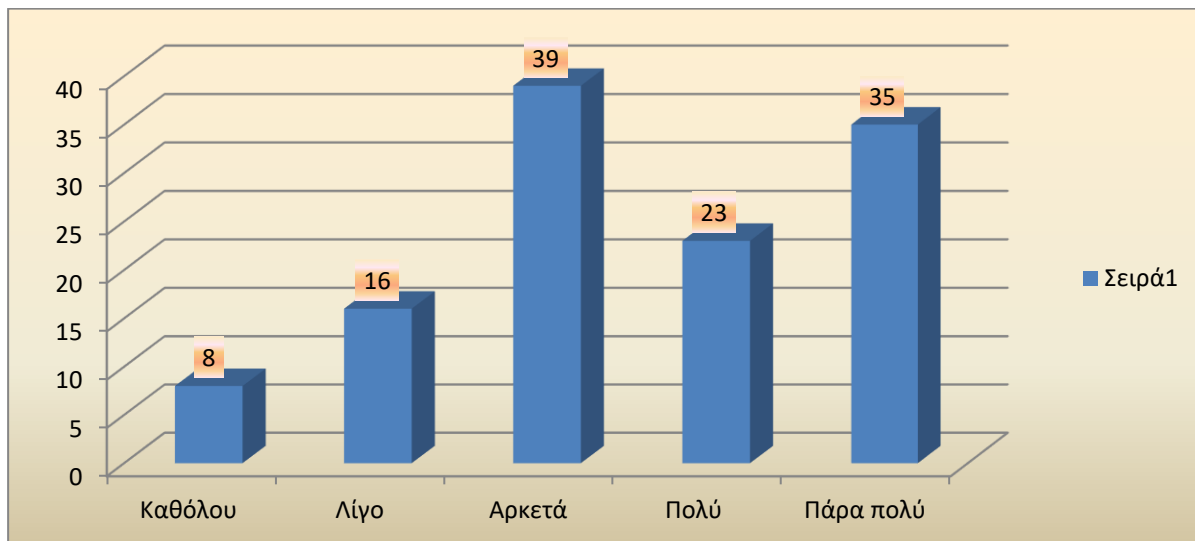

Διάγραμμα 21: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με την επαγγελματική αποκατάσταση

Σπουδές και επαγγελματική αποκατάσταση	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	9	7,4
Λίγο	15	12,4
Αρκετά	37	30,6
Πολύ	20	16,5
Πάρα πολύ	40	33,1
Σύνολο	121	100

Πίνακας 42: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με την επαγγελματική αποκατάσταση

Επιπλέον οι εκπαιδευόμενοι θεωρούν ο,τι οι σπουδές τους στο ΟΑΕΔ, τους εφοδίασαν με τα κατάλληλα προσόντα ώστε να είναι «αρκετά» ανταγωνιστικοί στην ειδικότητα τους στην αγορά εργασίας σε ποσοστό 32,2% και «πάρα πολύ» σε ποσοστό 28,9%.

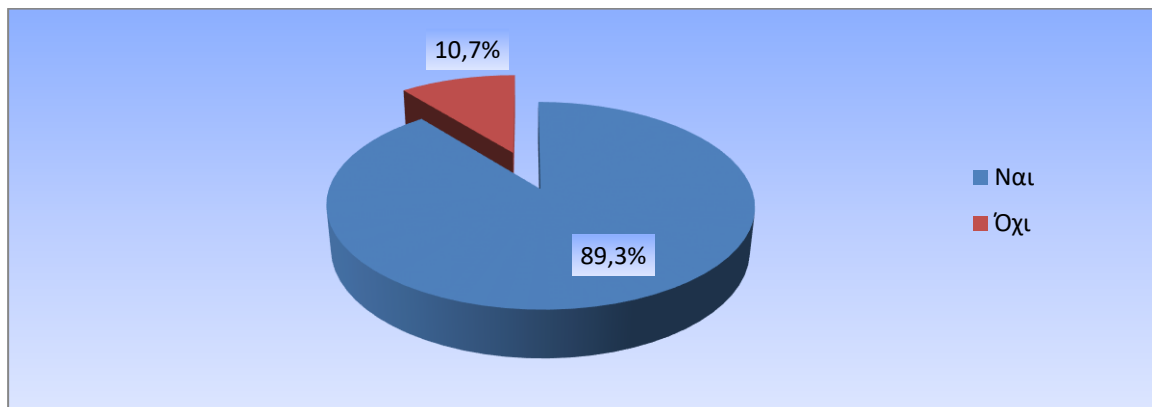

Διάγραμμα 22: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν οι ειδικότητες εφοδιάζουν με τα κατάλληλα προσόντα

Κατάλληλα προσόντα και ειδικότητες	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	8	6,6
Λίγο	16	13,2
Αρκετά	39	32,2
Πολύ	23	19
Πάρα πολύ	35	28,9
Σύνολο	121	100

Πίνακας 43: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν οι ειδικότητες εφοδιάζουν με τα κατάλληλα προσόντα

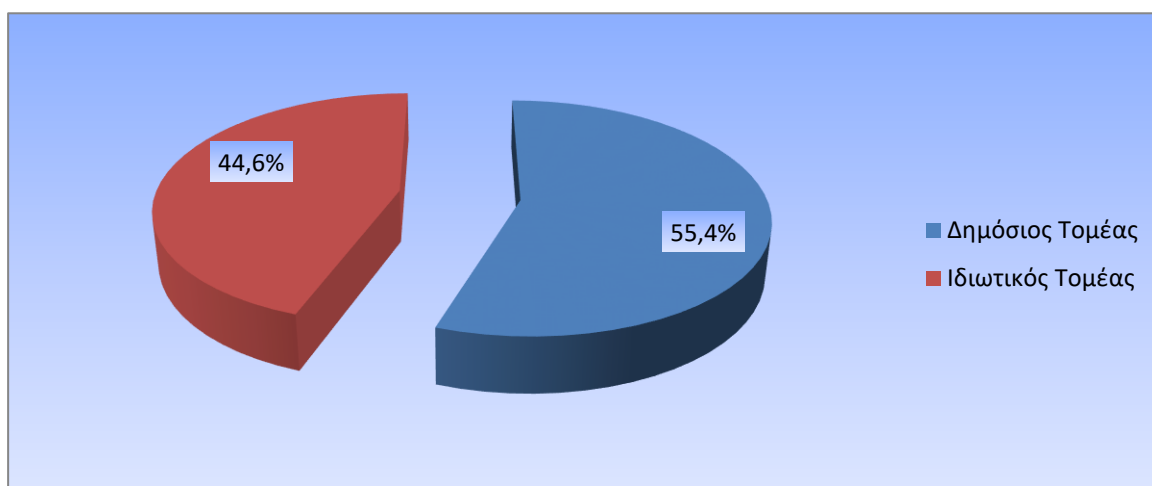
Η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων κατά τη διάρκεια των σπουδών έκανε και πρακτική άσκηση σε ποσοστό 89,3% στην ειδικότητά τους. Από αυτούς οι μισοί σχεδόν έκαναν τη πρακτική τους άσκηση στο δημόσιο τομέα σε ποσοστό 55,4%, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 24.

Διάγραμμα 23: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με τη πραγματοποίηση πρακτικής άσκησης

Πραγματοποίηση Πρακτικής Άσκησης	N	Ποσοστό (%)
Ναι	108	89,3 %
Όχι	13	10,7 %
Σύνολο	121	100

Πίνακας 44: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με τη πραγματοποίηση πρακτικής άσκησης

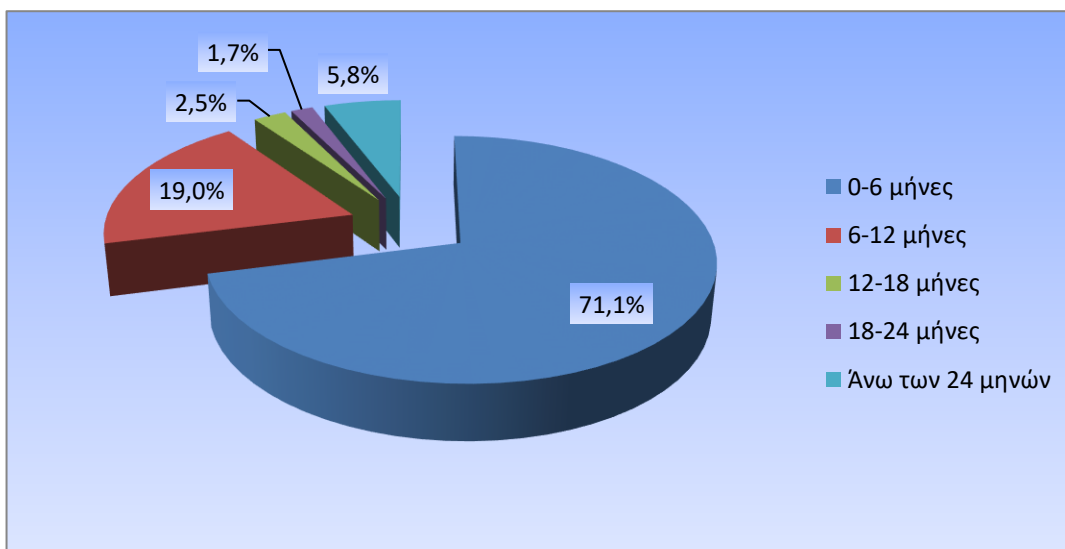

Διάγραμμα 24: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το φορέα υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Τομές Πρακτικής Άσκησης	N	Ποσοστό (%)
Δημόσιος Τομέας	67	55,4 %
Ιδιωτικός Τομέας	54	44,6 %
Σύνολο	121	100

Πίνακας 45: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το φορέα υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Ένα μεγάλο ποσοστό (το 71,1%), συνέχισε να εργάζεται για διάστημα από μηδέν έως 6 μήνες το πολύ, στον ίδιο φορέα που έκανε πρακτική, μετά το τέλος αυτής. Αυτό ερμηνεύεται από το γεγονός ότι η εργασία στο δημόσιο τομέα, πραγματοποιείται μέσω συμβάσεων ορισμένου χρόνου, που μετά τη λήξη τους δεν ανανεώνονται και γι' αυτό οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι πραγματοποιούν τη πρακτική τους άσκηση στο δημόσιο τομέα, σπάνια έως σχεδόν ποτέ, δε συνεχίζουν να εργάζονται στο τομέα αυτό μετά το τέλος της πρακτικής τους άσκησης.

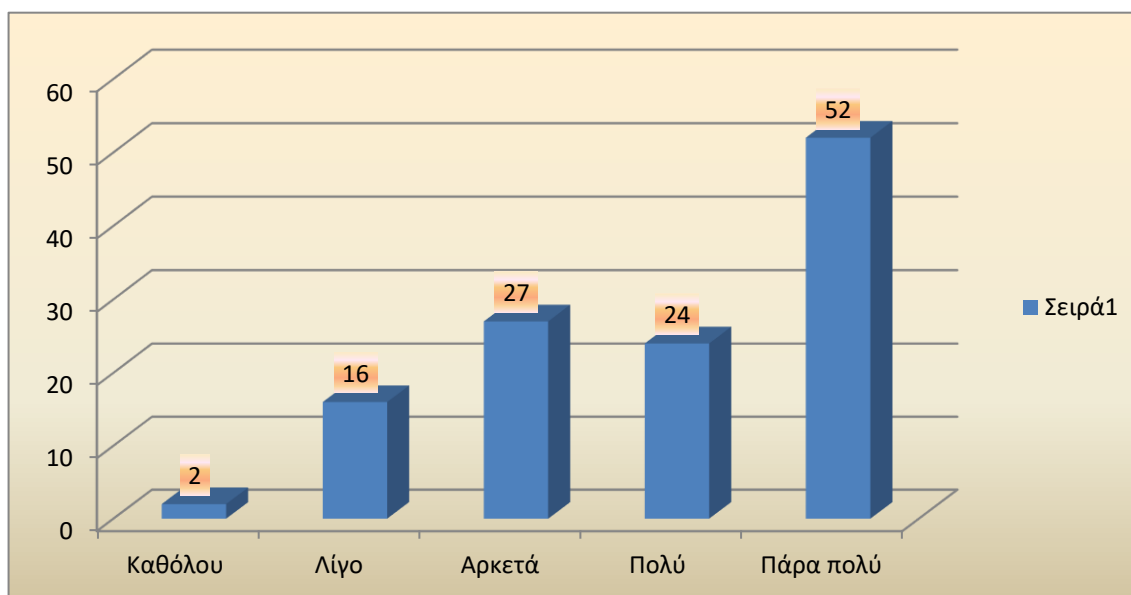

Διάγραμμα 25: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το χρονικό διάστημα συνέχισης εργασίας στον ίδιο φορέα μετά το πέρας πρακτικής άσκησης

Χρονικό Διάστημα συνέχισης εργασίας στον ίδιο φορέα μετά το πέρας πρακτικής άσκησης.	N	Ποσοστό (%)
0-6 μήνες	86	71,1
6-12 μήνες	23	19
12-18 μήνες	3	2,5
18-24 μήνες	2	1,7
Άνω των 24 μηνών	7	5,8
Σύνολο	121	100

Πίνακας 46: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το χρονικό διάστημα συνέχισης εργασίας στον ίδιο φορέα μετά το πέρας πρακτικής άσκησης

Τέλος, η πρακτική άσκηση/μαθητεία θεωρείται από το 43% των αποφοίτων ότι παρόλο αυτά, συνέβαλλε στην ανάπτυξη δεξιοτήτων τους «πάρα πολύ», ώστε να είναι πιο εύκολη η επαγγελματική τους ένταξη στην αγορά εργασίας.

Διάγραμμα 26: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με πρακτική άσκηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων

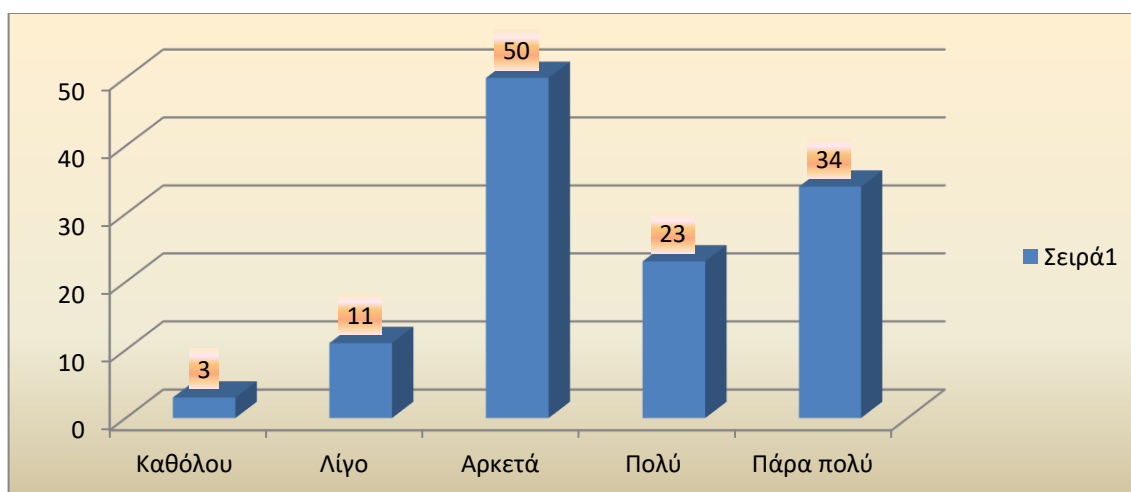
Πρακτική άσκηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	2	1,7
Λίγο	16	13,2
Αρκετά	27	22,3
Πολύ	24	19,8
Πάρα πολύ	52	43
Σύνολο	121	100

Πίνακας 47: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με πρακτική άσκηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων

6.4. Τα επαγγελματικά κίνητρα των εκπαιδευόμενων επηρεάζουν τους εκπαιδευόμενους, ώστε να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ;

Ιδιαίτερη σημασία φαίνεται να έχουν και τα επαγγελματικά κίνητρα που συνέβαλλαν στην σχολική επιλογή των δομών του ΟΑΕΔ.

❖ Οι κλίσεις και τα ταλέντα συνέβαλλαν θετικά στην απόφαση των εκπαιδευόμενων σε ποσοστό 88,4%, με το 41,3% να θεωρεί ότι οι κλίσεις και τα ταλέντα συνέβαλλαν «αρκετά».

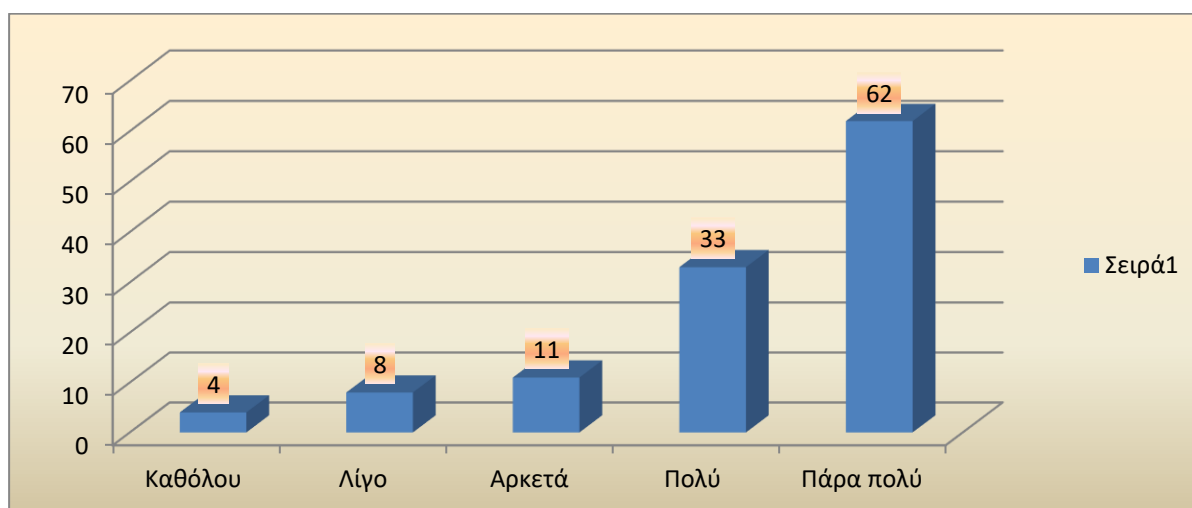

Διάγραμμα 27: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν οι κλίσεις/ταλέντα αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

Κλίσεις / Ταλέντα	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	3	2,5
Λίγο	11	9,1
Αρκετά	50	41,3
Πολύ	23	19
Πάρα πολύ	34	28,1
Σύνολο	121	100

Πίνακας 48: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν οι κλίσεις/ταλέντα αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

❖ Το ενδιαφέρον για το αντικείμενο συνέβαλλε θετικά, σε ποσοστό 90.1%, με το 51,2% να θεωρεί ότι συνέβαλλε «πάρα πολύ». Αυτό αποτυπώνεται όπως είδαμε και πιο πάνω και στο γεγονός ότι οι ειδικότητες των σπουδών τους, ήταν οι πρώτες επιλογές των αποφοίτων.

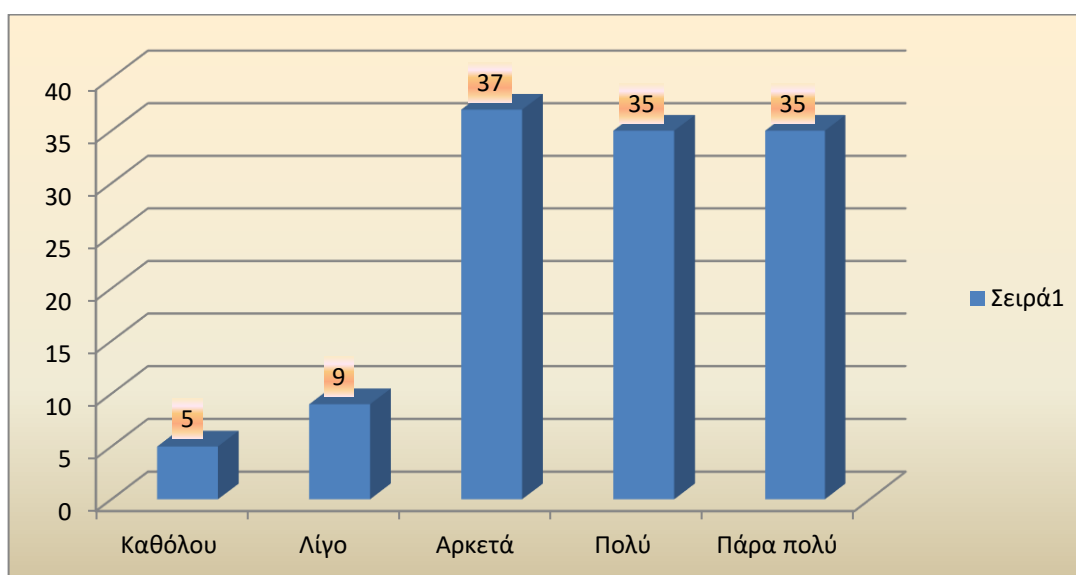

Διάγραμμα 28: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν το ενδιαφέρον για το αντικείμενο αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

Ενδιαφέρον για το αντικείμενο	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	4	3,3
Λίγο	8	6,6
Αρκετά	11	11,6
Πολύ	33	27,3
Πάρα πολύ	62	51,2
Σύνολο	121	100

Πίνακας 49: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν το ενδιαφέρον για το αντικείμενο αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

- ❖ Οι συνθήκες εργασίας συνέβαλλαν θετικά, σε ποσοστό 88,4%, με το 30,6% να θεωρεί ότι συνέβαλλαν «αρκετά»

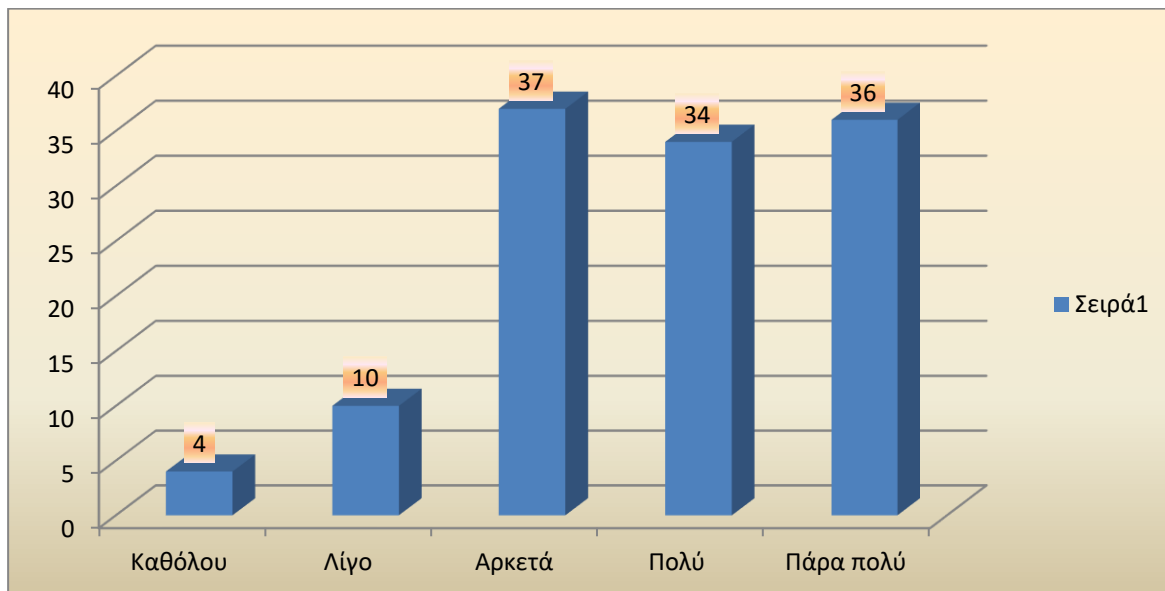

Διάγραμμα 29: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν οι συνθήκες εργασίας αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

Συνθήκες εργασίας	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	5	4,1
Λίγο	9	7,4
Αρκετά	37	30,6
Πολύ	35	28,9
Πάρα πολύ	35	28,9
Σύνολο	121	100

Πίνακας 50: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν οι συνθήκες εργασίας αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

- ❖ Οι θετικές προοπτικές των επαγγελματιών συνέβαλλαν θετικά, σε ποσοστό 88,5%, με το 30,6% να θεωρεί ότι συνέβαλλαν «αρκετά». Οι θετικές προοπτικές μαζί με το ενδιαφέρον για το αντικείμενο, ενισχύουν την απάντηση γιατί η επιλογή ειδικοτήτων ήταν η πρώτη επιλογή των αποφοίτων.

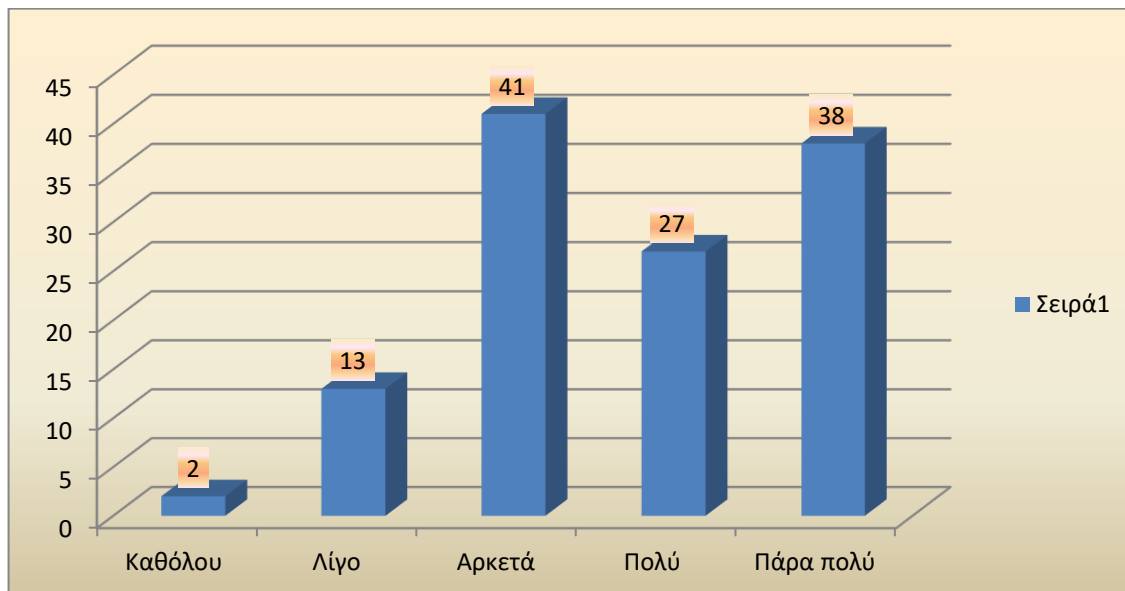

Διάγραμμα 30: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν οι θετικές προοπτικές επαγγελμάτων αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

Θετικές προοπτικές επαγγελμάτων	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	4	3,3
Λίγο	10	8,3
Αρκετά	37	30,6
Πολύ	34	28,1
Πάρα πολύ	36	29,8
Σύνολο	121	100

Πίνακας 51: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν οι θετικές προοπτικές επαγγελμάτων αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

❖ Ο τόπος σπουδών συνέβαλλε θετικά, σε 87,6%, με το 33,9% να θεωρεί ότι συνέβαλλε «αρκετά». Το υψηλό ποσοστό που συγκεντρώνει το συγκεκριμένο κίνητρο, συσχετίζεται με το χαμηλό οικονομικό κυρίως επίπεδο της οικογένειας, η οποία δεν δύναται να στηρίξει οικονομικά τα παιδιά της, για σπουδές μακριά από το τόπο κατοικίας της οικογένειας.

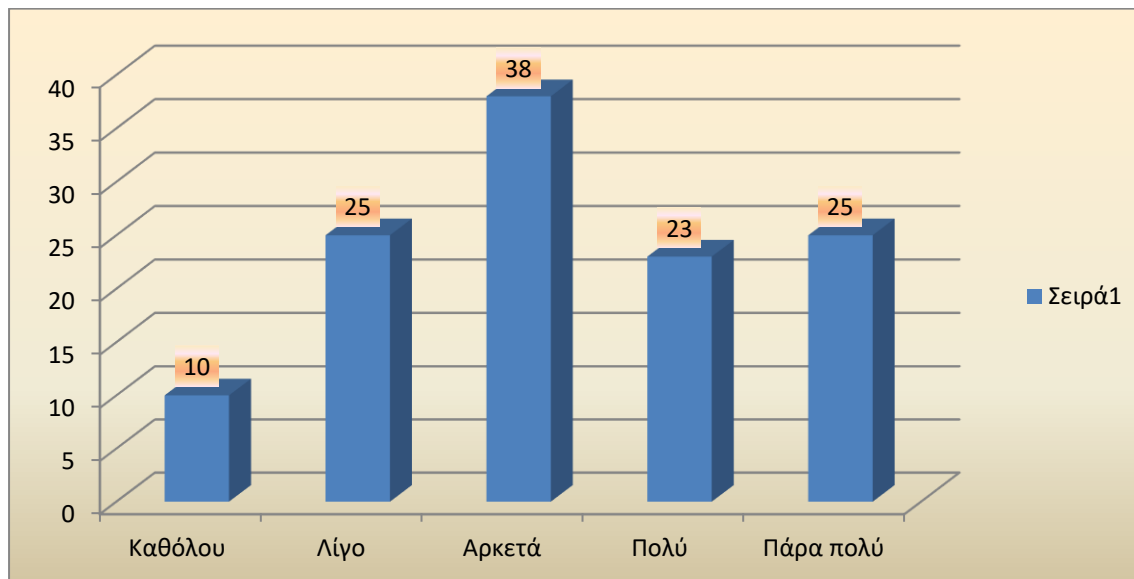

Διάγραμμα 31: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν ο τόπος σπουδών αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

Τόπος σπουδών	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	2	1,7
Λίγο	13	10,7
Αρκετά	41	33,9
Πολύ	27	22,3
Πάρα πολύ	38	31,4
Σύνολο	121	100

Πίνακας 52: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν ο τόπος σπουδών αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

❖ Ο ελεύθερος χρόνος και οι άδειες συνέβαλλαν θετικά, σε ποσοστό 71,1%, με το 31,4% να θεωρεί ότι συνέβαλλαν «αρκετά». Και αυτό το κίνητρο συνδέεται με το οικογενειακό περιβάλλον της οικογένειας, καθώς η πλειοψηφία των γονέων φαίνεται να ασχολείται με τον αγροτικό τομέα, στον οποίο δεν υπάρχουν άδειες και ελεύθερος χρόνος.

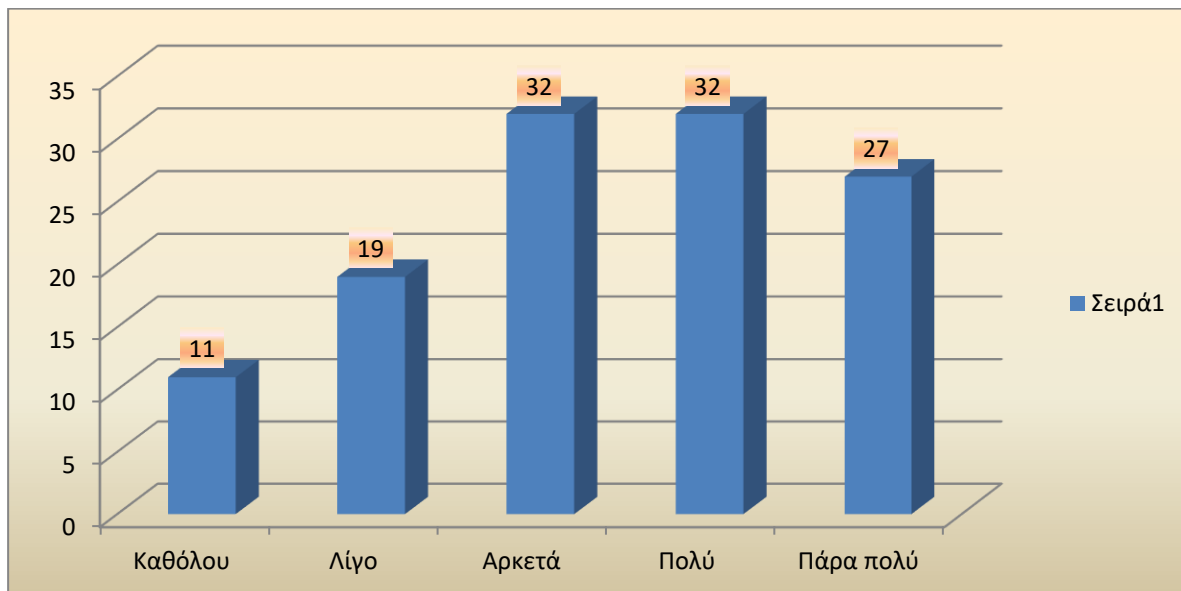

Διάγραμμα 32: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν ο ελεύθερος χρόνος / άδειες αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

Ελεύθερος χρόνος και άδειες	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	10	8,3
Λίγο	25	20,7
Αρκετά	38	31,4
Πολύ	23	19
Πάρα πολύ	25	20,7
Σύνολο	121	100

Πίνακας 53: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν ο ελεύθερος χρόνος/ άδειες αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

❖ Η ασφάλεια και η μονιμότητα συνέβαλλαν θετικά, σε ποσοστό 75,1%, με το 26,4% να θεωρεί ότι συνέβαλλε «αρκετά» και το άλλο 26,4% να θεωρεί ότι συνέβαλλαν «πολύ». Και αυτό το κίνητρο μπορούμε να πούμε ότι είναι απόρροια του επαγγέλματος των γονέων, καθώς η ενασχόληση με τον αγροτικό τομέα, δεν εξασφαλίζει απαραίτητα ασφάλεια και μονιμότητα, κάτι που οι εκπαιδευόμενοι το γνώριζαν και προσπάθησαν να το αποφύγουν μέσω της σχολικής τους επιλογής.

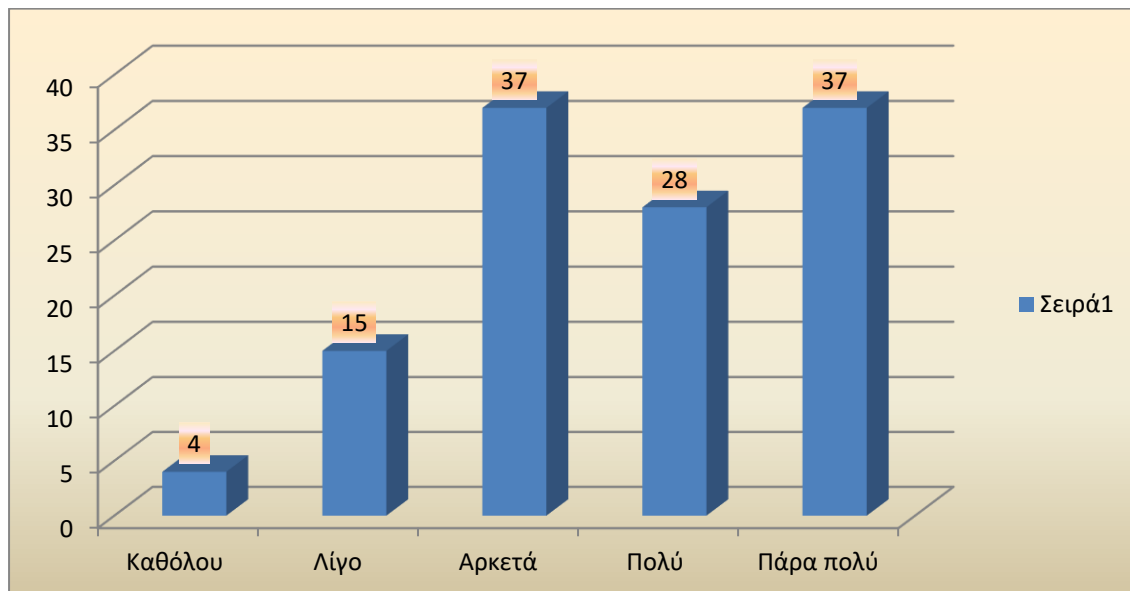

Διάγραμμα 33: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η ασφάλεια και η μονιμότητα αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

Ασφάλεια και μονιμότητα	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	11	9,1
Λίγο	19	15,7
Αρκετά	32	26,4
Πολύ	32	26,4
Πάρα πολύ	27	22,3
Σύνολο	121	100

Πίνακας 54: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η ασφάλεια και η μονιμότητα αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

❖ Το κύρος της εργασίας συνέβαλλε θετικά, σε ποσοστό 84,3%, με το 30,6% να θεωρεί ότι συνέβαλλε «αρκετά» και το άλλο 30,6,% να θεωρεί ότι συνέβαλλε «πάρα πολύ».

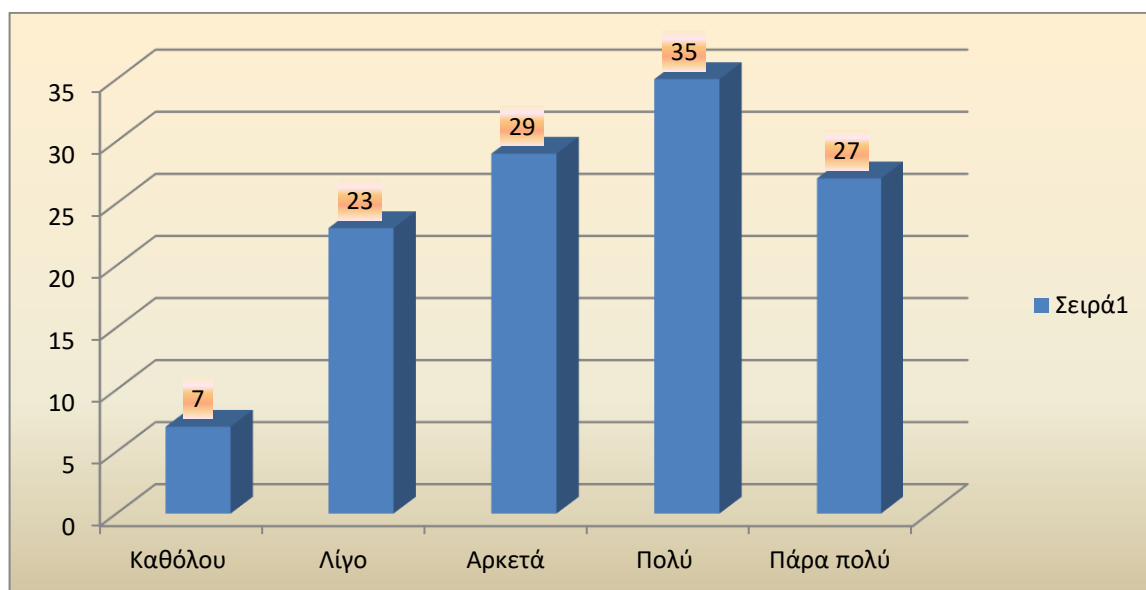

Διάγραμμα 34: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν το κύρος εργασίας αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

Κύρος εργασίας	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	4	3,3
Λίγο	15	12,4
Αρκετά	37	30,6
Πολύ	28	23,1
Πάρα πολύ	37	30,6
Σύνολο	121	100

Πίνακας 55: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν το κύρος εργασίας αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

❖ Η δυνατότητα γρήγορης επαγγελματικής αποκατάστασης συνέβαλλε θετικά, σε ποσοστό 75,2%, με το 28,9% να θεωρεί ότι συνέβαλλε «πολύ». Το συγκεκριμένο κριτήριο συνδέεται και αυτό με το χαμηλό οικονομικό επίπεδο της οικογένειας, καθώς η γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση εξασφαλίζει ταυτόχρονα και τη πολυπόθητη οικονομική τους ανεξαρτησία.

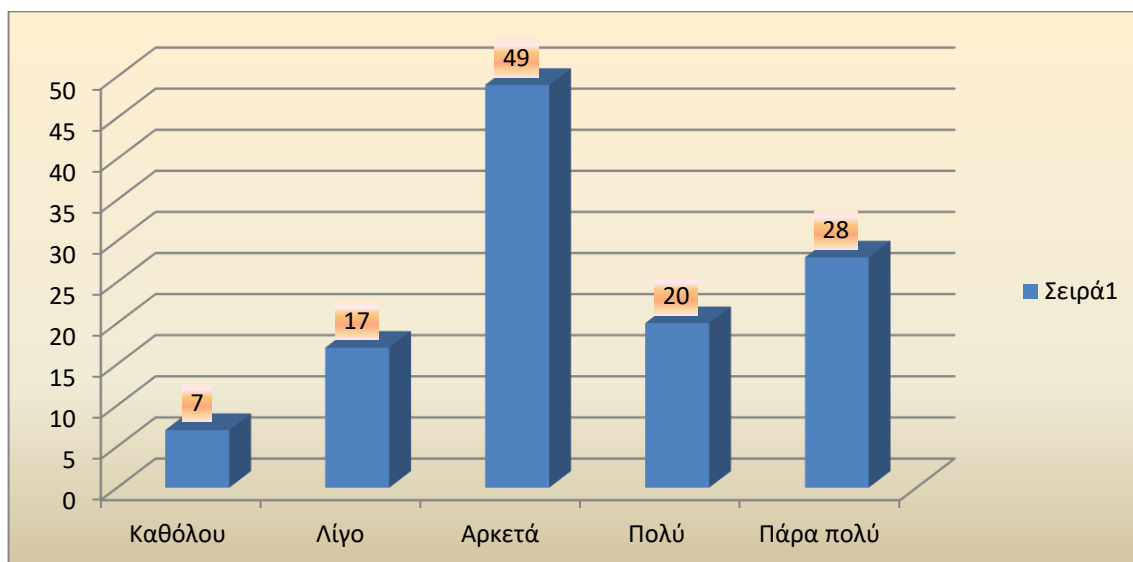

Διάγραμμα 35: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η δυνατότητα γρήγορης επαγγελματικής αποκατάστασης αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

Δυνατότητα γρήγορης επαγγελματικής αποκατάστασης	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	7	5,8
Λίγο	23	19
Αρκετά	29	24
Πολύ	35	28,9
Πάρα πολύ	27	22,3
Σύνολο	121	100

Πίνακας 56: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η δυνατότητα γρήγορης επαγγελματικής αποκατάστασης αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

❖ Οι οικονομικές απολαβές συνέβαλλαν θετικά, σε ποσοστό 80,1%, με το 40,5% να θεωρεί ότι συνέβαλλαν «αρκετά». Επειδή το οικονομικό υπόβαθρο των οικογενειών του δείγματός μας είναι χαμηλό, οι οικονομικές απολαβές, όπως και η γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση, αποτελούν κριτήρια που συνδέονται με την οικονομική ανεξαρτησία των εκπαιδευομένων.

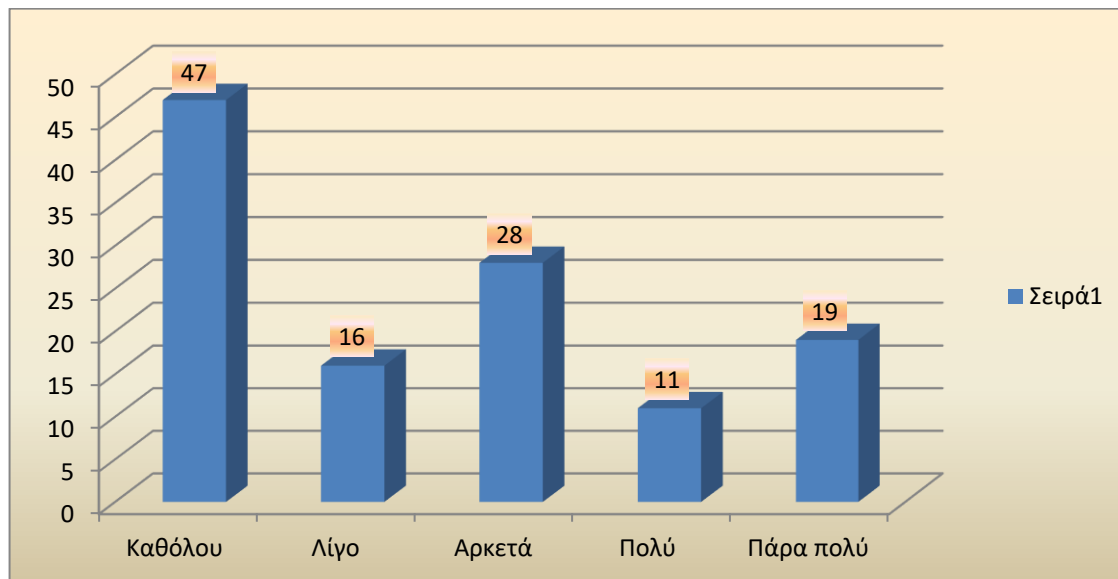

Διάγραμμα 36: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν οι οικονομικές απολαβές αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

Οικονομικές απολαβές	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	7	5,8
Λίγο	17	14
Αρκετά	49	40,5
Πολύ	20	16,5
Πάρα πολύ	28	23,1
Σύνολο	121	100

Πίνακας 57: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν οι οικονομικές απολαβές αποτελούν επαγγελματικό κίνητρο

❖ Η έξοδος από την ανεργία συνέβαλλε θετικά σε ποσοστό 78,6%, με το 29,8% να θεωρεί ότι συνέβαλλε «αρκετά» σε αυτή τη σχολική τους επιλογή. Τα υψηλά ποσοστά για «την έξοδο από την ανεργία» και κατ' επέκταση την εύρεση εργασίας, ανεξαρτήτως τελικά συνάφειας με την ειδικότητα σπουδών τους, όπως φαίνεται και από προηγούμενα ερωτήματα, εξηγούνται από το μεγάλο ποσοστό των αποφοίτων που τη δεδομένη στιγμή εργάζονται με διάφορες μορφές εργασίας σε ποσοστό 66,9% έναντι του 33,1% που είναι άνεργοι και σε άλλη ειδικότητα από αυτή των σπουδών του σε ποσοστό 52,9% έναντι του 47,1% που εργάζεται στην ειδικότητά των σπουδών του.

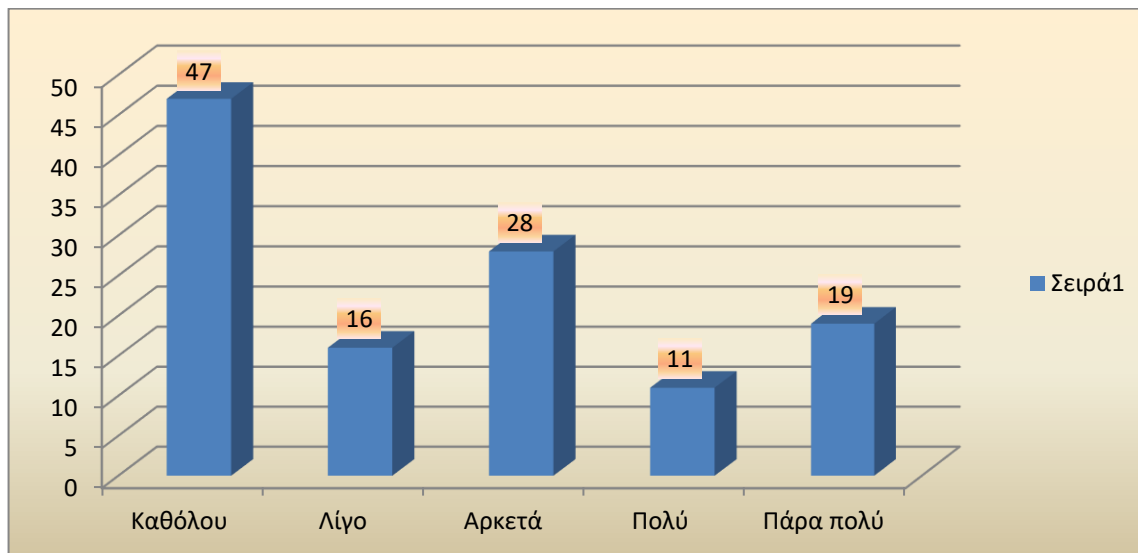

Διάγραμμα 37: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η έξοδος από την ανεργία αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

Έξοδος από την ανεργία	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	7	5,8
Λίγο	19	15,7
Αρκετά	36	29,8
Πολύ	26	21,5
Πάρα πολύ	33	27,3
Σύνολο	121	100

Πίνακας 58: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η έξοδος από την ανεργία αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

❖ Η δυνατότητα συνεργασίας με άλλο άτομο της οικογένειας, φαίνεται να μην συνέβαλλε και πολύ στην επιλογή των σχολικών μονάδων του ΟΑΕΔ, καθώς το 38,8% δήλωσε ότι δεν υπήρχε «καθόλου» η δυνατότητα συνεργασίας με άλλο άτομο της οικογένειας και το 13,2 ότι υπήρχε «λίγο». Αυτό ερμηνεύεται και από τα υψηλά ποσοστά των επαγγελμάτων που ασκούν οι γονείς τους, με τους πατεράδες να απασχολούνται κυρίως στον αγροτικό τομέα και τις μητέρες να ασχολούνται στη πλειοψηφία με τα οικιακά. Καμία από τις ειδικότητες που διδάσκονται στις μονάδες του ΟΑΕΔ δεν σχετίζονται με τα επαγγέλματα των γονέων.

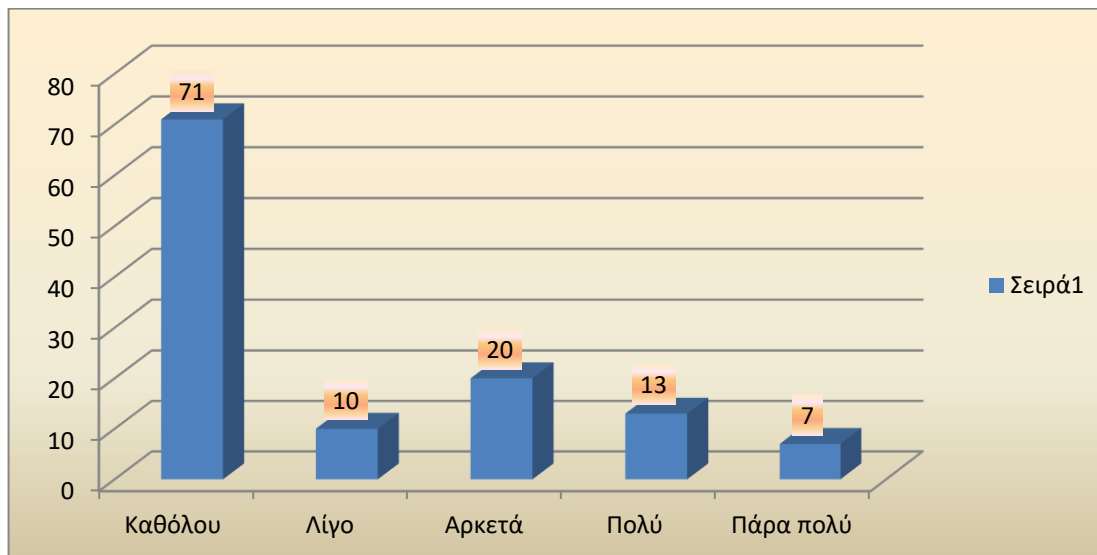

Διάγραμμα 38: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η συνεργασία με άλλο άτομο της οικογένειας αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

Συνεργασία με άλλο άτομο οικογένειας	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	47	38,8
Λίγο	16	13,2
Αρκετά	28	23,1
Πολύ	11	9,1
Πάρα πολύ	19	15,7
Σύνολο	121	100

Πίνακας 59: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η συνεργασία με άλλο άτομο της οικογένειας αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

Ούτε η συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης φαίνεται να αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο, καθώς το 58,7% δήλωσε ότι δεν συνέβαλλε «καθόλου» στη εκπαιδευτική τους επιλογή. Αυτό ερμηνεύεται με το ίδιο τρόπο όπως το προηγούμενο ερώτημα, καθώς το επάγγελμα των γονέων δεν φαίνεται να σχετίζεται με κάποια από τις ειδικότητες που σπουδάζουν τα παιδιά τους, ώστε να χρειάζονται εξειδικευμένες γνώσεις για τη συνέχιση της οικογενειακής επιχείρησης.

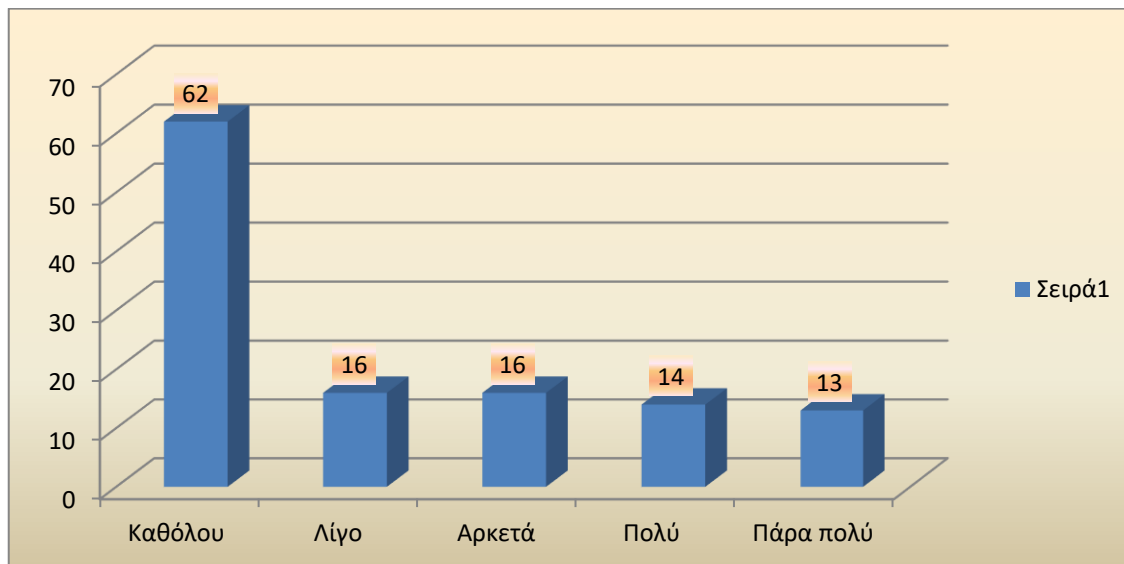

Διάγραμμα 39: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η συνέχιση της οικογενειακής επιχείρησης αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

Συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	71	58,7
Λίγο	10	8,3
Αρκετά	20	16,5
Πολύ	13	10,7
Πάρα πολύ	7	5,8
Σύνολο	121	100

Πίνακας 60: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η συνέχιση της οικογενειακής επιχείρησης αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

❖ Τέλος, το 51,2% δήλωσε ότι δεν είχε «καθόλου» προϋπηρεσία στο αντικείμενο πριν τη φοίτηση του στις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ, κάτι που εξηγείται τόσο από την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκει η πλειοψηφία του δείγματος όσο και από το γεγονός ότι το δείγμα μας έχει αποφοιτήσει έως και πέντε χρόνια πριν και κατά την αποφοίτηση του δεν μπορούσε να ξεπερνά την ηλικία των 24 για τις ΕΠΑΣ Μαθητείας.

Διάγραμμα 40: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η προϋπηρεσία στο αντικείμενο αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

Προϋπηρεσία στο αντικείμενο	N	Ποσοστό (%)
Καθόλου	62	51,2
Λίγο	16	13,2
Αρκετά	16	13,2
Πολύ	14	11,6
Πάρα πολύ	13	10,7
Σύνολο	121	100

Πίνακας 61: Κατανομή των απαντήσεων σε σχέση με το αν η προϋπηρεσία στο αντικείμενο αποτελεί επαγγελματικό κίνητρο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Διαχρονικά, η επαγγελματική επιλογή αποτελεί μια από τις σημαντικότερες αποφάσεις των νέων που καθορίζει την υπόλοιπη ζωή τους. Οι παράγοντες που φαίνεται να επηρεάζουν την επιλογή αυτή είναι τόσο ατομικοί όσο και περιβαλλοντικοί. Η παρούσα μελέτη προσπάθησε να διερευνήσει και να καταγράψει τους παράγοντες που επέδρασαν ώστε οι εκπαιδευόμενοι να επιλέξουν για τη συνέχιση της εκπαιδευτικής τους πορείας τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ, στα πλαίσια ενός Νομού της ελληνικής περιφέρειας.

Αναφορικά με το *«αν το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει τους εκπαιδευόμενους να επιλέξουν τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ»*, βλέπουμε ότι η πλειοψηφία των οικογενειών προέρχεται από χαμηλά κοινωνικό-οικονομικά και μορφωτικά επίπεδα. Σύμφωνα με την βιβλιογραφική ανασκόπηση, τόσο το μορφωτικό όσο και το κοινωνικό-οικονομικό υπόβαθρο των γονέων επηρεάζει τη μετέπειτα εξέλιξη των παιδιών, καθώς το πολιτισμικό κεφάλαιο που τους μεταβιβάζεται, αποτελεί παράγοντα διαμόρφωσης της επαγγελματικής και εκπαιδευτικής τους επιλογής.

Αυτό φαίνεται και μέσα από το *«αν το εκπαιδευτικό κεφάλαιο που διαθέτουν οι εκπαιδευόμενοι επηρεάζει την επιλογή τους ως προς τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ»*. Οι περισσότεροι εκπαιδευόμενοι, παρόλο που φαίνεται να ήταν μαθητές με σχετικά καλή επίδοση καθ' όλη τη μαθητική τους πορεία, δεν κατάφεραν να εισαχθούν στη τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το ανώτερο επίπεδο σπουδών τους είναι οι ΕΠΑ.Σ. και τα ΙΕΚ ΟΑΕΔ, ως ασφαλέστερες εκπαιδευτικές επιλογές, που εξασφαλίζουν ταυτόχρονη επαγγελματική αποκατάσταση και οικονομική ανεξαρτησία. Εντύπωση προκαλεί ότι ακόμα και απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καταφεύγουν συχνά στην απόκτηση ενός τίτλου σπουδών στις σύγχρονες επαγγελματικές ειδικότητες του ΟΑΕΔ, ο οποίος φαίνεται να τους οδηγεί πιο εύκολα στην αγορά εργασίας σε σύγκριση με εκείνον της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Έτσι, *«η σύνδεση της εκπαίδευσης στις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ με την αγορά εργασίας»*, αποτελεί σημαντικό παράγοντα επιλογής και συνδέεται τόσο με το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο των οικογενειών όσο και με το εκπαιδευτικό κεφάλαιο των εκπαιδευομένων. Πιο συγκεκριμένα, οι απόφοιτοι των σχολών του ΟΑΕΔ, σημείωσαν υψηλά ποσοστά απασχολισιμότητας τη τελευταία πενταετία, παρόλο τη δύσκολη οικονομική κατάσταση που βίωσε η χώρα μας. Ποσοστά που επιβεβαιώνουν ότι οι

εκπαιδευόμενοι εφοδιάζονται με τα κατάλληλα προσόντα, σε σύγχρονες ειδικότητες, που ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας και έχουν θετικές προοπτικές.

Τέλος, *«τα επαγγελματικά κίνητρα φαίνεται να συμβάλλουν και αυτά με τη σειρά τους στην επιλογή των σχολών του ΟΑΕΔ»*. Κίνητρα που δημιουργήθηκαν ως αποτέλεσμα των συνθηκών εργασίας, της οικονομικής κατάστασης αλλά και των εμπειριών των γονέων των εκπαιδευομένων. Τα επαγγελματικά κίνητρα που φαίνεται να συμβάλλουν περισσότερο σε αυτή τη σχολική επιλογή, έχουν κυρίως οικονομικού χαρακτήρα, καθώς σε μια καπιταλιστική κοινωνία η κινητήριος δύναμη είναι τελικά το χρήμα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αραβανής, Γ. (1988). Τα κριτήρια επιλογής του διδασκαλικού επαγγέλματος και ο θεσμός των αριστούχων αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης. Εμπειρική έρευνα. Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Βίκη, Α. (2002). Διαδικασία και κίνητρα επαγγελματικής απόφασης: Εμπειρική ψυχολογική έρευνα σε Πανελλήνιο δείγμα μαθητών 14-18 ετών. Διδακτορική Διατριβή: Τμήμα Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Ρέθυμνο
- Βλασσόπουλος, Γ. (2015). Διερεύνηση της ποιότητας της εκπαίδευσης σε Δημόσια Τεχνικά Λύκεια και συσχέτιση αυτής με τη σύγχρονη κοινωνικό-οικονομική πραγματικότητα. Μεταπτυχιακή εργασία: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.
- Βουτυρά, Α. (2004). Η επίδραση της οικογένειας στη λήψη επαγγελματικής απόφασης μαθητών των ΤΕΕ. Μεταπτυχιακή εργασία.: Τμήμα Φιλοσοφικής Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα.
- Γεωργίου, Σ. (1993). Ο ρόλος της οικογένειας στη σχολική επίδοση.
- Γκόβαρης, Χ. (2008). Ευρωπαϊκή ένωση- πολιτικές στην εκπαίδευση. Αθήνα.
- Γώγουλος, Γ. Κ. (2006). Προσδιορισμός των χαρακτηριστικών του μαθητικού πληθυσμού των ΤΕΕ, και ανάλυση των επαγγελματικών αξιών που τους χαρακτηρίζουν. Μεταπτυχιακή εργασία: Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού σχεδιασμού Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος
- Θεοδοσιάδου, Κ. (2012). Κοινωνική προέλευση και σχολική επίδοση: μια εμπειρική έρευνα υπό το πρίσμα της Κοινωνικής Δικαιοσύνης. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Καζάκη, Μ. (2004). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, κοινωνικοποίηση – εκπαίδευση: Η εκπαίδευση στην Ελλάδα*. Αθήνα: Έλλην
- Κασσωτάκης, Μ. (2003). Ο ρόλος του συμβούλου επαγγελματικού προσανατολισμού. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τ.66-67, Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου για τη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας και Επαγγελματική Κατάρτιση, Αθήνα.
- Κατσανέβας, Θ. (2004). *Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος.: Προοπτικές επαγγελμάτων στην Ελλάδα και στις δεκατρείς περιφέρειες της και επαγγελματικός προσανατολισμός*. Πανεπιστήμιο Πειραιώς και ΟΑΕΔ. Αθήνα: Πατάκη.

- Κοσμίδου -Hardy, X. (2005). Το Αναπτυξιακό Μοντέλο του ΣΕΠ στην Ελλάδα και η επικαιρότητα των σκοπών του στην εποχή μας: Από τη στατική διάγνωση ενδιαφερόντων, στη Συνειδητοποίηση, την Ανάπτυξη και την Αυτό-μόρφωση. Στο Επένδυση στον Άνθρωπο: Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός για την Εκπαίδευση και την Εργασία. Αθήνα: ΑΛΦΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ.
- Κουμουνδούρου, Γ., & Μήτσου, Π. (2013, Μάρτιος-Ιούνιος). Τύποι δεσμού με τους γονείς και αντιλήψεις αυτό-αποτελεσματικότητας: Η σχέση τους με τη διαδικασία λήψης επαγγελματικής απόφασης. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής Προσανατολισμού (101), σ. 197-209
- Μάνου, Ι., & Μάνου, Β. (2003, Οκτώβριος-Δεκέμβριος). Ενδιαφέρον, Επαγγελματικά ενδιαφέροντα και αξιολόγησή τους με το σταθμισμένο ερωτηματολόγιο των EDWIN A. LEE και LOUIS P. THORPE. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής Προσανατολισμού (66-67).
- Μιχάλου, Α. (2011). Γονείς και έφηβοι μπροστά στη λήψη επαγγελματικής απόφασης. Μεταπτυχιακή εργασία: Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα.
- Μπαλώτη, Ε. (1996). Αρχική και συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση στην Ελλάδα: Εθνική έκθεση για το πρόγραμμα Leonardo da vinci, Αθήνα: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας.
- Μπαμπαρούτσης, Χ. (2006). *Η βαθμολογία των μαθητών στο μάθημα της Γλώσσας και η κοινωνική τους πρόελευση*. Μια πανελλαδική έρευνα. Αθήνα.
- Μουζέλης, Ν. (1994). *Habitus: Η συμβολή του Pierre Bourdieu στην κοινωνιολογία της δράσης*. Στο Ι. Λαμπίρη – Δημάκη & Ν. Παναγιωτόπουλος (Επιμ.): *Pierre Bourdieu, Κοινωνιολογία της Παιδείας*. Αθήνα: Καρδαμίτσας-Δελφίνι, 54-62.
- Μπουρντιέ, Π. (1994). *Κείμενα Κοινωνιολογίας* (Ν. Παναγιωτόπουλος, Παρ. – Επιμ.). Αθήνα: Δελφίνι.
- Μπουρντιέ, Π. (1999). *Γλώσσα και συμβολική εξουσία*. Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- Νόβα-Καλτσούνη, Χ. (2010). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.
- Ξυλούδης, Σ., Τσατσώνας, Σ. & Φαρδούλης, Κ. (2015). *Οι απόψεις των εκπαιδευτικών για τους παράγοντες που επηρεάζουν τη σχολική επίδοση των μαθητών*. Αλεξανδρούπολη: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.
- Παλαιοκρασάς, Σ. (2008-Απρίλιος). «Προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και αγορά εργασίας» Έκθεση Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Αθήνα: Υπουργείο εθνικής παιδείας και θρησκευμάτων-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

- Παπαθεοδοσίου, Θ., Φραγκόπουλος, Σ. & Κωστάκης, Β. (1990). *Η χρηματοδότηση της επαγγελματικής κατάρτισης*: Μελέτη που ανατέθηκε από το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης CEDEFOP. Αθήνα: Υπουργείο εθνικής παιδείας και θρησκευμάτων-Ινστιτούτο Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΙΤΕ).
- Παπάνης, Ε. & Βίκη, Α. (2007, Σεπτέμβριος 2). Επαγγελματικές προτιμήσεις και επιλογές μαθητών ηλικίας 14-18 ετών. Ελληνική Κοινωνική Έρευνα-Greek Social REsearch.
- Πατερέκα, Χ. (1986). *Βασικές έννοιες των Pierre Bourdieu και Jean-Claude Passeron*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.
- Πεζηρκιανίδης, Χ., Αθανασιάδου, Χ., & Μουτοπούλου, Ν. (2013). Η σχέση ανάμεσα στις αντιλήψεις των εφήβων για την εργασία των γονέων τους και το μελλοντικό επαγγελματικό τους προσανατολισμό. Γ' Επιστημονική Επετηρίδα Τμήματος Ψυχολογίας ΑΠΘ.
- Σαραγάς, Γ., Παπάνης, Ε., Γιαβρίμης, Π., Ρουμελιώτου, Μ., (2007). *Εκπαίδευση και απασχόληση στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*. Ελληνική Κοινωνική Έρευνα- Greek Social Research.
- *Σχολική αποτυχία και κοινωνικός αποκλεισμός: αιτίες, συνέπειες και αντιμετώπιση* (1999). Στο Κωνσταντίνου, Χ. & Πλειός (Επιμ.). Γ. Πρακτικά του Ή Διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου. Ελληνικά Γράμματα.
- Τζεκίνης, Χ. (2003). *Νέες πολλαπλές προσκλήσεις για τους Συμβούλους Επαγγελματικής Σταδιοδρομίας διεθνώς*, Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τ.66-77, Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου για την Συμβουλευτική Σταδιοδρομία και Επαγγελματική Κατάρτιση, Αθήνα.
- Τσακίρη, Δ. (2018). *Η θέσπιση της αξιολόγησης των μαθητών και το φανταστικό στοιχείο*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Φραγκουδάκη, Α. (1985). *Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Θεωρίες για την κοινωνική ανισότητα στο σχολείο*. Αθήνα: Παπαζήσης
- Χαδιά, Α. Κ. (2015). Οι επαγγελματικές φιλοδοξίες των εφήβων: η επίδραση των ατομικών χαρακτηριστικών της οικογένειας και του τύπου εκπαίδευσης(γενική-επαγγελματική). Διδακτορική διατριβή: Τμήμα Ψυχολογίας Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα.

- Χαλικιά, Φ.-Ε. & Κιτσαρά, Σ.-Α. (2016). Παράγοντες που επηρεάζουν τις επιλογές σπουδών/ επαγγελματικές επιλογές των νέων: έρευνα σε φοιτητές του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας. Μεσολόγγι: ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Argyropoulou, E., Sidiropoulou- Dimakakou, D., & Besevegis, E. (2007, June). Generalized Self-Efficacy, Coping, Career Indecision, and vocational choices of Senior High School Students in Greece. *Journal of Career*, (33)4.
- Bell, D. (1974). *The coming of Post-industrial Society*, London: Heinemann
- Bourdieu, P. & Passeron, J.-Cl. (1990). *Reproduction in education, society and culture*. London: Sage
- Christopoulou, A., & Kounenou, K. (2012, 2). General or Technical High School: Parameters Related to Greek Students' Choice. *US-China Education Review*.
- Jarvis, P. (1987): *Adult Learning in the Social Context*, Croom Helm, London.
- Jeffs, T. & Smith, M (1990). *Educating informal educators* in Jeffs T. and Smith M. (1990) *Using Informal education*, Buckingham: Open University Press.
- Kiprianos, P. & Christodoulou, M. (2015, October -December). Ambivalent Biographies in Adolescence: What Vocational Students Think and Feel About Their Schooling.
- Rajoo, E., Shahmir, A., & Afidatul, A. (2015, December). Factors affecting career choice of undergraduate students in universiti Utara Malaysia. *Conference on Business Management Research II*
- Reese, L., Arauz, R. M., & Bazán, A. R. (2012). *Mexican parents' and teachers' literacy perspectives and practices: construction of cultural capital*. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 25(8), 983-1003
- Navarro, Z. (2006). *In Search of Cultural Intepretstion of Power*, *IDS Bulletin*, 37(6):11-22.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Alpha bank: Σύνδεση εκπαιδευτικού συστήματος με ανάγκες της αγοράς εργασίας, (2019). Reporter. 11/10/2019. Ανακτήθηκε από το:

<https://www.reporter.gr/Eidhseis/Oikonomia/404441-Alpha-Bank-Syndesh-ekpaideytikoy-systhmatos-me-anagkes-ths-agoras-ergasias>

• Λακάσας, Α. (2016). «Από τα ΑΕΙ στα ΙΕΚ εξαιτίας της ανεργίας». Η Καθημερινή. 20/3/2016. Ανακτήθηκε από το:

<https://www.kathimerini.gr/853725/article/epikairothta/ellada/apo-ta-aei-sta-iek-e3aitias-ths-anergias>

• «ΟΑΕΔ: Ενισχύεται ο θεσμός της Μαθητείας», (2019). Αυτοδιοίκηση. 27/10/2019. Ανακτήθηκε από το: <https://www.aftodioikisi.gr/ergasiaka-ypallilwn-ota/oaed-enischyetai-o-thesmos-tis-mathiteias/>

• Απολογισμός Δράσεων ΟΑΕΔ Μάρτιος 2015- Ιούνιος 2019 (2019). Ανακτήθηκε από το: <http://www.oaed.gr/documents/10195/1214556/%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3+%CE%9F%CE%91%CE%95%CE%94+2015-2019.pdf/4c4d8186-16ad-4ea0-88dc-fed0c37d3306>